

POSAVSKI Obzornik

15.000 izvodov

intervju: Majda Androjna

V TEJ ŠTEVILKI:
TEMATSKA PRILOGA

Živeti
v Posavju

NIVO, d.d.
Lava 11, Celje
☎ 03/4224 100
www.nivo.si

modro je modro

POSLOVNA
IN PROMOCIJSKA
DARILA

Sito tisk • Tempo tisk
Toplotni tisk • Strojno vezanje

C.K.Ž. 31, 8270 KRŠKO
Tel.: 07 49 03 780
E-mail: op.studio@sicel.net

M&D SPILER

Krško
07/490 56 78
borzno posredništvo
vzajemni skladi

www.mdspiler.si

Varčujte drugače:
investirajte v vzajemne sklade
ali v različne vrednostne papirje!

EFEKT

EFEKT Krško, d.o.o.
Cesta 4. Julija 25, 8270 Krško
Tel.: 07/4902 860.

- IZVEDBA VSEH VRST ELEKTRO-INSTALACIJ
- ELEKTRIČNE MERITVE
- TRGOVINA Z ELEKTROMATERIA- LOM IN SVETILI

hse Skupni podvig
Izgradnja HE na spodnji Savi

Moč energije

Novoletna darila prvič in najbrž nikoli več po tako ugodnih cenah!
Kje? V Rogaški Dekor d.o.o., Kozje 194, 3260 Kozje.

VELIKA ODPRODAJA STARIH ZALOG KRISTALNIH IZDELKOV ZNIŽANJE od 60 do 70 %.

Kristalni kozarci od 1.900,00 do 2.300,00 SIT, vaze in sklede od 2.500,00 do 9.900,00 SIT.

Oglasite se v skladišču v Kozjem (vprašajte vratarja) od torika, 2.11. do petka, 5.11.2004 od 12.00 do 18.00 ure.
INFORMACIJE: 03/800 25 26 (ga. Tatjana) in 03/800 25 01 (ga. Sabina).

P.s. Zaradi zelo ugodnih cen, plačilo možno samo z gotovino.

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA OKOLJE, PROSTOR IN ENERGIJO

Dunajska c. 48, 1000 Ljubljana, Slovenija
Telefon: (01) 47 87 400 1 Telefaks: (01) 47 87 422

Na podlagi 28. člena Zakona o urejanju prostora (Uradni list RS, št. 110/02, 8/03-popr. in 58/03-ZZK-1) Ministrstvo za okolje, prostor in energijo, Direktorat za prostor, Urad za prostorski razvoj, vabi na

1. PROSTORSKO KONFERENCO
za regionalno zasnovo prostorskega razvoja za Posavje,
ki bo v **petek 5. novembra 2004, z začetkom ob 10. uri**,
v sejni sobi A, na Občini Krško, Cesta krških žrtev 14, Krško.

Na prostorski konferenci bo predstavljen osnutek programa priprave regionalne zasnove prostorskega razvoja Posavja.

Na prostorsko konferenco so vabljeni zlasti zastopniki nosilcev urejanja prostora, lokalne skupnosti, gospodarstva, interesnih združenj ter organizirane javnosti.

Gradivo je na vpogled na Ministrstvu za okolje, prostor in energijo, Direktoratu za prostor, Uradu za prostorski razvoj, Dunajska 21, Ljubljana, vsak delovni dan med 13.00 in 15.30 uro, na sedežih občin Krško, Brežice in Sevnica v času uradnih ur ter na spletni strani Urada za prostorski razvoj, <http://www.gov.si/upp/aktualno.php>, v rubriki Obvestila za javnost.

Valentina Lavrenčič
Direktorica Urada za prostorski razvoj

STANOVANJSKI OBJEKT BREŽICE

Bizeljska c. 16, 8250 Brežice

V objektu je 13 stanovanj od 35 m² do 78 m²

- 35m² garsonjera za invalida
- 35m² garsonjere
- 42m² enosobna stanovanja
- 60m² dvosobno stanovanje
- 66m² dvoinsobna stanovanja
- 78m² trosobna stanovanja

Stanovanja bodo vseljiva decembra 2004

Prodaja: LESNINA MTF, d.o.o., LJUBLJANA,
Parmova ul. 53 1000 Ljubljana,
tel.: 01 436 15 15, 041 718 750

Na naslovnici:
Majda Androjna
Foto: Roman Stopar

Posavski obzornik izdaja
Zavod Nevioudunum v Krškem

Direktor zavoda
Silvester Mavsar

Uredništvo:
Trg Matije Gubca 3, 8270 Krško
Tel.: 07 49 05 782
Faks: 07 49 05 781
www.zavod-nevioudunum.si,
obzornik@volja.net,
TRR: 03155-1086687920

Odgovorni urednik
Silvester Mavsar

Izvršna urednica
Lidija Petrišič

Urednik informativne priloge
Občine Krško
Matej Drobnič

Novinarja
Bojana Mavsar
Peter Pavlovič

Prelom in priprava za tisk:
Studio Nevioudunum, Krško

Vodja trženja
Katarina Požun
tel.: 07 49 05 780

Posavski obzornik izhaja od 15. 12. 1997 kot mesečnik za področje občin Krško, Brežice in Sevnica, ki izhaja praviloma 30. v mesecu. Rok za rezervacijo oglasnega prostora je 10., za oddajo nenaročenih prispevkov pa 15. v mesecu. Za točnost podatkov v naročenih rubrikah in prilogah odgovarjajo njihovi uredniki.

Tisk:
Delo - TČR, d. d., Ljubljana
Naklada:
15.000 izvodov

Živeti v Posavju

V zadnjih nekaj desetletjih območje občin Brežice, Krško in Sevnica predstavlja geografsko, kulturno, zgodovinsko in družbeno-ekonomsko zaokroženo celoto - posavsko regijo, ki je od leta 1996 opredeljena tudi kot ena izmed dvanajstih statističnih regij. Posavske občine in njihova politična vodstva so v tem času, še posebej pa z deklaracijo leta 1998, večkrat izrazile željo in zahtevo, da pridobijo status pokrajine in v tem okviru usmerjajo skupen razvoj v sodelovanju z drugimi regijami v Sloveniji in Evropi. V ta namen si prizadevajo izoblikovati in uveljavljati identiteto posavske regije z ohranjanjem in poudarjanjem specifičnosti njenih posameznih delov in dogovorno reševati možnosti in problematiko znotraj regije, še posebej na področju ekologije, rabe prostora, energetike, prometa, šolstva, zdravstva, turizma itd. Identiteto je mogoče ustvarjati v sodelovanju organizacij, ustanov, podjetij in posameznikov, posebno vlogo pri tem pa imajo mediji.

V uredništvu Posavskega obzornika smo si za enega poglobitvenih poslanstev, poleg obveščanja o dogodkih lokalnega pomena, izbrali posredovanje lokalne (beri: regionalne) identitete v nacionalni in evropski prostor. Vsa našeta prizadevanja so seveda usmerjena k osrednjemu cilju - povečevati kvaliteto življenja prebivalcev lokalnih skupnosti oziroma regije v jugovzhodnem delu države.

Zato smo se odločili, da se bomo v naslednjih mesecih v tematskih prilogah Posavskega obzornika pod skupnim naslovom ŽIVETI V POSAVJU lotili zelo raznolikih, a izbranih vsebin iz širokega spektra potreb sodobnih ljudi, ne glede na njihovo starost, spol ali svetovni nazor. Prepričani smo, da lahko s podrobnejšo obdelavo teme meseca z informativnimi, izobraževalnimi, svetovalnimi in celo raziskovalnimi zapisi vam - bralcem pomagamo do širšega in globljega pogleda o izbranih temah oziroma problematikah, ki se tičejo in vplivajo na vsakega posameznika naše regije in njihova življenja. V posameznih prilogah bomo tako obdelali »posavske« teme, ki bodo vključevale skupne elemente življenja Posavk in Posavcev. Popeljali vas bomo skozi posavska mesta in kraje, strnili možnosti za mlade in znanja željne, odstirali vrata organizacij in ustanov ter skušali opomniti na dogodke, ki se bodo danes ali jutri lahko dotaknili vsakogar izmed nas.

Verjamemo, da bo glede na številne medije v Posavju Posavski obzornik tudi z novo prilogo opravičil svoje ime posavski. Da pa bi zadovoljili čim širši krog bralcev, vas vabimo, da nam posredujete vaše pripombe pa tudi ideje, katere posavske teme bi vas zanimalo.

Uredništvo

Živeti
v Posavju

IZ VSEBINE

- 4 Trideset dni
 - 7 Štirje Posavci v parlamentu
 - 8 Intervju:
Majda Androjna
 - 13 Civilna iniciativa
Boršt: Zbirnega centra ne bo!
 - 16 Kamniti vrtovi
Posavja:
Pokopališče
Brestanica
- Priloga Živeti v
Posavju - Avtocesta**

- 17 Vsaka pesem se v soncu lesketa:
Rebeka Dremelj
 - 18 Odkrili obeležje
prof. Alfonzu Gspanu
 - 22 Družabna kronika
 - 23 Nagradna križanka
 - 26 Iz Občine Krško

posavje info
INFORMACIJSKO SREDIŠČE POKRAJINE POSAVJE

Kostanjevica je praznovala

Krajevna skupnost Kostanjevica na Krki praznuje 21. oktobra v spomin na talce, ki so tega dne leta 1943 padli pod nemškimi strelji. Talcev, po katerih se imenuje glavna mestna ulica, so se spomnili s komemoracijo pri njihovem grobu, zvrstilo pa se je še nekaj prireditev. Krajevni praznik so obeležili z malonogometnim turnirjem za pokal mesta, kolesarskim vzponom na Polom, pohodom po kostanjeviški poti in in kostanjevim piknikom, Aktiv kmečkih žena Pod Gorjanci je pripravil srečanje ljudskih pevcev, kostanjeviško Turistično društvo pa družabno srečanje krajanov Jesen na Ta malem plac. Na zadnje omenjeni prireditvi so se ekipe vasi pomerile v vlečenju vrvi ter na stojnicah predstavile kulinarčno ponudbo.

Na slavnostni seji sveta KS (z lepim programom so jo popestrili osnovno-

Krajevno praznovanje so zaokrožili z družabnim srečanjem na Ta malem plac

šolci) so podarili, da so zadovoljni s pestrim utripom v kraju, ki v kulturno-turistično središče krške občine vsako leto privabi veliko obiskovalcev. Veseli so tudi novih pridobitev, kot je začetek gradnje obvoznice, most čez Studeno, obnovljena cesta na Velikih Vodenicah in začetek urejanja mrtiške vežice. Najzaslužnejše za razvoj krajevne skupnosti pa so tudi nagradili. Priznanja KS so prejeli Jožica Čukajne, Marjan Drobnič, Franc Gramc, Franc Hudoklin, Toni Jarkovič, Andrej Jordan, Planinsko društvo Polom, Anton Planinc, Marjan Skubic in Miha Tomše, posebna priznanja so šla v roke Martina Hodnika, Pihalnega orkestra Kostanjevica na Krki, Marjete Jankovič in Janeza Strela, plaketo mesta Kostanjevica na Krki pa so podelili slikarju in grafiku Bogdanu Borčiču. P.P.

na kratko

Don Pierino na Razborju

Na stavbi Šole življenja deklishe skupnosti na Razborju pod Lisco so dokončali obnovitvena dela nove fasade s toplotno izolacijo. Sredstva za obnovitev so zbrali s pomočjo dobrodelnega koncerta in prodajo likovnih izdelkov aprila letos. 16. oktobra je tam potekala slovesnost ob dokončanju del, ki so jo pripravili Zavod Pelikan - Karitas, Lions klub Krško in Kulturno društvo Blaž Jurko Razbor, udeležil pa se je tudi ustanovitelj Skupnosti Srečanje don Pierino Gelmini.

Igre brez ovir

"Žanjemo, kar smo sejali"

Varstveno delovni center Krško - Leskovec je 19. oktobra v športni dvorani Brežice organiziral igre brez ovir z naslovom Žanjemo, kar smo sejali, na ka-

terih se je 180 tekmovalcev iz enajstih ekip iz slovenskih varstveno delovnih centrov pomerilo v različnih športno-rekreativnih panogah. Namen športnega druženja odraslih oseb z motnjo v duševnem razvoju je predvsem ta, da promovirajo sposobnosti teh oseb. V Varstveno delovnem centru Krško - Leskovec želijo tudi na ta način predstaviti eno izmed oblik izvajanja socialno varstvenih storitev v Posavju in pritegniti ljudi k razmišljanju o pomoči ljudem s posebnimi potrebami, ki živijo med in z nami.

Praznik Kozjanskega jabolka

V Kozjanskem parku so letos že petič pripravili prireditve pod skupnim nazivom Praznik Kozjanskega jabolka. Prireditve so potekale od petka, 8.10., do nedelje, 10.10., na trgu Podsreda.

100 let brežiškega Sokola

V avgustu leta 1904 je bilo kot rezultat upora proti vse večjemu pritisku nemških nacionalistov na Štajerske Slovence in proti ponemčevanju

»Veterani« društva Sokol Brežice

v Brežicah ustanovljeno društvo Sokol. Visok jubilej, stoletnico delovanja, so Brežičani in mesto Brežice obeležili 22. oktobra s slavnostno teledavno akademijo, razvitjem novega prapora in otvoritvijo Sokolske razstave v Posavskem muzeju Brežice. B.M.

45 let Ljudske univerze Krško

Z zaključkom projekta andragoška mreža so v Ljudski univerzi Krško delovno obeležili 45 let delovanja, hkrati pa tudi uraden začetek Tedna vseživljenjskega učenja. Na Ljudski univerzi si ob obletnici obetajo selitev v prostore Glasbene šole v naslednjem letu.

Leta 1959, ko je bila v Krškem ustanovljena ljudska univerza, je bil njihov osnovni cilj izobraževanje odraslih. Kasneje se je preimenovala v delavsko univerzo, se združila s knjižnico, pa potem delovala pod imenom Posavski center za permanentno izobraževanje, od leta 1998 pa ponovno pod imenom Ljudska univerza Krško. Programi so se širili in dopolnjevali in tudi 45 let delovanja v Ljudski univerzi obeležujejo delavno. Projekt andragoške mreže, pri katerem gre za oblikovanje spletnega učnega okolja, je v oktobru zaključilo devet udeležencev, ki so oblikovali svoje multimedijske učilnice. Z leti pa so se pojavili tudi številni problemi. Kot pravi direktorica Ljudske univerze Bernardka Zorko, se zmanjšuje vpis v srednješolske in visokošolske programe za pridobitev izobrazbe, zato se Ljudska univerza vključuje v druge razvojne projekte, vezane na razpise. Lahko pa računajo na nove prostore, ki jih potrebujejo, saj naj bi se z naslednjim letom vselili v prostore Glasbene šole Krško, ki se seli na Videm. L.P.

Prvi dan so pripravili mednarodni strokovni posvet o trajnostnem razvoju na podeželju, zvečer pa v slovensko-bavarski hiši v Podsredi odprli dve razstavi, Jabolko za zdravje in Stare sorte jabolka. V soboto in nedeljo so na trgu pripravili tržnico z regionalnimi proizvodi, potekale pa so različne predstavitve projektov, zavarovanih območij, muzejev, tradicionalnih obrti in opravil... Ob tem je potekal tudi bogat kulturni program, v soboto pa še večerno družabno srečanje.

Koncert za Kunstovo Maro

Občina Kozje in Javni zavod Kozjanski park sta 24. oktobra v dvorani gasilskega doma v Kozjem organizirala dobrodelni koncert za izgradnjo vodovoda pri hišici Kunstove Mare v Podsredi. Kunstova Mara se je rodila kot nezakonski otrok. Ko ji je umrla mati, so jo vzeli Levstikovi iz Podsrede. V pet-

inpetdesetih letih služenja si je s svojim vestnim delom in zvestobo zaslužila skromno hišico ob cesti na Staro goru v Podsredi. A hiša nima tekoče vode in danes šestinosemdesetletna Mara mora prositi, da ji kdo prinese vodo iz bližnjega pokopališča. Vse svoje prihranke nameni za obiske svoje nepokretne hčere v Nemčiji. Na pobudo Marjana Marinška in Dušana Preskarja sta organizatorja pristopila k akciji za ureditev vode pri hišici Kunstove Mare. Prodali so 56 vstopnic po 1.500,00 SIT, s čimer je izkupiček znašal 84.000,00 SIT.

Zadovoljni s sezono

V Termah Čatež so po osmih mesecih kljub slabim vremenskim razmeram zadovoljni s turistično sezono. Zaradi neugodnih vremenskih razmer so v Termah Čatež v prvih osmih mesecih letošnjega leta na zunanjih bazenih

70 let sevniških čebelarjev

Sevniški čebelarji so 9. oktobra z osrednjo slovesnostjo proslavili 70-letnico neprekinjenega delovanja društva. Ob tem so odprli vrata Čebelarškega doma v prenovljenih prostorih poleg sevniškega gradu, za obnovo katerih so namenili preko 2.5 mio SIT sredstev in preko tisoč ur dela. Ob odprtju sta spregovorila predsednik društva **Branko Božič** in župan **Kristijan Janc**, ki sta dom tudi uradno odprla, sevniški župnik **Ciril Slapšak** pa ga je blagoslovil. Na slovesnosti je podpredsednik Čebelarške zveze Slovenije sevniškemu društvu podelil odlikovanje Antona Janše II. stopnje, upravni odbor društva pa je za aktivno delo odlikoval svoje člane. Odlikovanje Antona Janše III. stopnje so prejeli **Smilja Pfeifer**, **Ivan Laura** in **Stane Popelar**, zlata priznanja pa **Anton Božič**, **Ratko Bučar**, **Janez Jeraj**, **Franci Marolt**, **Martin Popelar**, **Emil Stopar** in **Franc Zagorc** ter **Štefka** in **Alojz Flajs** in učenca OŠ Boštanj **Jan Skrinjar** in **Gregor Gračner**. L.P.

V Ozari Brežice si želijo nove prostore

V združenju Ozara Brežice, ki izvaja različne programe za ljudi z dolgotrajnimi težavami v duševnem zdravju na območju Posavja, so ob dnevu duševnega zdravja na okrogli mizi lokalno skupnost opozorili, da potrebujejo ustrežnejše prostore, saj želijo dejavnost razširiti z vzpostavitvijo dnevnega centra in stanovanjske skupnosti na območju Posavja.

Trenutno imajo v brežiškem združenju Ozara 111 uporabnikov pomoči, od tega 72 v Brežicah, 22 v Krškem ter 17 v Sevnici, vsak mesec pa se jim priključita še dva do trije novi uporabniki. V Ozari jim nudijo individualna svetovanja po telefonu, obiske na terenu, tedensko pa organizirajo skupino za samopomoč v Brežicah in Sevnici. Ob tem pa, kot je na okrogli mizi na temo "Ko življenje postane pretežko" opozorila vodja brežiške enote **Katarina Vodeb**, se soočajo tudi s prostorsko problematiko. Kot so na okrogli mizi, na kateri so poleg članov združenja sodelovali tudi predstavniki posavskih centrov za socialno delo, zavoda za zaposlovanje in zdravstvenega doma ter humanitarnih in drugih organizacij, sklenili udeleženci, je potrebno z ozaveščanjem javnosti zmanjšati stigmo ljudi s težavami v duševnem zdravju, zagotoviti podporo v družbi glede na potrebe teh ljudi, omogočiti uporabnikom pomoči vključeno v družbo, predvsem z zagotovitvijo ustreznih oblik dela in zaposlovanja, lokalno skupnost pa obvestiti o potrebah ljudi s težavami v duševnem zdravju. L.P.

Termalne riviere prodali za 30% manj vstopnic, kar pa so nadomestili z boljšim obiskom v notranjih bazenih. Kljub temu pa so v prvih osmih mesecih prihodke od prodaje povečali za 8,54% glede na isto obdobje lani. Dobiček iz poslovanja je v osmih mesecih znašal 880.668 tisoč tolarjev in se je povečal za 13%. Skupno število nočitev se je v osmih mesecih povečalo za 9%, od tega nočitve v šestih hotelih za 17% v primerjavi z istim obdobjem lani.

Lažji dostopi za invalide

Na pobudo Krajevne skupnosti Krško, da se uredijo dostopi na cestišča za invalide, je Občina Krško iz sredstev za investicijsko vzdrževanje namenila dva milijona tolarjev in pol in v začetku oktobra je cestno in gradbeno podjetje Novo mesto zaključilo prvo fazo ureditve 32 prehodov za invalide. V tej fazi so uredili pločnike na desni strani

Save, kot pravi **Romana Pečnik** iz Občine Krško, pa imajo v načrtu ureditev prehodov tudi na videmski strani, pa tudi v drugih krajevnih skupnostih, če se bo pokazala potreba.

Srečanje bivših meščanskošolskih dijakov

Na predlog **Božidarja Allegra** so se bivši dijaki Državen meščanske šole Krško srečali v Brestanici, da obeležijo visok življenjski jubilej - 79 in 80-letnico ter 64. obletnico mature, ki so jo opravili v letu 1939/40. V okviru srečanja so si ogledali vinsko klet in trsne nasade pri Kunejih v Brestanici. Od takrat 37, ki so opravili maturo, se jih je srečanja udeležilo le 12, med njimi tudi bivša dijakinja **Belc - Schild** iz Avstrije. Kar tretjina te generacije je umrla na bojiščih med vojno. Med temi so tudi pr-

Podelili 44 Zoisovih štipendij

V Posavju Zavod RS za zaposlovanje OE Sevnica že osemnajst let podeljuje Zoisove štipendije za nadarjene in v tem času so jih podelili 1100. Zoisovo štipendijo za nadarjene podeljujejo učencem, dijakom in študentom, ki so dosegli najmanj prav dober šolski uspeh oziroma najmanj povprečno oceno 8 za študente, izkazujejo intelektualno ali umetniško nadarjenost in so na področju izobraževanja dosegli javno priznan uspeh ali izjemen dosežek. Za letošnje šolsko leto so prejeli 106 vlog, pooblaščen komisija pri sevniški enoti zavoda za zaposlovanje pa je odoborila 44 vlog in tem je 22. oktobra generalni direktor Zavoda za zaposlovanje **Jože Glazer** na slovesnosti v Termah Čatež podelil priznanja. L.P.

Generalni direktor zavoda **Jože Glazer** je podelil štipendije.

Četrty Sončkov dobrodelni koncert

Posavsko Društvo Sonček je 21. oktobra v krškem Kulturnem domu organiziralo že četrty dobrodelni koncert, na katerem je nastopilo kar 13 glasbenih ustvarjalcev. Letošnjega dobrodelnega koncerta se je udeležilo sicer manj obiskovalcev od pričakovanega, zato pa v "Sončku" upajo na boljši odziv s strani podjetij, ki so sicer že do sedaj prispevala sredstva, da je Center Sonček, ki skuša zagotoviti boljše pogoje dela in vključevanje v življenje tako otrokom kot tudi odraslim osebam s cerebralno paralizo ali drugimi invalidnostmi, zaživel na dovolj velikih in urejenih prostorih tudi v Krškem. B.M.

Sprejema za Damjana Pavlina

Posavskega junaka paraolimpijskih iger, strelca **Damjana Pavlina**, so na Brezovski Gori, od koder je doma, pričakali domačini in prijatelji. Čez nekaj dni je Damjanu in njegovemu trenerju **Jožetu Arhu** sprejem v Dvorani v parku pripravil župan Občine Krško **Franc Bogovič**. Strelcu je čestital za vrhunski uvrstitvi, trenerju pa se je župan zahvalil za dolgoletno požrtvovalno delo v Strelskem društvu Leskovec. P.P.

vi borci NOB ter herojinja **Milka Kerin** z Gorice pri Krškem. Nekateri so končali v nemških taboriščih, ostali pa zaradi bolezni umrli doma.

Akcija Brezhibno vozilo je varno vozilo

Svet za preventivo in vzgojo v cestnem prometu občin Krško, Brežice in Sevnica v sodelovanju s Policijsko upravo Krško, Združenjem šoferjev in avtomehanikov Krško in Brežice ter službami za tehnične preglede motornih vozil v Posavju organizirajo BREZPLAČNE preventivne tehnične preglede motornih vozil na terenu in v tehničnih bazah Integral Srežub Brežice, Avto-line Krško in Sava avto Sevnica 6. novembra 2004 od 8. do 13. ure.

Pohod na Sremič

2. oktobra so se na rekreativni pohod podali člani Društva gluhih in naglušnih Posavja ter člani dolenske podružnice Združenja multiple skleroze Slovenije. 40 udeležencev se je zbralo pred hotelom Sremič na Vidmu, cilj pohoda pa je bil Sremič oziroma Gostišče Tri lučke, kjer je nato potekalo družabno srečanje članov obeh omenjenih društev.

Predstavnica društva gluhih je za sodelovanje predstavniku združenja za multiplo sklerozo izročila knjigo Krško na razglednicah.

Večer spominov v Koprivnici

Na koprivniški osnovni šoli so ob 140-letnici šolstva v kraju 16. oktobra pripravili Večer spominov, na katerem so spomine obujali nekdanji učitelji in učenci.

Kot ena prvih učiteljic po drugi svetovni Amalija Moškon ali, kakor so jo klicali, tovarišica Malka. Na koprivniško osnovno šolo je prišla iz rod-

nega Trebnjega leta 1946. Poučevala je različne predmete, najdlje, kar petnajst let, pa prvošolčke. In še danes, kakor je dejala Moškonova, bi izbrala isti poklic. Med obujanjem spominov se je nekdanja učiteljica Matilda Krahulec spomnila davnega leta 1954, ko je prejela dekret, s katerim je bila poslana na poučevanje v koprivniško šolo kot peti učitelj. V razredu je poučevala tudi po 46 učenk in učencev in, kot se spominja, je bilo za šolo namenjenih vseh sedem dni v tednu: pouk je potekal tudi ob sobotah, ob nedeljah pa je pisala zapiske, delala v ljudski knjižnici in po kraju pobirala celo članarino za OF. Zakonca Pavlica in Adolf Moškon sta poučevala na Osnovni šoli Koprivnica od leta 1965 do leta 1973. Seznanila sta se na učiteljskišči v Celju in istega leta, kot sta nastopila službo na tej šoli, stopila tudi v zakonski stan. Pavlica Moškon je poučevala tretji razred, Adolf pa pouk glasbe in telesne vzgoje. Koprivnice se spominja kot kraja, kjer je bila pesem vselej doma. Na tej šoli mu je uspelo voditi kar tri zборе, kot prvi v Sloveniji so imeli tudi Mešani mladinski zbor.

Darinka Sikošek, danes docentka na Oddelku za kemijo Pedagoške fakultete v Mariboru, je na koprivniški šoli obiskovala prve štiri razrede med leti 1955 - 59, nato v Rogaški Slatini hodila v 5., 6. in 7. razred ter zaključila zadnji razred osemletnega izobraževanja na Senovem. Kakor je povedala Sikoškova, se zgodnjih šolskih let, ki so povezana s Koprivnico, slabo spominja, v spominu so ji ostala tri imena sošolcev in tovarišica Malka, ki je bila njena prva učiteljica. Malka Moškonova je bila tudi prva učiteljica Francija Bogoviča, Koprivničana in župana občine Krško. Osnovno šolo je obiskoval od leta 1969 do leta 1977. V drugem razredu ga je poučevala učiteljica Matilda Krahulec, v četrtem pa mu je bila razredničarka Pavlica Moškon. Poučeval ga je tudi Adolf Moškon, pri katerem je Franci prepeval v pevskem zboru in v sklopu šole treniral različne športne panoge, najbolj mu je ostalo v spominu smučanje na Gorjancih, kamor jih je Adolf Moškon vozil na treninge. Poleg naštetih gostov so spomine obujali še trije učenci mlajše generacije. Priznani harmonikar Toni Sotošek, Uroš Dular, danes študent gradbene fakultete in nekdanji kolesar, ter Jože Bogolin, ki se je zapisal glasbi in tolkalom. Tako je izzvenel v Koprivnici, ki v letošnjem letu obeležuje 140 let šolstva v kraju - Večer spominov, kateremu je sledilo še prijetno druženje gostov in obiskovalcev. **B.Mavsar**

Vaja uspela, otroci na varnem

Na osnovni šoli XIV. divizije na Senovem je devetnajstega oktobra zagorelo v učilnici v tretjem nadstropju, vendar so se učenci in učitelji brez posledic pravočasno umaknili iz šolskih prostorov, saj je šlo le za vajo v okviru naravoslovnega dne pod naslovom Ne-varno življenje.

Potem ko je bilo skoraj 500 otrok in učiteljev ter vzgojiteljev iz šole in vrtca na varnem, so na pomoč priskočili gasilci krške poklicne gasilske enote in domačega prostovoljnega društva. Nekaj otrok je poskakalo skozi okna, z dvigalom pa so iz tretjega nadstropja tudi pomagali na prosto dvema gasilcema, ki sta pogasila požar. V akciji sta poleg gasilcev sodelovala tudi civilna zaščita in policija. Otrokom so policisti prikazali akcijo zasledovanja in aretacije. Poleg tega so otroci lahko spoznali delo gasilcev, civilne zaščite in policije. **L.P.**

Vaja evakuacije na OŠ Senovo poteka vsakih sedem let.

Teh naših
65 let

**Osrednja proslava ob
65-letnici
proizvodnje v Krškem**

**Kulturni dom Krško
petek, 12.11.2004 ob 18. uri**

VABLJENI

VSTOP PROST

žerjav
simbol sreče
in blaginje

VIPAP
VIPAP VODNI VEŠKO d.d.

design: rubrica.sk

Štirje Posavci v parlamentarnih klopeh

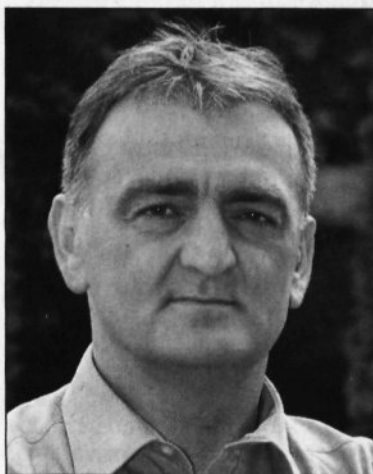
Po letošnjih volitvah v državni zbor imamo Posavci v parlamentarnih klopeh štiri poslance - in sicer tri poslance Slovenske demokratske stranke, ki je tudi sicer zmagovalka letošnjih volitev, mag. Andreja Vizjaka iz Brežic, Staneta Pajka iz Krškega, Bojana Ruglja iz Sevnice ter poslanca Slovenske ljudske stranke Kristijana Janca iz Sevnice. Med poslanci prejšnjega mandata je tako uspelo le mag. Vizjaku, medtem ko bivšima poslancema Jožetu Avšiču (LDS) iz Brežic ter Branku Kelemeni (SDS) iz Sevnice, ki pa je kandidiral v Trebnjem, na tokratnih volitvah ni uspelo. Branko Janc (LDS) iz Krškega pa na letošnjih parlamentarnih volitvah ni kandidiral.

mag Andrej Vizjak

Bojan Rugelj

Kristijan Janc

Stane Pajk

Najbolj prepričljivo je v Posavju uspelo priti v parlament mag. Andreju Vizjaku (SDS) v Brežicah, ki je dobil kar 43,31% glasov, takoj za njim je bil kandidat LDS Jože Avšič s 25,54% glasov, kar pa je bilo premalo.

V krškem okraju je Stane Pajk (SDS) dobil 28,35% glasov, takoj za njim je bila kandidatka LDS Antonija Glas Smodič z 21,15% glasov ter Ana Somrak (SLS) z 12,67% glasov.

V sevniškem okraju je največ glasov dobil Bojan Rugelj (SDS) z 29,10% glasov, Kristijan Janc (SLS) pa 27,76% glasov. Kandidat LDS Marjan Kurnik je prejel 16,11% glasov.

Volitev se je v Posavju glede na prejšnja leta udeležilo nekaj manj volivcev. V brežiškem okraju 53,78%, v krškem okraju 56,06%, največ pa v sevniškem, kjer se je volitev udeležilo 61,32% volivcev. L.P.

VO Krško (vir: Republiška volilna komisija)	Odstotek glasov
1. Stane Pajk - SDS	28,35 %
2. Antonija Glas Smodič - LDS	21,15 %
3. Ana Somrak - SLS	12,67 %
4. Janez Požar - NSi	9,75 %
5. Jožef Ribič - ZLSD	7,03 %
6. Dušan Šiško - SNS	5,89 %
7. Marija Krušič - AS	4,26 %
8. Anton Planinc - DeSUS	3,81 %
9. Robert Ostrelj - SJN	2,95 %
10. Tadej Škof - SMS	1,28 %
11. Edvard Rostohar - JUNIJSKA LISTA	0,85 %
12. Marinka Bruderman - ZELENI SLOVENIJE	0,44 %
13. Olga Pompe - ZA PODJETNO SLOVENIJO	0,37 %
14. Marija Cener - GŽS, ZPP, ZNS, NDS	0,29 %
15. Zvonko Černelič - SEG	0,27 %
16. Jože Stibrič - STRANKA SLOVENSKEGA NARODA	0,24 %
17. Stanislav Robič - DEMOKRATSKA STRANKA SLOVENIJE	0,22 %
18. Štefan Hudobivnik - SAMOSTOJNI KANDIDAT	0,10 %
19. Stanislav Abram - ZDRUŽENI	0,09 %

VO Brežice (vir: Republiška volilna komisija)	Odstotek glasov
1. mag. Andrej Vizjak - SDS	43,31 %
2. Jože Avšič - LDS	25,54 %
3. Stanko Radanovič - SNS	5,88 %
4. Jožica Stajčič - ZLSD	5,46 %
5. Rok Kržan - DeSUS	3,69 %
6. Milan Germovšek - NSi	3,51 %
7. Uroš Škof - SMS	2,82 %
8. Jože Vladimir Hrastovšek - AS	2,75 %
9. Roman Baškovč - SLS	2,64 %
10. Davor Račič - SJN	1,99 %
11. Aleksander Župevc - JUNIJSKA LISTA	0,59 %
12. Marinka Bruderman - ZELENI SLOVENIJE	0,43 %
13. Ivan Omerzu - ZA PODJETNO SLOVENIJO	0,38 %
14. Gorazd Gregelj - DEMOKRATSKA STRANKA SLOVENIJE	0,29 %
15. Jože Stibrič - STRANKA SLOVENSKEGA NARODA	0,26 %
16. Dušan Gašperšič - SEG	0,19 %
17. Miroslav Herlah - GŽS, ZPP, ZNS, NDS	0,13 %
18. Štefan Hudobivnik - SAMOSTOJNI KANDIDAT	0,11 %
19. Stanislav Abram - ZDRUŽENI	0,03 %

VO Sevnica (vir: Republiška volilna komisija)	Odstotek glasov
1. Bojan Rugelj - SDS	29,10 %
2. Kristijan Janc - SLS	27,76 %
3. Marjan Kurnik - LDS	16,11 %
4. Breda Drenek Sotošek - ZLSD	6,77 %
5. Matjaž Traven - NSi	5,71 %
6. Alojz Rupar - DeSUS	4,29 %
7. Dušan Šiško - SNS	4,04 %
8. Damjan Kolovrat - AS	2,90 %
9. Boris Županec - SJN	1,02 %
10. Tina Kolar - SMS	0,58 %
11. Edvard Rostohar - JUNIJSKA LISTA	0,36 %
12. Jasmina Bajde - ZELENI SLOVENIJE	0,33 %
13. Dušan Gašperšič - SEG	0,24 %
14. Ajda Erjavec - GŽS, ZPP, ZNS, NDS	0,21 %
15. Stanislav Robič - DEMOKRATSKA STRANKA SLOVENIJE	0,17 %
16. Majda Zupanc - STRANKA SLOVENSKEGA NARODA	0,17 %
17. Jožefa Žagar - ZA PODJETNO SLOVENIJO	0,13 %
18. Štefan Hudobivnik - SAMOSTOJNI KANDIDAT	0,06 %
19. Borut Žnidaršič - ZDRUŽENI	0,06 %

Majda Androjna, glavna direktorica podjetja Duropack – Tespack Brestanica

Ta filozofija reda je tako preprosta...

Kot mnogi ljudje v naših krajih ste začeli svojo delovno kariero v krški tovarni celuloze in papirja?

Res je. Kmalu po prihodu sredi osemdesetih let sem kot članica angleške svetovalne skupine začela spoznavati vse faze delovnega procesa v tedanji tovarni, zatem pa so me poslali v TES (Tovarna embalaže Senovo, op.p.). To je bila zame zelo dobra izkušnja, saj redko prideš v podjetje in imaš priliko dejansko spoznati vse delovne procese podjetja.

Za takratne razmere je bilo delo skupine dokaj nenavadno?

Bilo je zgodaj za spremembo, ki so se uvajale. Čeprav je bila skupina sprejeta nekoliko negativno, sem vzela to delo kot izziv in dve leti sodelovala pri analiziranju dela in procesov. Vodstvu Vidma smo morali poročati, kako vodilni delavci obvladajo svoje delo in analizirati učinkovitost poslovanja. Takrat sem se dobro naučila poslovne angleščine, predvsem pa so me naučili sistematičnosti in analitičnih metod.

Kako pa ste pristali v sedanjem podjetju?

Tedanje vodstvo TES-a me je po dveh letih povabilo, da ostanem v podjetju. Takrat smo začeli posodabljanje podjetja, povezali smo oddelke z računalniki in v letih 1991-1992 s pomočjo kolegov s fakultete postavili prvo računalniško omrežje. Rada se spomnim, da je bil zame osebni uspeh, ko je preprost skladiščni delavec izdelal dokument z dvema prstoma na računalniku. Program je bil tako dobro prilagojen uporabnikom, da so ga z lahkoto uporabljali.

Sledil je pravi mednarodni tender - ogledi tujih kupcev. Pet podjetij je natančno preučilo, kako delamo, kakšno vrednost predstavljamo. Ves čas sem bila poleg in si prizadevala razumeti, kaj so merila in kazalci, na podlagi česa se odločajo. Še posebno med sodelovanjem z Duropackom, kot najresnejšim kupcem, smo se po hitri poti naučili, kaj vse je potrebno za dobro vodenje podjetja, kje so izgube, kje so prihranki, predvsem pa, kateri so podatki, elementi in pokazatelji za vodenje s številkami. Informatika mi je pri vseh tej

zgodbi bila v pomoč, saj je dober informacijski sistem nujno orodje za dobro poslovanje podjetja.

Tudi to je bilo novo za tiste čase, kajne?

Ja, bilo je novo za vse. Spominjam se zapletov, ko nam banka ni znala slediti. Zahtevane so bile ponovne bančne revizije, obstoječe jim niso zadostovale. Morali smo poiskati banko, ki je bila sposobna, da smo v letih 1992 - 1993 izplačali prve deleže lastnikom. Takrat smo se učili vsi, podjetniki, revizorji, bančniki in napredovali dan za dnem ob iskanju rešitev.

Od takrat naprej je bila to kar lepa zgodba o uspehu, začela se je dvigovati produktivnost. Začeli smo napovedovati. Precej časa smo porabili, da smo spoznali, kako se zares načrtuje delo in poslovanje v podjetju. Zdaj je tudi za nas razmeroma preprosto, tako kot je bilo takrat gospodom iz tujine, ki so znali zelo natančno napovedati vse stroške na enoto, na produkt, na ceno. Takrat jim nismo bili enakovredni partnerji, vendar se nas je nekaj »zagrizlo« in smo hoteli razumeti, saj smo menili, da smo tega sposobni tudi mi. Šli smo v proizvodnjo in s pomočjo informacijskega sistema razčlenjevali ter usklajevali podrobnosti procesov. Ves čas sem bila v teh pogovorih, kmalu sem postala članica uprave in zatem prokuristka. Takrat sem vodila kontroling, bila nekakšen navigator direktorju, koordinator internega poslovanja.

Kaj pa stroški take organizacije in spremljanja?

Seveda, to so stroški, ki se vračajo posredno. Potrebna je strojna oprema in ogromno znanja dobrih programerjev in poznavanja poslovnih procesov. A ko stvari zares razumeš in ko imaš motiv, ni nič preveč zapleteno. Ko zares dobro razumeš, uspeš to povedati s preprosto besedo tudi drugim. Vedno sem imela okoli sebe preproste ljudi in z njimi smo vse to dosegli. Ljudje verjamejo in zaupajo le, če vidijo, da res poznaš stvari ter daš pomen in mesto tudi njim.

Ali je to spremljanje in vodenje poslovnih procesov pri vas zdaj na takšnem nivoju kot v tujih sestrskih firmah?

Zdaj so narejeni natančni norma-

tivi, prilagojeni dejanskim sposobnostim strojev, narejeni so kazalci produktivnosti, narejena so merila uspešnosti v prodaji, administraciji, definirana so merila. Lahko rečem, da je ta filozofija reda zelo preprosta. Je tako transparentna, da jo lahko razumemo vsi. Sedaj planiram: proizvodnja, prodaja, skladišče, vzdrževanje, nabava - vsak za svoj del poslovnega procesa. Povezani smo znotraj koncerna, se primerjamo, tekmujejo. Finančni in nabavni del vsakega hčerinskega podjetja je direktno povezan s centralo na Dunaju in podatke moramo imeti usklajene.

Najbrž so v podobnem položaju, kot ste bili pred leti vi, sedaj v novi sestrski firmi, ki jo ima Duropack v Srbiji?

Ravno včeraj sem privolila, da bom sodelovala v upravnem odboru novega podjetja v Kruševcu v Srbiji. Že so nas obiskali predstavniki srbskega vodstva podjetja, da bi videli, kako smo organizirani in kako teče poslovanje pri nas.

Spomnim se, da je bil Tespack leta 2000 po letnem prihodu skupaj z NEK, Vipapom, Lisco in Delta teamom med petimi najbolj uspešnimi podjetji v Posavju.

Ja, do takrat je bila pot usmerjena navzgor, nekakšen vrh je nastopil leto kasneje. No v tistem letu sem tudi zapustila podjetje, saj sem dobila izjemno ponudbo v svojem osnovnem poklicu v ljubljanskem podjetju Nil in tudi spremembo sem si želela. Zatem je v podjetju Duropack - Tespack prišlo do precejšnjih sprememb, do upada navzdol. Nastopili so težki časi, kot da se je izgubila prava smer. Bivši sodelavci iz Brestanice so me nagovarjali k povratku, o čemer zares nisem razmišljala.

A vendar ste se lani v septembru vrnili...

Prihajali so tudi lastniki - predstavniki grupacije, me povabili. A ko sem se odločala, ali naj grem nazaj ali ne, je pretehtalo prepričanje, da moramo skupaj preprečiti še eno zgodbo o neuspehu v tej dolini. Težko je verjeti, da ti isti ljudje, s katerimi smo ustvarili to lepo podjetje, gledajo v tla, očitno razočarani, čeprav so prej vedno bili zelo motivirani. V prejš-

njih letih smo bili po uspešnosti eno najboljših podjetij v skupini.

Lahko poveste vsaj enega od vzrokov za slabše razmere?

Ena od najpomembnejših ugotovitev je bila, da tujec ne more neposredno voditi ljudi v proizvodnji. Morda je lahko v vodstvu, član uprave; delo z ljudmi pa je drugačno. Z ljudmi je potreben nenehen stik, prepoznavati je treba njihove lastnosti, pohvaliti in diskretno pokarati, pa tudi prijazna beseda je tista, ki omili težke trenutke.

In kako so vas sprejeli zaposleni?

To so bili trenutki, ki jih ne bom nikoli pozabila. Tisto ponovno srečanje konec lanskega avgusta mi bo ostalo vreden spomin. Takrat sem se spomnila, kaj vse smo s temi ljudmi že ustvarili. To je bil temelj za nove odločitve. Potrebno je bilo dosti energije, volje, dela, da smo negativni trend ustavili in obrnili smer navzgor.

Eden od povodov za najin razgovor je bilo tudi nedavno priznanje GZS Območne zbornice Posavje vašim delavcem za inovacijo - kartonski predalnik.

Smo proizvajalci produktov, ki so tržno potrebni, ne pa toliko zanimivi. Proizvajalci živil, lesarji, kozmetična industrija, proizvajalci zdravil in ostali naši kupci želijo za svoj izdelek embalažo; za končnega kupca ne proizvajamo, razen morda poslovna darilca. Zato smo odločili, da napravimo nekaj, kar bi bilo zanimivo končnemu kupcu. Nastal je tako imenovani 3box - kartonski predalnik, ki ga je skreirala naša kreativna skupina in predstavlja popestritev ponudbe. Idej je veliko, vendar se morajo le te pozitivno pokazati na trgu. Ne gre drugače.

Torej ne gre samo za inovacije?

Inovacija meni predstavlja pojem velikih sprememb, inovativnost sama pa bolj kot kultura podjetja. Inovativnost zaposlenih je potrebno spodbujati, spremljati. Bolj kot ta dogodek sam, katerega sem vesela in nam je nagrada v ponos, je pomembno, da vsak pri sebi vidi, kaj še lahko naredi. Velike in majhne spremembe, izboljšave, bi rekla temu. Ko smo se lani ponovno organizirali in se vprašali, kam

Majda ANDROJNA je po diplomi na Fakulteti za elektrotehniko in računalništvo v Ljubljani svojo službeno pot pričela leta 1985 v tovarni papirja Videm Krško in se kasneje pridružila angleški svetovalni ekipi v matičnem podjetju ter hčerinskem podjetju, takratni tovarni embalaže TES. V času, ko je mednarodni koncern Duropack prevzel lastništvo nad tovarno TES in jo preimenoval v Tespack, je bila kot vodja informatike odgovorna za uvajanje informacijskih sistemov v podjetju in za prenos znanj znotraj koncerna. Leta 1994 je bila izvoljena v upravni odbor družbe Tespack in še istega leta za prokurista podjetja. Leta 2001 je podjetje zapustila in postala direktorica ljubljanskega podjetja za podatkovne komunikacije Nil, jeseni lanskega leta pa se je vrnila v Brestanico, kjer je glavna direktorica družbe Duropack-Tespack.

gremo, kaj naj še naredimo, smo se odločili, da poskušamo sprostiti kreativnost svojih ljudi. Rekli smo, odvrzimo slabe stare navade! Zdaj imamo inovativnost povsod, mnogo stvari v tej hiši je narejenih zelo iznajdljivo. Delavec pri stroju si napravi pripomoček, s katerim lažje dela, in vzdrževalec mu vso reč še dogradi. Nenazadnje je tudi v administraciji, v finančah in v nabavi potrebna kreativnost, pa pri prodajalcih, da uspejo za toliko milijonov produktov spraviti do kupca. In v tem uspevamo. Zato sem ponosna na te ljudi.

Kaj se je za vaše podjetje spremenilo po vstopu Slovenije v EU?

Trdo je delati na tem trgu in vendar nam kreativnost in organiziranost pomagata, da izboljšujemo produktivnost in zmanjšujemo

stroške. Moram reči, da se po vstopu v EU za nas postopki izboljšujejo in posredno cenijo. Prevozniki ne čakajo na carini, naši šoferji hitreje preidejo mejo, administrativnih stroškov je manj, pripravljamo konsignacijska skladišča... Načeloma sem vesela, da smo del te zgodbe, da smo del evropske kulture komuniciranja.

Kako gledate na ocene, da je v Sloveniji premalo tujih vlaganj?

Moje stališče do vlaganj tujcev v Sloveniji je seveda pozitivno, iz lastnih izkušenj. Živimo kot slovensko podjetje, z lastnikom se vsako leto posebej vnaprej definira pričakovani poslovni izid. V njem je definirana tudi stopnja vlaganja - investiranja v podjetje. Zaposleni so zelo veseli novih investicij, saj jim to pove, da smo na pravi poti ter da se dolgoročno

proizvodni procesi posodablajo v smeri večje produktivnosti in konkurenčnosti. Imamo lastnika, ki ima izkušnje, strokoven kader, organizacijo. Med seboj smo povezani na različnih nivojih. Vedno je nekje med sestrskimi podjetji nekdo, ki ga lahko pokličeš, se z njim pogovoriš, ti podeli svojo izkušnjo...

Kako tuji lastniki gledajo na vključevanje podjetja v okolje, na sodelovanje z okolico? Koliko imate pri tem proste roke?

Ko so tuji lastniki prišli v naše podjetje, so želeli stike z županom občine. Želeli so dobre odnose z njim, z okolico. Sodelovanje je potrebno. Tudi jaz sem vesela, ko se župan ustavi pri nas in reče, kako je pri vas, kako ti gre? V prijetnem klepetu si izmenjava informacije, pomagamo si na ta ali drugi način. Vesela sem, da je tako.

Okolica pa najbrž pričakuje več pomoči?

To področje je seveda odvisno od rezultatov poslovanja. Pomagamo in sodelujemo v okolju, toda prednost ima poslovni izid. Ko nam gre dobro, so seveda roke bolj proste in oblike sodelovanja lahko različne; ni denar vedno edina možna rešitev. Tudi sama se rada udeležim kulturnih dogodkov in dobro vem, v kakšnih pogojih deluje slovenska kultura, še posebej na deželi.

Na kakšen način uspete vedno znova zbrati potrebno energijo, potem ko imate morda tudi kak slab dan, ko ste manj uspešni?

Največ časa zase imam zjutraj, ko se pripravim na dan. Ta čas uporabim, da premislim, kaj me čaka, s kom se bom srečala, kako bom preživela dan. Potem se ponavadi stvari odvijajo najbolj prav. Včasih preložim kakšno zahtevno nalogo, ji posvetim več časa, se je lotim z manj naboja in energije... Vsako leto več pomeni več izkušenj in nekaj modrosti prihaja vmes. Seveda pa sem rada vesela in sem kar pozitivno naravnana. Sicer pa imam rada trenutke v domačem okolju in v naravi, kjer si ustvarjamo leseno hiško na jasi, kjer je tišina sredi avtohtonih dreves. Tam so kostanji, pa breza in bor, ki sta povsem prepletena... V tem lahko vidiš mnogo pomenov in potem je dan lep in življenjske najde svoj smisel.

Imate odraščajoči hčerki. Kako gledata na mamo, ki je tako zelo angažirana?

Ko smo o tem govorili v družini, so mi rekli: Saj te res ni dosti doma, ampak, ko si tu, si toliko bolj

intenzivno z nami. Sčasoma mi je uspelo, sama ne vem kako, da lahko delo pustim v podjetju, če pa že imam kaj nujnega, grem v svojo sobo in ponaredim. Hčerki pravita, da sta veseli, ko me vidita zadovoljno in zelo sem navezana in ponosna na njiju.

Kakšne so vaše izkušnje v »moški« konkurenci, ki še vedno prevladuje v menedžerskih krogih. Ali se morate kot ženska bolj dokazovati?

Sami veste, da smo ženske še dosti redke v tem poslu. Duropack spada po lastniških povezavah v mednarodno skupino papirne grupacije, ki ima več sto podjetij v Evropi in Ameriki, vsaj 350 jih je, in v njih smo samo štiri ženske direktorice, dve v ZDA, ena v Franciji in pri nas. Pred leti sem bila morda opazovana, češ, iz Slovenije je in še dosti mlada, zdaj po vrnitvi pa sem enakovredno sprejeta v to družino. Praviloma se na takih mestih vendarle dokažeš edino le z dejanskimi rezultati, z delom, z medsebojnimi odnosi.

Že prej pa sem vam govorila o tem, da je pomembno dejstvo, da stvari dobro poznaš in jih znaš tako tudi predstaviti. Želim vedeti in znati in ko nečesa ne poznam, povem to vnaprej. Moram priznati, da imamo v vodstvu in med sodelavci nasploh odprto komunikacijo in pogovore, kjer rešujemo probleme odprto, enakovredno. V podjetju smo ustvarili delovno vzdušje in če nam bodo uspeli zastavljene poti, bodo tudi rezultati primerni. Tako bomo lahko še dolgo skrbeli za več kot dvesto delovnih mest, ki so pomembna za to okolje.

Kako pa se ženska »drži« v poslovnih pogajanjih?

Morda je v pogajanjih z žensko nekoliko večja verjetnost, da se izbirajo lepše besede, da ni tako hitro izrečena zadnja beseda. Vendar pa velja poslovnost, sposobnost, velja konkurenčna prednost kot v vsakem tržnem poslu. Opažam pa, da se spreminja tudi kultura pogajanj, predvsem se gradijo partnerski odnosi, kjer je večja vrednost pogajanj v tem, da obe strani dobita občutek zmage oziroma zadovoljstva v poslovnem odnosu. Zame pravijo, da sem nekoliko adrenalinski človek, da se rada hitro peljem, hodim po strminah, okušam in odkrivam zanimive stvari, kar s pridom uporabim v poslovnem in privatnem življenju.

Silvester Mavsar
Foto: Roman Stopar

Predvodilnik za prvo turbino bo kmalu na gradbišču

HE Boštanj je hidroelektrarna pretočno-akumulacijskega tipa z nameščenimi tremi cevni agregati s skupno pretočno zmogljivostjo 500 m³/s (oziroma trikrat po 166,7 m³/s). Turbine za te tri cevne agregate za boštanjsko elektrarno izdeluje ljubljansko podjetje Litostroj E.I., ki se ponaša z dolgo tradicijo proizvodnje vodnih turbin. Pogodbo za dobavo turbin, generatorjev in pripadajoče opreme je Litostroj E.I. s Holdingom Slovenske elektrarne odpisal 7. julija lani, rok izvedbe del pa je marec 2006, torej mesec dni pred začetkom obratovanja prve spodnjesavske hidroelektrarne.

Upravni odbor projekta Skupni podvig (h kateremu je maja lani pristopilo šest podjetij v okviru Holdinga Slovenske elektrarne) je junija 2003 dal soglasje za podpis kar nekaj pogodb oziroma za oddajo nekaj pomembnih naročil predvsem za HE Boštanj. Med temi pogodbami je bila tudi t.i. LOT TG za projektiranje, izdelavo, dobavo, montažo in spuščanje v pogon cevnih agregatov za proizvodnjo električne energije s pripadajočo opremo, ki jo je nato julija s Holdingom Slovenske elektrarne podpisala družba Litostroj E.I. d.o.o. Ljubljana s poddobaviteljem družbo Končar Ket d.d. iz Zagreba. Pogodba obsega tri horizontalne cevne agregate (turbina in generator), od katerih bo prvi spuščen v pogon v oktobru 2005, ostala dva agregata pa do konca januarja 2006. Litostroj E.I. je podpisal tudi pogodbo za LOT D oziroma za dobavo žerjavov v strojnici elektrarne.

Litostroj E.I. je specializiran proizvajalec vodnih turbin, opreme za hidroelektrarne in črpalne postaje, pa tudi industrijske in preoblikovalne opreme. Pohvalijo se lahko

s 150-letno tradicijo izdelave vodnih turbin v Sloveniji in z več kot 50-letnim industrijskim razvojem skupine Litostroj. Blagovna znamka Litostroj je poznana in cenjena na vseh celinah sveta, saj so uspešno izcedli projekte že v 50 državah. Med njihovimi najbolj svežimi in trenutnimi projekti lahko omenimo izdelavo turbin za HE Vuhred in HE Ožbalt, obnovo turbin na HE Medvode, obnovo šestih hidroelektrarn v Makedoniji, pa obnovo HE Peručica v Črni Gori, obnovo HE Peruča in HE Gojak na Hrvaškem, delo na HE Peč Mlini v BiH, delajo pa tudi na projektih v Egiptu, Iranu ter v Indiji.

Za boštanjsko HE v Litostroju E.I. v Ljubljani izdelujejo tri cevne turbine, ki bodo imele moč po 10.850 kW. Intenziven razvoj cevnih agregatov se je sicer začel v sredini prejšnjega stoletja. Ti stroji so namenjeni za izkoriščanje vodne energije pri nizkih padcih in velikih pretokih. Zanje je značilna hruškasta oblika, saj sta turbina in generator popolnoma potopljeni v vodi. Vtok in iztok vode v turbino sta skoraj v isti smeri, torej se smer pretoka vode skozi pretočni trakt ne me-

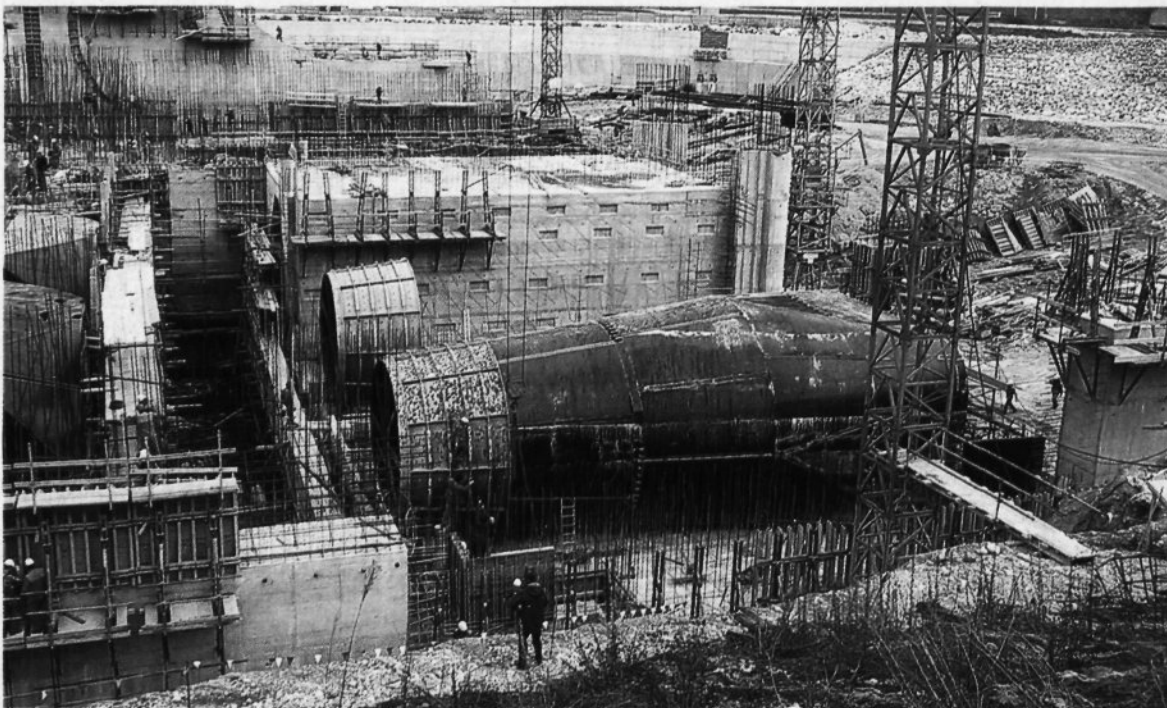
Predvodilnik za prvi agregat boštanjске HE je trenutno na obdelavi, 8. decembra pa bo že na gradbišču v Boštanju.

nja, kar povzroča manjše hidravlične izgube in omogoča večje pretočne hitrosti, s tem v zvezi pa tudi manjše pretočne prereze. Posledica tega so dosti manjše višine in globine strojničnih zgradb s cevnimi agregati, to pa pomeni manjše stroške za izgradnjo.

V Litostroju E.I. za 8. december le-

tos načrtujejo, da bo predvodilnik za prvi agregat že na gradbišču v Boštanju, kar bo tri dni pred pogodbenim rokom. Predvodilnik je sicer zvarjen in odžarjen in je trenutno v fazi obdelave stičnih prirobnic, opravili pa bodo še protikorozijsko zaščito. Za odpremo na gradbišče so že pripravili konus sesalne cevi in demontažno prirobnico, do 21. decembra bodo odpemili vse dele vodilnika in gonilnikov obroč, ob tem pa še servomotor vodilnika, utež z drogom ter konus turbine. Januarja 2005 morajo na gradbišče odpemiti tlačno napravo, marca prihodnjega leta gonilnik, turbinsko gred, tesnilko gredi in ležaje, še en mesec kasneje pa mazalno napravo, sistem tlačnega zraka ter hladilni in drenažni sistem. Predvodilnik za drugi agregat bodo po načrtih na gradbišče dostavili 25 dni po prvem, še 25 dni kasneje pa še predvodilnik za tretji agregat. Predvodilniki so osnova za to, da na gradbišču hidroelektrarne sploh lahko nadaljujejo z nameščanjem turbine.

V soboto, 6. in 13. novembra, bo v času od 10. do 12. ure HSE organiziral voden ogled gradbišča HE Boštanj.

Opazi in betoniranje sesalne cevi - cevni agregati imajo značilno hruškasto obliko.

Perharić namesto Jelavića

Na skupščini Nuklearne elektrarne Krško 25. oktobra so potrdili že napovedano zamenjavo hrvaškega člana dvočlanske uprave družbe. Dosedanjega predstavnika hrvaškega elektrogospodarstva v upravi NEK Vladimirja Jelavića bo zamenjal nekdanji tehnični direktor nuklearke Hrvoje Perharić. *P.P.*

Zaradi bolniške vsak dan ne dela tisoč ljudi

Konec septembra so se na razširjenem sestanku sestali člani Območnega združenja seniorjev za Posavje, ki so povabili tudi župane posavskih občin in predstavnike podjetij. Direktor GZS OZ Posavje Marjan Šunta je očrtal posavsko gospodarstvo, v katerem sta gonilni sili tako po čistem prihodu od prodaje kot tudi dobičku, kapitalu in številu zaposlenih dve panogi, in sicer iz področja oskrbe z električno energijo, plinom in vodo, ter proizvodnja vlaknin, papirja in tisk. Kljub temu da posavsko gospodarstvo ne stagnira, pa je Šunta med drugim poudaril, da tudi ne generira velikih dobičkov, ki bi bili lahko vir novih projektov, rezultati regijski razvojnih programov pa bodo vidni šele čez desetletje ali še več. Anton Koren, direktor OE Zavoda za zaposlovanje, je poudaril, da je vzpodbuden trend upada brezposelnosti, saj je na zavodu prijavljenih tisoč oseb manj kot v preteklem letu ali 3727 oseb, od tega preko 2000 žensk. O zdravstvu je spregovoril direktor krške enote Zavoda za zdravstveno zavarovanje Stanislav Čuber, ki je med drugim povedal, da porabimo v regiji letno za 8,5 milijard SIT t.i. zdravstvenega denarja. Vsak dan v letu je v posavskih podjetjih zaradi bolniškega dopusta odsotnih skupno preko 1000 oseb, Posavci pa zaužijemo letno kar za dobri 2 milijardi SIT zdravil. Univerzo za tretje življenjsko obdobje, ki so jo lani ustanovili v Sevnici v sklopu Srednje šole in v katero se je vpisalo 150 slušateljev, je predstavila predsednica Univerze Marija Jazbec, ki je pri tem povabila tudi občane iz sosednjih občin, da se jim pridružijo v novem študijskem letu. *B.M.*

Taninu priznanje za gospodarske dosežke

Območna gospodarska zbornica Posavje je posameznikom in organizacijam na prireditvi v viteški dvorani brežiškega gradu podelila priznanja za inovacije ter najvišje priznanje za gospodarske dosežke v letu 2003. Prejeli so jih kreativna skupina za razvoj embalažne kulture pri podjetju Duropack Tespack Brestanica za modularni predalčni sistem TriBox (priznanje sta prevzela Roman Stopar in Alenka Knez), VINO Brežice oziroma inovatorji Dragoslav Djakovič, Sandi Dušič, Marjan Petaci in Boris Franko za inovacijo postopka impregnacije negaziranih pijač s plinastim dušikom ter inovatorja Branko Kos in Tomaž Jaklič iz podjetja INO Brežice Krška vas za inovacijo dvovrstni vibracijski rahljalniki s pnevmatsko napravo za globinsko dognojevanje. Priznanje območne gospodarske zbornice Posavje za poslovne dosežke v letu 2003 pa je prejelo podjetje Tanin iz Sevnice ob 80-letnici delovanja.

Podjetje Tanin Sevnica je v regiji prisotno že 80 let. Upravni odbor GZS OZ Posavje je podjetju podelilo priznanje za poslovne dosežke za dolgoletno sodelovanje v gospodarstvu Posavja in za vključevanje v mednarodno delitev dela.

Priznanje za gospodarske dosežke je direktorju Tanina Ivanu Mirtu (levo) podelil predsednik UO GZS OZ Posavje Mihael Kežman.

Kot so še zapisali, je gospodarska učinkovitost podjetja preverjena, njihovi načrti razvoja temeljijo na znanju, pri tem pa upoštevajo, da je tovarna del okolja, ki ga želijo ohraniti in izboljševati.

Inovacija TriBox sistem izhaja iz nekdanjega MultiBox predalčnika, le da so predalom v Tespacku Brestanica dodali še kovčke in odlagalne police, izdelek, ki je v celoti izdelan iz troslojnega valovitega kartona, pa je namenjen arhiviranju dokumentov ter odlaganju drobnega pisarniškega materiala. Uporaben pa je tudi v gospodinjstvih, predvsem v otroških in delovnih sobah. Z uvedbo impregnacije negaziranih pijač s plinastim dušikom so v Vinu Brežice med drugim dosegli večjo varnost proizvodov v smislu mikrobioloških vplivov na proizvod, mož-

nost višjega nakladanja proizvodov na palete zaradi boljnih mehanskih lastnosti proizvodov, s tem boljše izrabo skladišča, izgled embalaže na trgovski policiji je v primerjavi s konkurenco, ki ne uporablja dušika, bistveno boljši, ke rizboljšuje tržno pozicijo blagovne znamke in posredno vpliva na boljše prodajne rezultate.

Dvovrstni vinracijski rahljalniki s pnevmatsko napravo za globinsko dognojevanje je nemanjen predvsem oskrbi tal v sadjarstvu in vinogradništvu, lahko pa se uporablja tudi v okviru drugih kmetijskih panog, kjer je potrebno učinkovito rahljanje tal do globine 50 centimetrov. Z rahljanjem tal se zagotavlja boljši razvoj koreninskega sistema in rast rastlin ter boljšo prepustnost vode. *L.P.*

**TERMoeLEKTRARNA
BRESTANICA** d.o.o.

hse

Holding Slovenske elektrarne d.o.o.

PROIZVODNJA – SEPTEMBER 2004

VIR	PROIZVODNJA	OBRATOVALNE URE	ŠTEVILO ZAGONOV
PLINSKI BLOK 1	7.990 kWh	1	3
PLINSKI BLOK 2	66.766 kWh	4	2
PLINSKI BLOK 3	64.796 kWh	3	1
PLINSKI BLOK 4	4.052.000 kWh	46	8
PLINSKI BLOK 5	5.434.000 kWh	60	12
PARNA TURBINA 1	14.144 kWh	2	1
PARNA TURBINA 2	10.505 kWh	2	1

MERITVE EMISIJ – SEPTEMBER 2004

Proizv. enota	Gorivo	SO _x mg/m ³		NO _x mg/m ³		CO mg/m ³		Dimno število Bacharach	
		izmerjeno	dovoljeno	izmerjeno	dovoljeno	izmerjeno	dovoljeno	izmerjeno	dovoljeno
PB1	KOEL	256	1700	368	450	17	100	4 - 5	6
PB2	KOEL	201	1700	385	450	15	100	5	6
	ZP	0	35	241	350	12	100	0	2
PB3	KOEL	261	1700	375	450	23	100	4 - 5	6
	ZP	0	35	220	350	5	100	0 - 1	2
PB4	KOEL	3	1700	66	150	16	100	1	2
	ZP	0	35	67	100	1	100	0	2
PB5	KOEL	1	1700	68	150	3	100	0	2
	ZP	0	35	74	100	1,6	100	0	2

ZP – zemeljski plin
KOEL – kurilno olje

TAKO DELAJO ...

Jože Planinc:

Ponovno bi se odločil za Mercator

V prvih novembrskih dneh se bo po štirideset letih in pol delovne dobe v trgovini upokojil zagotovo v Krškem in okolici najbolj poznan in priljubljen »najboljši sosed« Jože Planinc. Zrasel je v družini med

enajstimi brati in sestrami, ki jih je mati zelo odločno vzgajala in izšolala prav vseh dvanajst. Jože Planinc se še danes dobro spomni, kako se je prvič srečal s trgovino in se šel učiti oblečen v sosedove hlače in obut v mamine čevlje. Po prvih letih službovanja v trgovini je končal tudi poslovodsko šolo. Pred tridesetimi leti je prišel v Mercatorjevo trgovino Univerzal, po letu dni pa je prevzel kot poslovodja prodajalno Market na Vidmu nasproti kulturnega doma, ki je bila takrat v Krškem edina velika trgovina. Delali so dobro in preseglji vse rekorde v prometu, tako da je Jože leta 1978 dobil priznanje Zlati znak Mercatorja«. Iz Marketa ga je pot vodila v Nakupovalni center, po njegovi adaptaciji pa je zadnja leta vodil samopostrežno prodajalno »Podmornica«.

»Po devetih letih službovanja v kolektivu s štirinajstimi zaposlenimi lahko rečem, da smo bili zelo uspešni, ena najboljših prodajal v svojem velikostnem razredu v Mercator - Dolenjska, d.d.«, pove s ponosom sicer vedno skromni in prijazni Jože Planinc.

Vedno ste bili nasmejani in dobre volje, kako vam je to uspevalo?

Verjetno mi je bilo pirojeno, da imam zelo rad ljudi. Tudi v kolektivu smo se vedno zelo dobro razumeli in bili kot eden. Torej sem imel vse pogoje, da sem rad hodil v službo. Vedno sem se trudil, da sem zadovoljil kupce in svoj odnos do trgovine prenašal na sodelavce. Zadovoljni kupci so mi vplivali novih moči, volje in energije.

Kako je potekal vaš delovni dan?

Preden se je prodajalna odprla, je moralo biti vse čisto in pripravljeno. Joj, kako smo vsako jutro hiteli. Tudi sam sem vedno pomagal, posebej pri kruhu in mleku. Nato sem v dobri uri uredil poslovodsko delo in se vnovič posvetil trgovini. Ob tem ne morem prezreti velike pomoči Magde Žarn, ki je bila v »Podmornici« vseskozi moja desna roka, tako da sem bil lahko pretežni del delovnega časa prebil v trgovini, med sodelavci in kupci.

Poznani ste po tem, da ste vedno za vsakogar našli prijazen dober dan in lepo besedo, da ste mnogo mlajšim od vas vedno ponudili, da jim pomagata ponesti vrečko z nakupljenim blagom v avto.

Nasmeh in dobra volja sta bila in bosta velika potenciala trgovine. Rad sem ogovoril posebej starejše kupce in otroke. Spoštoval sem vsakogar, ki je zaupal naši prodajalni. To mi je bilo izkazano tudi lani, ko so na slovenski ravni kupci izbirali trgovinskega poslovodjo leta. Izbran sem bil na peto mesto, najboljši izmed Mercatorjevih. To priznanje mi veliko pomeni. Še danes, ko grem po ulici, me ljudje ustavljajo, da kakšno rečemo, in tako se je težko upokojiti. Sam sem se na ta korak pripravljajal dobro leto dni.

Ko se danes ozrete nazaj?

Mercator mi je pomenil vse, tudi dal sem mu vse. Nikoli nismo imeli visokih plač, so bile pa redne. V kolektivu smo se razumeli, zaradi našega truda nas je razumelo in spoštovalo tudi vodstvo v Novem mestu, še posebej gospa Murnova nam je vedno znala prisluhniti. V Mercatorju so nam omogočili veliko izobraževanja, vsako leto organizirali dan Mercatorja, kjer sem lani v Mariboru prejel nagrado, skupaj smo nazdravljali novemu letu... Mislim, da se zaposleni v Mercatorjevih trgovinah počutijo varne. Če ne bi bilo tako, bi marsikdo že odšel delat k drugim trgovcem. To, da se zaposleni počutimo dobro, občutijo kupci in se radi vračajo v našo prodajalno.

In jutri?

Prvega novembra bom upokojenec. Ostal bom kupec Mercatorja, saj se bom rad vračal med prijazne ljudi »najboljšega sosed«.

Če bi lahko še enkrat izbirali...

Ponovno bi se odločal za enako življenjsko pot. Ponovno bi šel med trgovce, ponovno bi se odločil za Mercator.

M. D.

**Priveditve in dogodki v Mercatorjevem
NAKUPOVALNEM CENTRU KRŠKO:**

Otroška priveditev: TETKA JESEN
v soboto, 6.11.2004, ob 11. uri,

ROKODELSKA TRŽNICA
v organizaciji Društva za delo na domu "ŠKRIJA",
20. in 27.11.2004.

Mercator najboljši sosed

Novi hotel z restavracijo brez zamrzovalnih skrinj

Prejšnji teden je bila v Ljubljani slovesna otvoritev Hotela Mons, hotela s štirimi zvezdicami in kongresnega centra, ki sicer že od septembra posluje ob zahodni ljubljanski obvoznici (izvoz Brdo). Zanimivo je, da poslovanje tega v mnogočem posebnega centra vodi posavski rojak in znani slovenski menedžer Andrej Božič.

Tako imenovani dizajn hotel, ki ga odlikuje sodobna arhitektura Borisa Podrečce, enega najbolj uglednih arhitektov svoje generacije v Evropi, razpolaga s 111 sobami, poleg tega so uporabnikom na voljo štiri po uglednih

slovenskih arhitektih poimenovane kongresne dvorane za skupno 420 udeležencev, ki jih lahko fizično in tehnično prilagajajo organizaciji različnih dogodkov.

Po besedah generalnega direktorja Andreja Božiča Hotel Mons uvaja na slovensko tržišče atraktivno novost - samopostrežno restavracijo v obliki tržnice za 320 gostov. Gostje krožijo med stojnicami in izbirajo jedi, ki jih njihovi kuharski mojstri iz svežih sestavin pripravljajo neposredno pred njimi in po njihovih željah. Okrepčajo in posladkajo se lahko tudi s slaščicami, domačim pecivom in kruhom, ki jih vsak dan pripravljajo v lastni slaščičarni in pekarni. Samopostrežna restavracija Polna sklepa je prostorsko ločena od glavnega hotelskega poslopja ter je z velikim urejenim parkiriščem namenjena Ljubljančanom, a tudi tanzitnim gostom. V zagotovilo, da v restavraciji uporabljajo le svežo hrano, nam je Andrej Božič pojasnil, da v opremi hotela sploh nimajo zamrzovalnih skrinj, pač pa samo hladilne za shranjevanje hrane.

R A D I O
ENERGY 89,3 FM
K R Š K O

Civilna iniciativa Boršt: gradbeno dovoljenje nima pravne podlage

Vaščani Boršta in okoliških vasi že nekaj časa nasprotujejo nameri brežiške Občine, da v njihovi bližini zgradi zbirno reciklažni center za odpadke. Organizirali so se v civilno iniciativo, pod peticijo proti načrtovani gradnji zbrali več kot 1000 podpisov prebivalcev krajevnih skupnosti Cerklje ob Krki, Skopice in Krška vas in ker so se po volitvah na predvideni lokaciji pričela prva dela, so ubrali pravno pot za ustavitev te gradnje.

Kot pravi odbor civilne iniciative Boršt pod vodstvom Branke Pirc, jim je župan Andrej Vizjak tik pred volitvami zagotovil, da se gradnja ne bo začela mimo soglasja okoliških prebivalcev, a se je le tri dni po volitvah zgodilo ravno nasprotno. Vizjak na drugi strani zanika, da bi kadarkoli obljubil, da ne bo spoštoval zakonskih predpisov, ki brežiško Občino obvezujejo, da do konca letošnjega leta uredi zbiranje in sortiranje odpadkov na svojem območju. V civilni iniciativi sicer menijo, da gre najbrž predvsem za preizkušanje terena oziroma njihove potrpežljivosti, ki pa je počasi zmanjkuje. Na njihov predlog je tako Krajevna skupnost Cerklje ob Krki okoljskim inšpektoratom, upravni inšpekciji, državnemu pravobranilstvu, tožilstvu in varuhu človekovih pravic poslala predlog za odpravo gradbenega dovoljenja za gradnjo zbirno reciklažnega centra po nadzorstveni pravi- ci. V njem trdijo, da je Upravna enota Brežice gradbeno dovoljenje ko-

Civilna iniciativa Boršt z Branko Pirc na čelu: Zbirno reciklažnega centra pri nas ne bo!

munalnemu podjetju KOP Brežice izdala brez ustrezne pravne podlage oziroma brez vseh potrebnih soglasij in na podlagi neresničnih podatkov, projektna dokumentacija pa ne vsebuje tehnološkega načrta z opisom kapacitet objekta, kar bi omogočilo presojo vplivov objekta na okolje. Župan Vizjak na to pravi, da nasprotniki gradnje napadajo napačno gradbeno dovoljenje, saj je investitor projekta Občina, ki si je pridobila svoje gradbeno dovoljenje, na podlagi katerega se je nedavno začela gradnja. V civilni iniciativi so prepričani, da gre ravno zaradi takšnih nejasnosti (denimo o vlogi KOP-a v projektu) ne le za formalne napake ali površnosti, temveč za namerno zamegljevanje resničnih name- nov projekta, ki katerega bi lahko nastalo marsikaj, tudi reciklažna to- varna ali deponija.

Združeni v civilni iniciativi so odločeni, da bodo gradnjo na vsak način ustavili. Če s predlogom za odpravo gradbenega dovoljenja ne bodo uspeli, lahko pride tudi do hujše zaostritve nasprotovanja. Oziroma kot pravi Branka Pirc: "Bojim se, da bodo v tem primeru ljudje vzeli stvari v svoje roke." Župan Vizjak pa svari pred poskusom nasilne preprečitve gradnje: "Mi ne moremo in ne smemo dopustiti, da bi bila Občini Brežice prizadeta kakršnakoli škoda." Tako obe strani ostajata vsaka na svojem bregu, mostu med bregoma pa - zaenkrat - ni nikjer na vidiku. P. Pavlovič

Zakoličeno gradbišče za sporno gradnjo ob obstoječem objektu brežiškega KOP-a

Zaposlimo

vaš denar.

Samo dobro naložen denar lahko dobro dela za vas. S pomočjo naših svetovalcev lahko svoje premoženje na enem mestu učinkovito naložite in razporedite v klasično varčevanje in depozite, varčevanje in naložbe z življenjskim zavarovanjem in v vzajemne sklade.

Klasična varčevanja in depoziti

Izbirate lahko med različnimi oblikami klasičnih bančnih varčevanj in depozitov, za različna časovna obdobja, v domači in tuji valuti.

Bančno zavarovalništvo

Izbirate lahko med varčevanjem in različnimi naložbami denarja, ki imajo vključeno življenjsko zavarovanje. Odločite se lahko za postopno varčevanje ali enkratni polog prihrankov in poljubno izberete zavarovalno kritje.

Naložbe v vzajemne sklade

Varčujete lahko v delniških, obvezniških in kombiniranih vzajemnih skladih, ki imajo sredstva vložena v vrednostnih papirjih tako na domačem kapitalskem trgu kot tudi na največjih kapitalskih trgih v svetu. Tudi v vzajemnih skladih lahko varčujete po svojih zmožnostih; z enkratnim vplačilom ali postopnim varčevanjem v manjših zneskih prek varčevalnih načrtov.

www.nlb.si

Ljubljanska banka

Nova Ljubljanska banka d.d., Ljubljana

Podružnica Posavje - Krško

Certifikat kakovosti za krške poklicne gasilce kot priznanje in vzpodbuda

Oktober, mesec požarne varnosti, se je za krške poklicne gasilce začel s posebno slovesnim dogodkom. Poklicna gasilska enota (PGE) Krško je namreč 1. oktobra kot prva gasilska brigada v Sloveniji prejela certifikat kakovosti po standardu ISO 9001: 2000. To je veliko priznanje in potrditev 57-članskemu kolektivu tako za strokovno kot organizacijsko delovanje. "Prepričani smo, da nam bo certifikat pri opravljanju naših storitev samo še v dodatno oporo in vzpodbudo za še boljše delo", pravi direktor PGE Krško Anton Žigante.

Poklicna gasilska enota Krško bo kmalu praznovala četrto stoletje delovanja, saj je bila formirana v letu 1980, natančneje 1. marca tega leta, ko so jo z namenom, da bi zagotovili večjo varnost in zaščito prebivalstva v primeru naravnih in potencialnih industrijskih nesreč v okolju, ustanovili tedanja Samoupravna interesna skupnost za varstvo pred požarom občine Krško, Občinska gasilska zveza Krško ter podjetji Nuklearna elektrarna Krško in Tovarna celuloze in papirja Đuro Salaj. Ob ustanovitvi je gasilska enota štela 34 operativnih delavcev ter tri administrativno-tehnične delavce, razpolagala pa je s sedmi vozili.

Četrto stoletje kasneje...

Danes PGE Krško šteje 57 zaposlenih, od tega 48 operativcev, ki razpolagajo z naj sodobnejšo gasilsko-tehnično reševalno opremo, strokovnim znanjem in tudi dobrim organiziranim delovanjem, kar potrjuje tudi prvi podeljeni certifikat po standardu ISO 9001: 2000 na področju gasilstva v Sloveniji. Slednjega je javnemu zavedanju Poklicna gasilska enota Kr-

ško izdal Slovenski inštitut za kakovost in meroslovje, v njegovem imenu pa 1. oktobra na svečanosti v krškem Kulturnem domu podelil direktor inštituta Igor Likar. Slavnostni govornik na podelitvi je bil župan Občine Krško Franc Bogovič, slovesnega dogodka pa so se udeležili tudi številni vidni predstavniki političnega, gospodarskega javnega življenja na lokalni in državni ravni. Z lepim kulturnim programom so ga popestrili glasbeniki.

Ustrezni pogoji za uspešno delo Poklicna gasilska enota Krško domuje na Tovarniški ulici 19 v Krškem, kjer ima prostore v starem pritličnem domu Občinske gasilske zveze ter v novem delu zgradbe, ki so ga dogradili v letu ustanovitve. Poleg primernih prostorskih pogojev pa so za uspešno delovanje nujno potrebna ustrezna materialno-tehnična sredstva (vozila, orodja in naprave za reševanje, osebna in skupna zaščitna oprema, sredstva za gašenje in reševanje). PGE Krško je v zadnjem obdobju veliko vložila v posodobitev tako vozil kakor ostale opreme. Ob tem je po-

Direktor Poklicne gasilske enote Krško Anton Žigante je certifikat kakovosti prejel iz rok direktorja Slovenskega inštituta za kakovost in meroslovje Igorja Likarja.

trebno poudariti, da so pri tem s pomembnim deležem sodelovali Nuklearna elektrarna Krško, Vipap Videm Krško, Termoelektrarna Brestanica in Občina Krško. Rezultati petletnega posodabljanja (2000-2005) so že vidni, saj se je vozni park močno izboljšal. Na razpolago imajo namreč štiri nova večja gasilska vozila znamke

Mercedes (gasilsko avtociстерno, kombinirano gasilsko vozilo, veliko avtociстерno za posredovanje v kontaminiranem področju in terensko vozilo Unimog) ter tudi novo hitro tehnično reševalno vozilo Land Rover - Defender, ki omogoča samostojno posredovanje ob manjših požarih in manjših prometnih nesrečah.

Slavnostni govornik na slovesni podelitvi je bil krški župan Franc Bogovič, udeležili pa so se številni vidni predstavniki družbenega življenja.

Predstavniki izmen gasilcev Poklicne gasilske enote Krško ob podelitvi certifikata kakovosti z vodjem projekta Alešem Stoparjem na čelu.

Ne le gašenje, še marsikaj drugega

Redna dejavnost PGE Krško je stalna neprekinjena 24-urna gasilsko-reševalna služba v objektu Poklicne gasilske enote (najmanj pet gasilcev-tehničnih reševalcev), v objektih NEK (dva oziroma po potrebi trije), v objektih TE Brestanica (eden ali dva) in v objektih podjetja Vipap Videm Krško (dva gasilca-tehnična reševalca). V redno dejavnost šteje tudi stalna pripravljenost zaposlenih na domu z možnostjo vpoklica. Dopolnilne dejavnosti krških poklicnih gasilcev pa so servis in vzdrževanje gasilnikov za pogodbene in ostale stranke (letno opravijo preko 6000 pregledov in servisov), vzdrževanje izolirnih dihalnih aparatov za lastne potrebe, za NEK, Vipap Krško, posavske gasilske zveze in društva, nadzor hidrantnega omrežja, požarno varovanje na prireditvah in požarno varovanje raznih objektov (po naročilu), oskrba s pitno vodo za romska naselja, v sušnih obdobjih pa tudi za druge občane, preventivno varstvo pred požari, občasno protipožarno varovanje na letališču Cerklje ob Krki, opravljanje negasilskih delo z gasilsko tehniko, delo potapljačev... Z Občino Krško imajo pogodbo o izvajanju javne gasilske službe, z nekaterimi gospodarskimi firmami (NEK, Vipap, TEB...) pogodbe o izvajanju preventivnega in intervencijskega požarnega varovanja, z Upravo RS za zaščito in reševanje pa pogodbo o izvajanju reševanja v cestno-prometnih nesrečah in nesrečah z

nevarnimi snovmi. PGE se ponaša predvsem z izvajanjem preventivnega požarnega varstva v NEK vse od njene ustanovitve dalje, pa s požarnimi stražami pri remontih v nuklearki, s sodelovanjem v važi NEK 2002, s posredovanji pri nesrečah s klorom, pri požaru v Termah Čatež decembra 2002...

Varnost ni samoumevna
V današnjem svetu in času je ze-

lo poudarjen občutek, da je človekova varnost temeljna vrednota in pravica, ob tem pa se premalo zavedamo, da ta vrednota oziroma pravica ni samo po sebi umevno dejstvo ali danost. Za varnost si je namreč treba prizadevati na vseh področjih vsak dan znova. Takšna je pač realnost, za katero je potrebno porabiti tudi nekaj sredstev, ki pa se vedno obrestujejo, saj človekovo življenje nima cene. Dogodki v svetu, razne naravne nesreče, požari, vodne ujme, prometne nesreče, industrijske nesreče in celo teroristični napadi vse bolj kažejo na pomen zaščite in reševanja. Sicer je res, da je znanje o tem, kako pomagati sebi in drugim ob nesrečah, elementarno znanje vsakega posameznika, vendar moramo zagotoviti tudi organizirane in posebej usposobljene enote, kakršna je Poklicna gasilska enota Krško, brez katere ne moremo računati na učinkovito zaščito in reševanje. Dobra zaščita pa ne pomeni samo boljše varnosti, pomeni tudi boljše počutje, boljše življenjske in delovne pogoje za vse občane, vse to pa nam zagotavljajo tudi poklicni gasilci, ki z dušo in srcem opravljajo poklic, ki ni preprost. Ta poklic namreč spremljajo solze žalosti in sreče, ob tem pa se utrjuje

prijateljstvo, vztrajnost, pogum in predanost.

Dokazano nepogrešljivi pri zagotavljanju varnosti

Pripadniki Poklicne gasilske enote Krško so v minulem letu intervenirali kar v skoraj 1700 dogodkih, od tega v 99 primerih požara, okoli 36-krat pri tehničnih intervencijah, 14-krat pa pri nesrečah z nevarno snovjo. Opravili so 151 prevozov pitne vode, na 331 požarnih stražah so prebili 1750 ur, opravili pa so tudi 895 preventivnih pregledov. Poklicna gasilska enota Krško je v številnih uspešnih intervencijah dokazala, da si požarne varnosti, pa tudi varnosti v širšem pomenu besede, v občini Krško pa tudi v sosednjih občinah, brez nje skoraj ni mogoče predstavljati.

PGE Krško se po posodobitvah v zadnjih letih ponaša s sodobnim gasilskim voznim parkom.

POKOPALIŠČE V BRESTANICI

Noč ob grobu

Čas se
neslišno
izmika
za robom
večerne tišine.
Sveča,
ki s stenjem
umira,
z voskom
pečati spomine.
Noč,
ki objema gomile,
vklesana imena
prekriva.
Prideš in greš.
Kot popotnik.
Smrt je,
ki igre
dobiva.

(Asta Malavašič)

Mogočno, celo strašljivo se dviguje grajsko poslopje na visoki skali in štiti nebogljnost kraja pod seboj, ki leži v ozki dolini ob potoku Brestanica, v novejšem času pa se širi predvsem proti Senovemu. Že v rimskih časih je tod mimo vodila cesta od Neviodunuma (Drnovo) proti Celei (Celju), o čemer pričajo ostanki miljnikov. Znamenita bazilika, tihota samostana,

okus po vroči čokoladi, spomin na krutost vojne, množica električnih žic, ki spreminjajo podobo in industrija, ki prinaša v kraj sodobnost, vse to zaokroža podoba kraja, ki se prvič omenja že leta 895 z imenom Richenburch, kasneje bolj znan kot Rajhenburg, danes Brestanica.

Pokopališče ob cerkvi se širi

Pokopališče se nahaja strmo dvignjeno na hribu za brestaniško železniško postajo. Do njega se pripelješ skozi predel imenovan Šutna, to ime je dobil ob gradnji župne cerkve sv. Petra, ko so izkopano zemljo nasipali na pot proti Savi. Območje pod cerkvijo pa je imenovano Kantalon, kar po prof. Toporišču pomeni, da je to prostor, kjer je bilo verjetno nekoč svetišče poganskih Slovanov. Pokopališče v Brestanici je prvotno in se stiska ob nekdanji župni cerkvi sv. Petra, ki se prvič posredno omenja leta 1213 in neposredno leta 1341. Že pred letom 1213 je bil tu sedež vikariata, zato je tudi pokopališče z grobno kapele sv. Mihaela, v kateri je bila kostnica in je stala pred današnjim vhodom na pokopališče ter bila z njim povezana s pravokotno vežo, nastalo zgodaj. Pokopališče se je sprva širilo le okoli cerkve, nato so ga razširili v

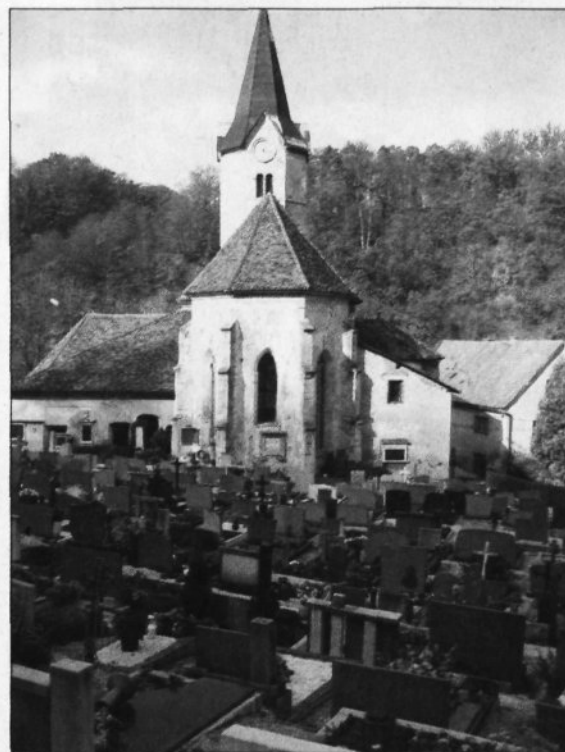
hrib za cerkvijo. Franciscejska katastrska mapa iz leta 1825 kaže pokopališče okoli župne cerkve v obliki nepravilnega petkotnika, ki se je širilo med šolo, leseno kaplanijo, konjsko štaljo, župniščem in Mohorjevim hribom. Leta 1838 so podrli kapelo sv. Mihaela in uredili trg med cerkvijo in šolo, ki so jo v letih 1859 - 1860 na novo zgradili.

Pokopališče je razdeljeno na tri dele, prvi del se nahaja levo od vhoda, drugi del desno od vhoda, tretji del leži višje za osrednjim križem, kjer naj bi se opravljali žarni pokopi. Kraj je že dokaj zgodaj dobil mrliško vežico. V letih 1968 - 1969 so jo uredili v delu nekdanje župne cerkve sv. Petra z ločitvijo južne ladje in rožnvenške kapele od ostale cerkve, v zakristiji pa so uredili sanitarije. Cerkev sv. Petra in poslopje nekdanje šole povezuje zid, ob katerem se nahajajo nekoliko večji, bolj mogočni grobovi družin Kacjan, Rainer, Ivanc, Poščič, Kosar, Greljo, Kržišnik in Bevec, ob sami cerkvi pa so grobovi družin Švajger, Potrč, Unschuld, Kunej, Presker in Preskar.

Pokopališče kljub prostorski stiski še vedno čuva zanimive ostanke preteklosti, nagrobnike, ki danes vse bolj izginjajo in dobivajo cenene nadomestke - marmorne plošče. Ohranjeno je nekaj starejših kamnitih nagrobnikov, na katerih so črke že močno obledede, malo je še črnih železnih križev s podobo Kristusa in baročno okrašenim prostorom za priimek in ime. Prevladujoča večina je marmornih plošč, na novejših grobovih pa so postavljeni tudi leseni križi. Zanimivi kamniti nagrobniki, ki so dokaj različno oblikovani (zaključujejo se kupulasto ali v obliki piramide, nekateri nosijo na vrhu križ) pripadajo družinam Kelhar, Žmavc, Vutkovič, veleposestniku Alojziju Lenčku in Ivanu Matku, nadučitelju, ki je bil častni tržanu Rajhenburškega in pisca Kronike trga Reichenburga in okolice. V cerkvi se nahaja najstarejši nagrobnik Margarete Brestaniške (Reichenburške) iz leta 1502.

Prizadevanja za novo pokopališče

Že v 60. letih 20. stoletja so se pojavile potrebe po povečanju in obnovitvi pokopališča, ki je bilo do leta 1968 namenjeno pokopavanju umrlih iz dveh krajevnih skupnosti: Brestanica in Senovo. Predlog je bil celo, da se zgradi skupno pokopališče za obe KS, vendar do realizacije ni prišlo. V Brestanici se torej že daljše obdobje ukvarjajo s problemom prostorske stiske pokopališča in propadanjem nekdanje župne cerkve sv. Petra. Trenutno je na pokopališču preko

Pokopališče z nekdanjo župno cerkvijo svetega Petra

osemsto grobnih mest, letno opravijo med 25 - 35 pokopov.

Pokopališče je urejeno in vzdrževano, vidna so prizadevanja, da se v danih razmerah, ki vsekakor niso ugodne in terjajo iznajdljivost, veliko dela in energije KS Brestanica pri iskanju novih grobnih mest in vzdrževanju obstoječega stanja, zadosti potrebam in tudi prizadevanja posameznikov, ki za prostore svojih umrlih lepo skrbijo, razen redkih izjem. Vsekakor pa brez novega planiranega žarnega zidu in postopne ureditve celotnega pokopališča funkcioniranje ne bo mogoče, vprašljivo je tudi vidno propadanje kulturnega spomenika cerkve sv. Petra kot ene starejših cerkev. Dela na pokopališču, ki naj bi se začela že v preteklem letu, še vedno stojijo, tako da se rešitev nekoč lepega in zanimivega pokopališča vse bolj odmika v negotovo prihodnost.

Trapistovsko pokopališče

Trapisti, ki so prišli v rajhenburški grad leta 1881, so s svojim delom močno vplivali na življenje v kraju, saj so bili izrazito gospodarsko naravnani. V okolici gradu so imeli tudi svoje pokopališče za umrle člane reda, urejeno kot gaj in obdano z zidom, posejano le s križi v vrstah. Po drugi svetovni vojni je bilo preorano in zravnano z zemljo. Leta 1991 je Občina Krško tam postavila spominsko obeležje. Prav poseben je bil njihov način pokopavanja, ki ga je opisal Ivan Matko v kroniki Rajhenburga: »Mrliča neso v odprti rakvi na svoje pokopališče, ondi ga brez rakve položijo v grob, ter ga zagrebejo. Mrtvega se v molitvi spominjajo 30 dni, ter je ves ta čas pri obedu pripravljeno za-nj namizno orodje, kakor tudi njegov delež jedil, ktera darujejo revežem.«

Nagrobnik Ivanu Matku (1853-1905), nadučitelju in častnemu krajanu Brestanice

POSAVSKI Obzornik

Tematska priloga števil. 1, oktober 2004

Živeti
v Posavju

AVTOCESTA

Avtocesta na odsekih Smednik - Krška vas in Krška vas - Obrežje, ki naj bi bila po napovedih odprta še v letošnjem letu, je že dalj časa spremljevalka življenja posavskih ljudi. Kaj bo prinesla, kaj morda odnesla, bo povedal čas. Na to bomo vplivali, o tem bomo govorili, ko bo gotova, ko bo promet v celoti stekel po njej. Ali jo bomo znali izkoristiti in z nje potegniti kakšnega utrujenega, žejnega, posavskih kulturnih in zgodovinskih znamenitosti željnega popotnika – tudi to bomo še videli. Zagotovo je avtocesta že med gradnjo vnesla v Posavje kar nekaj ljubih in neljubih sprememb, na katere smo se hočeš nočeš morali navaditi. Odprla je marsikatero delovno mesto in še kakšnega bo, saj bo tu vzdrževanje ceste, tudi pobiranje cestnine in še kaj. O tem bomo v prihodnje še zagotovo veliko besedovali, pisali in upamo, da tudi čim več dobrega udeležili.

Uredništvo Posavskega obzornika želi s to prilogo predstaviti nekaj tistih, ki so v Posavju pustili pečat. Pogledali smo v zgodovino in strnili gradivo o gradnji slovenskega avtocestnega križa in na posebno mesto umestili del novozgrajene ceste Smednik-Krška vas - Obrežje. Trud in znoj številnih, ki so de-

lali na avtocesti, bosta za vedno ostala skrita v zemlji ali v plasteh asfalta kot že velikokrat doslej. Za vsem tem stojijo tudi znanje, stroka ter ure in ure neprekinjenega dela. Ostala pa bo cesta, po kateri bomo drveli naprej, kot drvimo vsak dan. Velikokrat, ne da bi se ustavili, ozrli in opazili, da nas spremlja lep dan.

M. D.

Ceste na Slovenskem skozi čas

V času, ko Slovenija zelo intenzivno gradi sodobno omrežje avtocest, ki bodo s svojimi podaljški kot nekakšen živčni sistem segle takorekoč v sleherno slovensko regijo, se je povečalo tudi zanimanje za zgodovino cest in cestnega prometa pri nas. Tudi današnje glavne smeri slovenskega cestnega omrežja so namreč zgrajene na skozi stoletja in celo tisočletja uveljavljenih poteh, ki so bile v veliki meri izbrane zaradi naravnih značilnosti našega ozemlja. Ceste so skozi stoletja omogočale gospodarske stike, politično in vojaško kontrolo nad osvojenimi ozemlji, širjenje kulture, načina življenja, pretok znanja. Po njih je prihajal napredek, nov način življenja z dobrimi in tudi slabimi posledicami.

Ceste v času Rimljanov

Rimljani so gradili ceste na drugačen način, kot so bile zgrajene prvotne, prazgodovinske poti. Prizadevali so si za povezavo poglobitvenih krajev in za daljinske, vojaške in trgovinske zveze. Rimljanom so bili vzorniki pri gradnji cest Etruščani in Latini, ki so že gradili umetne ceste.

Rimljani so se trudili, da bi ceste zgradili ravne, pri čemer se niso ustavili pred naravnimi ovirami. Doline in reke so prečkali s pomočjo viaduktov in mostov, znali so narediti tudi tunele, ceste so pogosto potekale na nasipih. Poskrbeli so

tudi, da je s ceste lahko odtekala voda. Ceste so bile v glavnem peščene, v mestih in njihovi bližini pa so bile tlakovane z kamni ali kamnitimi ploščami. Razdalje so označevali s kamnitimi stebri, ki so se imenovali miljniki, na katerih je bila zapisana oddaljenost od večjega mesta. Ceste so gradili vojaki in sužnji. Najprej so na vsaki strani naredili odtočni jarek, potem pa so vmes odkopali zemljo do trdne kamnite podlage. Nato vse skupaj zapolnili z različno debelimi sloji, ki so se razlikovali glede na uporabljeni material (majhni kamenčki, prod, pesek, malta,...). Rimske ceste so se zaradi kvalitetne izgradnje ohranile skozi stoletja.

Največja razsežnost rimskega cestnega omrežja je bila dosežena v 2. stoletju po našem štetju, vrhunec razvoja pa sovpada z začetkom razširitve rimske vladavine v svetovno državo ter spremembo republike v cesarstvo leta 30 po našem štetju. V času rimskega imperija so bili naši kraji pomembno prometno ozemlje za približno iste geografske regije kakor danes, zato se je že tedaj izoblikovalo osnovno cestno omrežje. Tako so tudi nekatere današnje ceste so narejene na trasi rimskih.

Ceste v srednjem veku

S propadanjem rimskih mest od 5. stoletja dalje so propadale tudi ceste. V času razpadanja rimskega imperija so v nekaterih predelih namenoma slabo skrbeli za ceste, saj so tako zaustavili prodiranje barbarov, to je veljalo tudi za večino

slovenskega ozemlja. Po antičnih cestah se je usmerjala tudi kolonizacija Slovanov. Kljub postopnemu propadanju pa so zaradi svoje dobre gradnje in funkcionalnosti služile še daleč v srednji vek, npr. na Ptujskem polju celo v 15. stoletju. Ker organizirane gradnje v srednjem veku ni bilo, so srednjeveške ceste vodile po rimskih trasah. O tem pričajo tudi srednjeveška naselja, ki so se razvila ob antičnih cestah (npr. od Drnovega do Krške vasi na Krškem polju). Prav ceste so v 12. – 13. stoletju pogojevale nastanek, razvoj in položaj naselbin.

V poznem in visokem srednjem veku so že vidna odstopanja od tras rimskih cest in utiranje novih poti, posebno tam, kjer so rimske poti vodile po gozdnatih ali močvirnatih predelih, so nastale nove poti bližje naseljenim območjem. V zgodnjem srednjem veku je rimska mreža cest še ohranila svojo funkcijo, kasneje z razvojem družbe pa se je cestno omrežje močno preoblikovalo. Prometna politika je bila drugačna od rimske, daljinskega prometa skoraj ni bilo, ceste so morale mimo gradov in nekaterih naselij, fevdalci so določali trgovske poti, zato so ceste marsikje odmaknili od starih smeri.

Poglavitni način transportiranja v srednjem veku in še tja v novi vek je bilo tovorništvo, prenašanje tovora z živino, vendar je bil tak način zelo počasen in drag, zato je bil velikega pomena tudi transport po rekah. Šele ko se je v drugi polovici srednjega veka začela razvijati trgovina, predvsem iz Sredozemlja v notranjost, je spet zaživel promet po poteh in cestah. Ne glede na to, da so bile srednjeveške ceste slabo gradene in malo vzdrževane, da so nekatere opustili ali jih preusmerili, so tudi glavne prometne smeri tega obdobja ostale takšne, kot so še današnje.

Ceste v 18. in 19. stoletju

Ko se je v 16. in 17. stoletju v Evropi razmahnila trgovina, ki je naraščala zaradi odkritij prekomorskega sveta, dotedanje tovorniške poti niso več zmogle prometa, zato je bilo treba misliti na izgradnjo novih ali vsaj na popravilo starih cest. Dobre ceste so postale izredno aktualne tudi za novi avstrijski imperij, ko so si Habsburžani podredili Trst. V začetku 17. stoletja so začeli popravljati graško in tržaško cesto, od severa proti jugu sta Kranjsko presekali gorenjska in dolenska cesta.

Šele v 18. stoletju so začeli ceste graditi po načrtih, na njihove smeri so vplivali predvsem javni interesi, veliko pozornosti so posvečali tranzitnemu prometu, zaradi uveljavljanja prevoznitva (furmanstva) nad tovorništvom pa utrjevali cestišče. Namesto strmih in težko prehodnih poti so nastala

le bolj položne in širše ceste. Graditev in vzdrževanje cest je v tedanji habsburški monarhiji potekalo v več fazah, najprej so se lotili glavnih cest in nato nadaljevali do lokalnih cest, ki so bile pravzaprav vaške poti. Ob gradnji državnih in deželnih cest so morali tudi tedaj odkupovati zemljišča v bližini velikih cest, za kar je bila cena zemljišč določena s strani države, ki je potrebno zemljo tudi zaplenila. Pri gradnji sta bila uveljavljena predvsem dva načina, in sicer gradnja s tlako ter s plačano, najeto delovno silo, kar je v 19. stoletju prevladalo. Po kakovosti, načinu izdelave ter po tem, kdo jih je vzdrževal, so se ceste delile na državne ali komercialne ceste, na deželne in okrajne ter občinske ceste. Med državne ceste je spadala tudi cesta Ljubljana – Zagreb.

Poštna ceste so se večinoma ujemale z državnimi, vendar to ni bilo nujno. Tiste, ki so potovali s poštnimi kočijami, je najbolj skrbelo, kako bodo najhitreje prišli do cilja, po kakšni in kako varni cesti. V 18. stoletju in tudi v prvi polovici 19. stoletja so bila taka potovanja precej tvegana, saj so v deželi nastale in prežale velike roparske skupine. Potovanje po cestah je postalo varnejše šele po letu 1948.

Ob pomembnejših cestah so nastajale velike hiše ali celi trgi, gradili so gostilne, prenočišča, hleve, kovačnice, kolarnice, napajališča, v bližini klancev pa prepregališča vpreg. Precej ljudi se je preživljalo s cestnim prometom vse do druge polovice 19. stoletja, ko je železnica začela uničevati cestni promet, prevoznitvo in življenje v obcestnih naseljih.

Ceste v 20. stoletju

Vrnitev življenja na ceste je omogočil šele razvoj avtomobilizma. Njegov hitri razvoj je vrnil cesti prejšnji pomen, v marsičem pa ga je še povečal, posebno v mestnem in obmestnem prometu. Spremenil je tudi značaj cestne graditve in obcestne opreme. Slovenske ceste so med obema vojnama le počasi sledile potrebam avtomobilizma, popravili in predelali so le krajše odseke. Izgradnja novih cest za potrebe avtomobilizma se je začela po drugi svetovni vojni. Glavna značilnost naših cest je bila, da so ostale tam, kjer nam jih je zapustila furmanska preteklost; s popravili in rekonstrukcijami pa so jih le za silo usposobili za avtomobilski promet.

V šestdesetih letih 20. stoletja je v Sloveniji naraščal družbeni proizvod, kar je omogočilo tudi razmeroma hiter razvoj motorizacije. Vendar tedanja cestna infrastruktura še zdaleč ni zadovoljevala zahtev po varnem, hitrem, ekonomičnem in udobnem prevozu. Sodobne cestne povezave bi morale biti namenjene samo motornim vozilom, imeti več za posamezne smeri vožnje ločenih voznih pasov, križanja z drugimi prometnicami morajo biti tudi ustrezno opremljena. Takih sodobnih avtocest pa tedaj še ni bilo.

Decembra 1969 je nastala študija o načrtu razvoja cestnega omrežja in hitrih cest v Sloveniji, na njeni osnovi so se začela obsežna predhodna dela, ki so zajemala določitev tras prihodnjih avtocest, prostorske študije, ekonomske analize, študije vplivov na okolje in oskrbe z materiali. Vse to je pripeljalo do realizacije prvega avtocestnega projekta v Sloveniji – izgradnje avtoceste od Vrhnike in Postojno. Slovenija se je z zgraditvijo te 32 km dolge avtoceste 29. decembra 1972 postavila ob bok drugim dvajsetim evropskim državam, ki so že imele avtocestno omrežje v skupni dolžini preko 17.500 km.

Cesta Ljubljana - Zagreb v sedmih mesecih

Dosedanja cesta Ljubljana – Zagreb (Bregana) je predstavljala jugovzhodni krak t.i. slovenskega avtocestnega križa in je bila del ceste Bratstva in enotnosti kot osrednje cestne povezave v nekdanji SFR Jugoslaviji. Cesta je bila dograjena leta 1958 na osnovi projekta, za katerega so uporabili vsa tedanja strokovna znanja. Gradnja avtoceste Ljubljana – Zagreb je bila za slovensko gradbeno operativno prvi večji korak k moderni mehanizaciji. Gradnja ceste se je sicer pričela leta 1954, vendar je bilo do 1958 opravljenih le okoli 30 odstotkov del, v tem letu pa je bila organizirana zvezna mladinska akcija, ki je omogočila, da je bila ob sodelovanju gradbenih podjetij cesta že jeseni dograjena.

Še v začetku leta 1955 je bilo na gradbišču v glavnem prisotno ročno delo (transport so na gradbišču opravljali v glavnem z vagončki in konjsko vprego), sledil pa je hiter preobrat v organizaciji dela in nagel porast opremljenosti gradbišč, ker so medtem nakupili sodobnejšo mehanizacijo, ki je kasneje ostala v lasti podjetij. V tem letu je bilo zgrajeno okoli 80 km ceste, opravljenih 1,9 milijon kubičnih metrov zemeljskih del, napravljeno skupno 79,4 km zgornjega ustroja, od tega z betonskim voziščem 28,8 km in v asfaltu 50,6 km. Kljub ogromnemu številu 54.000 sodelujočih mladincev in mladink na akciji ni bilo večjih nesreč in nobene smrtne žrtve.

Graditev avtoceste je okrepiła gospodarske dejavnosti na Dolenjskem in v Posavju, na dvig življenjske ravni prebivalcev ob avtomobilski cesti so vplivali tudi številni spremljajoči objekti, ki so jih zgradili takrat: 50 kilometrov asfaltiranih cest, več kot 100 km makadamskih cest in poti, ki so bile potrebne za lokalni promet ob izgradnji in po njej, okoli 20 km vodovodov, z zajetji, 18,5 km regulacij potočkov ter več obnovljenih ali na novo zgrajenih prostorov za bivanje (skupno deset mladinskih naselij), prehrano ter zdravstveno oskrbo mladincev in delavcev.

Takoj po dograditvi je bila cesta obremenjena z manj kot tisoč vozili na dan, za dvajsetletno obdobje pa so predvidevali največ trikratno povečanje prometa. Vendar se je dnevni promet v šestdesetih letih naglo povečeval in sredi sedemdesetih let že presegal 10.000 vozil, zato je nekdanja avtomobilska avtocesta postala le še cesta, rezervirana za avtomobilski promet. Kot so zapisali ob 20-letnici izgradnje ceste Ljubljana - Zagreb oktobra 1978, je »nekdanja dolenjska lepota ostarela in zastarela, čeprav je še vedno romantična in lepa.«

Slovenske avtoceste za 21. stoletje

Državni zbor Republike Slovenije je 15. novembra 1995 sprejel Nacionalni program izgradnje avtocest v Republiki Sloveniji (NPIA) z naslednjimi strateškimi (zagotoviti ustrezne notranje povezave države, izboljšati prometno varnost, zagotoviti povezave s širšim evropskim prostorom in spodbuditi gospodarski razvoj) in strukturnimi cilji (zagotoviti in povečati neposredne ekonomske učinke, zmanjšati negativne prometne vplive na okolje, omogočiti širše gospodarske, socialne in turistične koristi in ohranjati že zgrajeno avtocestno omrežje).

NPIA predvideva izgradnjo manjkajočih avtocest in cest ustreznega standarda v dveh smereh:

- v smeri jugozahod - severovzhod od Kopra do Šentilja na slovensko - avstrijski meji z odcepi do slovensko - italijanske meje pri Fernetičih in Vrtojbi ter slovensko - madžarske meje pri Pincah,
- v smeri severozahod - jugovzhod od predora Karavanke na slovensko - avstrijski meji do Obrežja na slovensko - hrvaški meji,
- v smeri od Maribora proti Gruškovju na slovensko - hrvaški meji.

Slovenska avtocestna smer vzhod - zahod sovpada s potekom V. evropskega prometnega koridorja (Trst - Koper - Postojna - Ljubljana - Budimpešta), avtocestna smer sever - jug pa s potekom X. evropskega prometnega koridorja. Izgradnja V. in X. evropskega prometnega koridorja predstavlja uresničitev osrednjega strateškega cilja Republike Slovenije, in sicer v smislu zagotavljanja integriranega prometnega sistema, v katerem bodo med seboj povezana regionalna središča opravljala vlogo prometnih vozlišč. To bo omogočilo tudi nadaljnji razvoj učinkovite gospodarske infrastrukture, obenem pa bodo ta središča tudi umeščena v vseevropske prometne koridorje.

Nacionalni program izgradnje avtocest v Republiki Sloveniji do leta 2013 tako vključuje izgradnjo:

- 538,6 km avtocest in hitrih cest,
- 34 km navezovalnih cest na avtocestno omrežje,
- izgradnjo avtocest v območju mednarodnih mejnih prehodov, priključkov na obstoječe in bodoče avtocestno omrežje
- ter dograjevanje obstoječega cestninskega sistema in uvedbo elektronskega cestninskega sistema v prostem prometnem toku.

Avtoceste angažirajo več kot 20.000 ljudi

Ocenjujejo, da je pri uresničevanju slovenskega programa gradnje avtocest angažiranih več kot 20.000 ljudi. Čeprav samo pri pripravi projektno - tehnične dokumentacije deluje več kot tisoč strokovnjakov, je strošek za pripravo te dokumentacije le en do največ tri odstotke celotne naložbe za posamezni avtocestni odsek.

Odkupi zemljišč in drugih nepremičnin, potrebnih za gradnjo novih avtocest, pomenijo od pet do 20 odstotkov naložbene vrednosti za posamezen odsek. Najnižji je odstotek na tistih odsekih, kjer poteka trasa čim več pod zemljo (na primer predori pod Trojanami). Različni okoljevarstveni ukrepi ob gradnji avtocest pomenijo pet do deset odstotkov naložbene vrednosti za posamezni odsek.

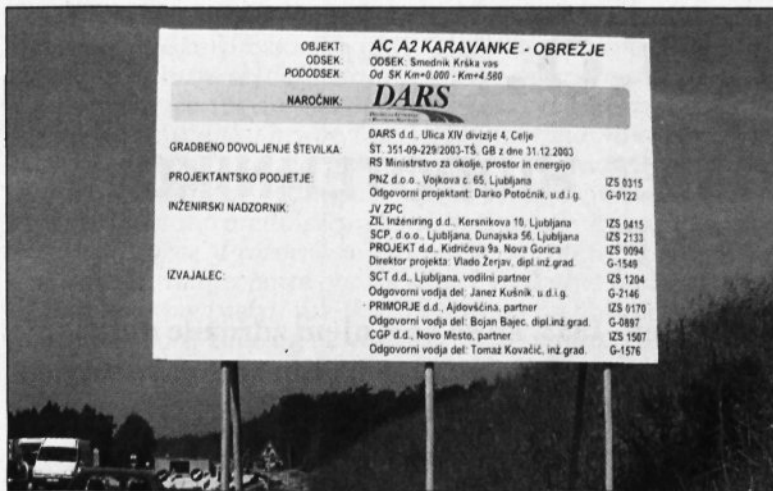
Za izbrano varianto trase poteka avtoceste se izdelajo poročila o vplivih na okolje, ki na podlagi obstoječih in z meritvami pridobljenih podatkov opredelijo, poleg monitoringa med gradnjo in obratovanjem, tudi vse potrebne okoljevarstvene ukrepe, ki se jih upošteva v idejnem projektu. Poročilo o vplivih na okolje je sestavni del lokacijskega načrta za posamezen odsek trase avtoceste. Različni okoljevarstveni ukrepi predstavljajo od pet do deset odstotkov investicijske vrednosti posameznega avtocestnega odseka.

Postopek priprave in sprejemanja lokacijskih načrtov za avtoceste določa zakon o urejanju naselij in drugih posegov v prostor. Na podlagi predloga ministra za promet določi minister za okolje in prostor program priprave lokacijskega načrta, zlasti obseg, vsebino, roke, pogojedajalce, soglasodajalce, naročnika, podrobneje pa določi tudi sam postopek in posamezne aktivnosti, ki jih je v tem postopku treba opraviti.

Dolenjski avtocestni krak

Avtocestna smer sever - jug povezuje Gorenjsko z osrednjo Slovenijo oziroma glavnim mestom Ljubljano ter poteka naprej v smeri proti jugovzhodu oziroma Dolenjski. Dolenjski avtocestni krak povezuje Ljubljano z Dolenjsko oziroma z mejnim prehodom Obrežje (Hrvaška). Dolenjski krak je del cestne povezave med mejnima prehodoma Karavanke na severozahodu in Obrežjem na jugovzhodu in se vključuje tudi v X. evropski prometni koridor.

Dolenjski avtocestni krak (Ljubljana (Malence) - Obrežje) bo, ko bo dograjen, dolg 103,4 km. Od tega je že zgrajenih skupaj 43,3 km avtocest (Malence - Šmarje Sap, Šmarje Sap - Višnja Gora, Višnja Gora - Bič, Bič - Korenitka, Kronovo - Smednik). 40,6 km avtocestnih odsekov je v gradnji, 19,5 km pa jih je potrebno še umestiti v prostor.

Avtocestni odsek Kronovo - Smednik

Avtocestni odsek Kronovo - Smednik, dolžine 9,2 km, je bil razdeljen na dve etapi, in sicer: Kronovo - Dobruška vas ter Dobruška vas - Smednik. Avtocesta je bila v gradnji od junija 2002 do 2. julija 2004. Zgrajena je kot razširitev obstoječe dvopasovne hitre ceste H1 v štiripasovno avtocesto. Avtocesta bo prevzela daljinski promet v smeri sever - jug in s tem razbremenila obstoječe regionalno cestno omrežje, hkrati pa zagotovila tudi bistveno boljše prometne povezave naselij ob avtocesti.

Avtocestni odsek Smednik - Krška vas

Uredba o lokacijskem načrtu za avtocestni odsek Smednik - Krška vas, dolžine 17,6 km, je bila sprejeta decembra 2002. Ocenjena investicijska vrednost odseka po tekočih cenah znaša 31,3 milijard tolarjev. Prvi del tega odseka je pravzaprav nadaljevanje pododseka Dobruška vas - Smednik v dolžini 3,9 km. Pogodba za izvedbo trase, regulacije in objektov na tem delu trase je bila sklenjena oktobra 2003 v vrednosti 3,8 milijarde tolarjev s podjetji v skupnem nastopu: SCT d.d. Ljubljana, Primorje d.d. Ajdovščina in CGP d.d. Novo mesto. Po pridobitvi gradbenega dovoljenja decembra lani so izvajalci začeli z deli na terenu. Pogodba za izgradnjo nadaljevanja trase avtoceste v dolžini 9 km, do priključka Drnovo, deviacij, komunalnih vodov ter objektov je bila sklenjena novembra leta 2003 s podjetji SCT, Primorje ter CGP d.d. Novo mesto v vrednosti 5,1 milijardo tolarjev.

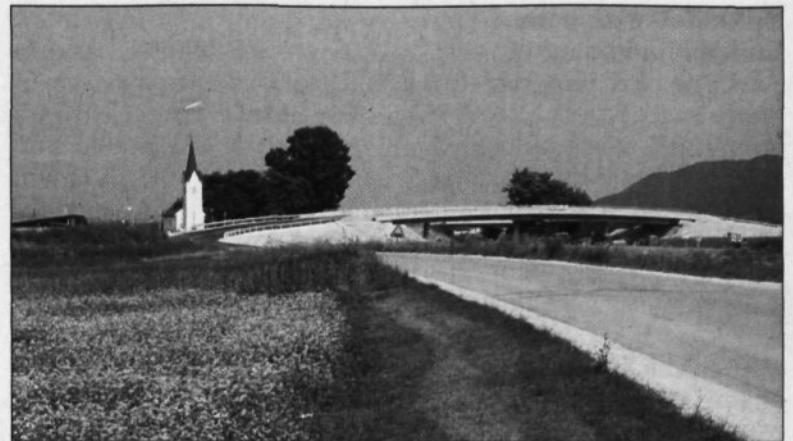
Avtocestni odsek Krška vas - Obrežje

Avtocestni odsek Krška vas - Obrežje (12,3 km) je del doljenjskega kraka avtocestne smeri sever - jug. Uredba o lokacijskem dovoljenju je bila sprejeta maja 2001. Ocenjena investicijska vrednost odseka po stalnih cenah znaša 20 milijard tolarjev. Avtocestni odsek bo zgrajen kot razširitev obstoječe dvopasovne hitre ceste H1 v štiripasovno avtocesto. Pogodba za izgradnjo trase avtoceste, vključno s pokritim vkopom Čatež, je bila sklenjena z izvajalci v skupnem nastopu - SCT d.d. Ljubljana, CGP d.d. Novo mesto in Primorje d.d. Ajdovščina, v vrednosti 12,6 milijarde tolarjev. Pogodbe za rušitev obstoječega in izgradnjo novega mostu čez Krko, nadvoza in viadukta Čatež so bile sklenjene z izvajalcem GIZ Gradis v skupni vrednosti 1,5 milijarde tolarjev. Pogodba za preostale objekte pa je bila sklenjena s podjetji v skupnem nastopu: GIZ Gradis, Cestno podjetje Maribor in Kraški zidar d.d. Sežana v vrednosti 2,1 milijarde tolarjev. Dela na celotni trasi so se začela oktobra 2002.

Urejanje obcestne krajine

Ker je cesta prvina kulturne krajine, mora njen načrtovalec upoštevati, kako cesto doživljajo tako opazovalci iz njenega okolja (pogled na cesto) kot opazovalci na cesti. Hkrati morajo urejevalci obcestne krajine upoštevati gradbeno in prometnotehnične zahteve, ki se nanašajo na stabilnost cestnega telesa in cestnih objektov, stabilnosti zemljišč v obcestju, varno in prijetno vožnjo, racionalni promet in najmanjše možne poškodbe ob prometnih nesrečah. Krajinska ureditev mora ustvariti občutje, kot da je okolje ceste nastalo spontano, kot da je okolje ceste rezultat naravnih in kulturnih dejavnikov v okoliški krajini in da se cesta sama prilagaja obstoječemu prostoru in naravnim razmeram, da je preprosto samo položena v obstoječo krajino.

Posamezno cesto ali cestni odsek je potrebno oblikovati tako, da dobi identiteto in prepoznavnost. To ni pomembno le zaradi hitre orientacije in razumevanja prostora, kar je eden temeljnih virov dobrega počutja in bivanja v prostoru, je tudi temeljni vir vsega, kar daje posameznim pojavom kulturno vrednost, obeležje kulturne krajine. V Sloveniji je kar ne-

kaj cest, ki bi poleg stare ljubeljske zaslužile uvrstitev v seznam kulturne dediščine bodisi zaradi tehničnih kakovosti - vodenja ceste skozi prostor, bodisi zaradi posameznih objektov na cesti (mostovi, krivine, predori) ali zaradi zgodovinskega in simbolnega pomena in identitete, ki jo cesta soustvarja nekemu krajinskemu okolju.

Neposredno za samega voznika je pomembno, da v ureditev obcestnega prostora vgradimo ustrezno členjenost in prepoznavnost posameznih odsekov ceste. Dobra cestna ureditev ponudi vozniku ustrezno možnost prepoznavnosti prostora in lahko prostorsko orientacijo. Časovna in prostorska orientacija sta za voznika in popotnika na cesti izjemno pomembni.

Cesta je pomemben doživljajski prostor voznikom in popotnikom na njej. Doživljajo ga dinamično, to je čas kot zaporedje vtisov, ki se spreminjajo. Hitrost spreminjanja vtisov in čas opazovanja posameznih sestavin v obcestju sta odvisna od potovalne hitrosti. Za voznika je pomemben tudi kot opazovanja oziroma zorni kot, ki se spreminja s spreminjanjem potovalne hitrosti.

PNZ d.o.o.

PROJEKTI ZA CESTE, PROMET, HIDROTEHNIKO IN MOSTOVE

Nastanek podjetja Projekt Nizke Zgradbe d.o.o. (PNZ) sega v leto 1953, ko so se v njem združile dotedanje državne službe, ki so skrbele za obnovo in izgradnjo cest po drugi svetovni vojni. S časom so dejavnost podjetja razširili še na področje konstrukcij v nizkogradnji, hidrotehniko in prometa. Podjetje PNZ d.o.o. je od vsega začetka sodelovalo in projektiralo izgradnjo cest, tako tudi hitro cesto Ljubljana - Zagreb, imenovano Cesta bratstva in enotnosti, ki jo sedaj nadomešča s sodobno štiripasovno avtocesto. V podjetju še živijo spomini na dni, ko so bili slovensko politično vodstvo in s tem posredno projektanti PNZ deležni hude kritike tovariša Tita, ko je slovesno odprl ta odsek ceste med Zagrebom in Ljubljano. Po njegovem mnenju je bila ta nujno potrebna dvopasovna cesta preveliko razkošje za takratno Jugoslavijo, čeravno so države v neposredni sosesčini že pospešeno gradile sodobne avtocestne sisteme.

Dejavnost podjetja, ki je tudi tokrat odgovorni projektant avtocestnih odsekov Smednik - Krška vas in Krška vas - Obrežje z mejnim prehodom Obrežje, je široka in zajeta v ločenih oddelkih za ceste, za promet, za hidrotehniko in za mostove.

Na **Oddelku za ceste** se pretežno ukvarjajo s primerjalnimi študijami, idejnimi projekti ter glavnimi projekti za ceste in avtoceste. Pri tem projektiranju celotnemu projektu vzporedno zagotovijo tudi vse zahtevane ukrepe ob projektirani prometnici, kot so odvodnjavanje, varovanje okolja v širšem smislu, predstavitev obstoječih komunikacij, izgradnja novih ali pa predstavitev obstoječih komunalij, izvedba servisnih objektov ob avtocesti itd. Seveda pa na oddelku za ceste načrtujejo tudi rekonstrukcije obstoječega cestnega omrežja, kakor tudi prometnice, ki so nižjega reda od avtocest.

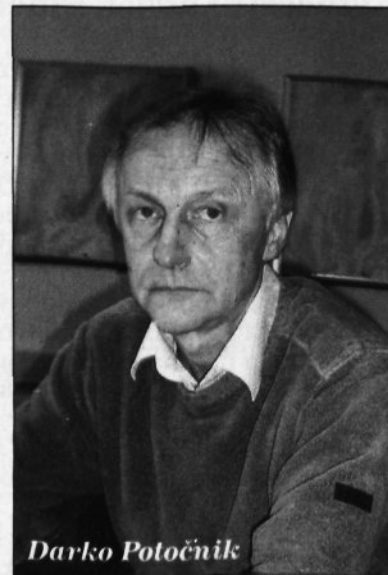
Oddelk za promet se ukvarja s prometnimi analizami in študijami, ki v kasnejši fazi omogočajo pravilno dimenzioniranje cestnih omrežij glede na prometne tokove. Tu se posebna ekipa strokovnjakov ukvarja tudi z načrtovanjem mestnih cest oziroma prometnic, letališč, prometnih površin pri industrijskih objektih, parkirišč, kakor tudi z urejanjem cestno prometne infrastrukture v industrijskih in poslovnih conah.

Oddelk hidrotehniko načrtuje vodovode in kanalizacijska omrežja za velika naselja. Sodeluje s projektanti cest in avtocest pri odvodnjavanju cestnih površin, zaščiti vodotokov ter podtalnice, regulacijah itd. V sklopu projektov vodovodov in kanalizacij izdeluje tudi projekte za vodohrame in manjše čistilne naprave.

Kot zanimivost naj dodamo, da smo v bogati referenčni listi podjetja PNZ d.o.o., da tehnično dokumentacijo za »Slovenski cestni križ« izdelujejo od leta 1968; da so izdelali projekt 200 metrskega mostu čez Savo v Krškem, most čez Krko v Brežicah, da so izdelali projekte za preskrbo z vodo med drugim tudi v Krškem in ob tem, da so izdelali tehnično dokumentacijo kanalizacijskega omrežja za skoraj vsa večja mesta, naselja in industrijske centre, tudi za Krško.

Oddelk za mostove je specializiran za projektiranje konstrukcij, ki so potrebne pri cestah in avtocestah. To so prepuisti, mostovi, podvozi in nadvozi, viadukti, pokriti vkopi, objekti za varovanje brežin (podporni in oporni zidovi, pilotne stene, kamnite zložbe itd).

V podjetju PNZ d.o.o., Vojkova cesta 65, Ljubljana smo poiskali prijetnega sogovornika. **Darko Potočnik, univ. dipl. ing. grad.**, vodja oddelka za ceste odgovorni projektant na odseku Smednik - Krška vas in Krška vas - Obrežje AC A2 Karavanke - Obrežje, je za bralce priloge Živeti v Posavju strnil nekaj svojih misli:

Darko Potočnik

»Potreba po široki, prepustni in varni avtocesti se je na Dolenjskem pojavila že pred mnogo leti. Po vojni za Slovenijo je cestni promet precej upadel, ob njegovem naraščanju pa so se aktivnosti za izgradnjo nove ceste začele domala takoj. Ceste dandanes projektiramo in gradimo za 20-letno obdobje, a za avtocesto Ljubljana - Obrežje ocenjujem, da bo takorekoč večna. Na odseku Smednik Krška vas - Obrežje bosta na cesti sprva dve oviri, in sicer cestninska postaja pri Drnovem in mejni prehod Obrežje. Z vstopom Hrvaške v Evropsko unijo bo ovira mejnega prehoda sicer izgubila svojo ostrino, ocenjujem pa tudi, da bo Slovenija v desetih letih prešla na brezkontaktni sistem in bi cestnina s cestninsko postajo ugasnila.

Nova avtocesta v prostor Posavja ni prinesla večjih sprememb. Ni prišlo do novega sekanja parcel, postavili smo le ograje za divjad ob avtocesti in divjad bo s tem veliko bolj ločena, čeravno smo zanjo predvideli in posledično izdelali precej prehodov, tudi specialne prehode za divjad.

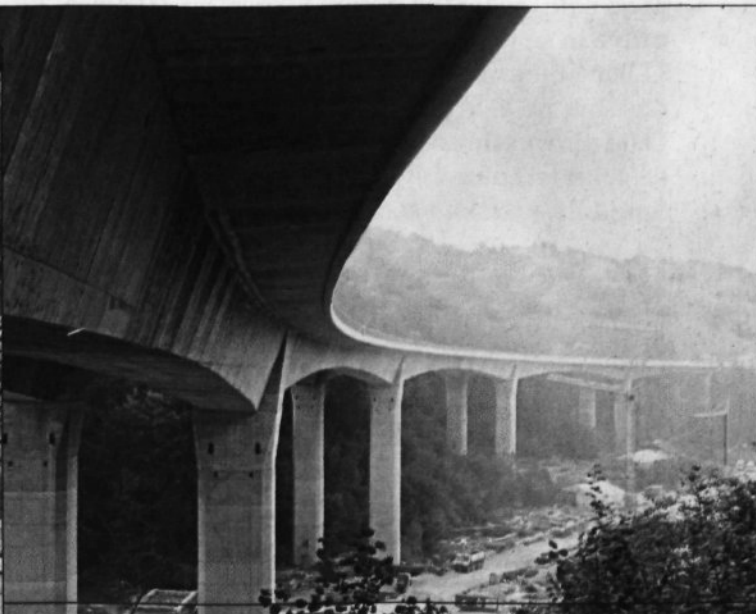
Študija hrupa upošteva plansko dobo dvajset let. Glede na veljavne občinske prostorske akte, glede na obstoječe in predvidene poselitve se definirajo lokacije ograj, nasipov... Tudi po dokončanju del na avtocesti Dars redno izvaja monitoring (spremljanje) hrupa (med drugimi dejavniki spremljanja) in ukrepa tako, da v tem primeru dogradi protihrupne ograje. Na podlagi tridimenzionalne študije prostora in prometa projektant predvidi protihrupne ograje, ki so lahko polne ali prozorne. Prozorne se namestijo na mestih pomembnega pogleda, imajo pa te ograje slabše fizikalne lastnosti. Polne ograje se med seboj razlikujejo tudi po vsebini polnila, vsekakor pa mora zadostiti zahtevam projektanta. Večina protihrupnih ograj je postavljenih zaradi ljudi. Na območju Brežic smo se dogovorili s krajanji, ki so trdili, da jih bolj kot hrup moti zaprtost zaradi absorpcijskih ograj, zato bodo le-te transparentne. Seveda na protihrupne ograje vplivajo tudi krajinski arhitekti in oblikovalci.

Naj kot zanimivost povem, da je prostorski vidik te trase avtoceste dajal prednost odprti pokrajini, nepresekani z nadvozi, veliko je bilo usklajevanj s krajanji. Če je le bilo mogoče, smo

prisluhnili njihovim željam in jih skušali razumeti in upoštevati.

Na trasi je bilo tudi veliko okoljevarstvenih pogojev, ovir in zahtev. Tako bo v Zalokah bencinska črpalka obojestranska, s tem da bo severna odprta 24 ur za lokalno prebivalstvo, ravno tako bo obojestranska črpalka na Obrežju, na Čatežu pa bo črpalka samo v smeri proti Zagrebu. Na Drnovem bo ostala bencinska črpalka za kmetijsko mehanizacijo. Glede varnosti je avtocesta štirikrat varnejša kot druge ceste že po svoji naravi. Deloma je trasa prilagojena obstoječi cesti, cesta je ravna, opremljena s klicem v sili. Na Krškem polju so predvideni in izdelani posebni otočki za divjad, ki bodo azil zanj v primeru narasle Save.

Sedaj hodim v Posavje najmanj dvakrat na teden, tudi kasneje, ko ne bom imel tukaj več delovnih obveznosti, se bom vračal, prišel bom pogledat, kaj vse je po uredbah narejenega, kako se čuti avtocesto pri hišah ob cesti, kakšni so zvočni in vizualni vplivi. Glede na to, da sem imel vseskozi s krajanji dobre odnose, se bom res rad vračal! »

NGR

**NIZKE IN RUDARSKE GRADNJE,
proizvodnja, trgovina in storitve, d.d.**

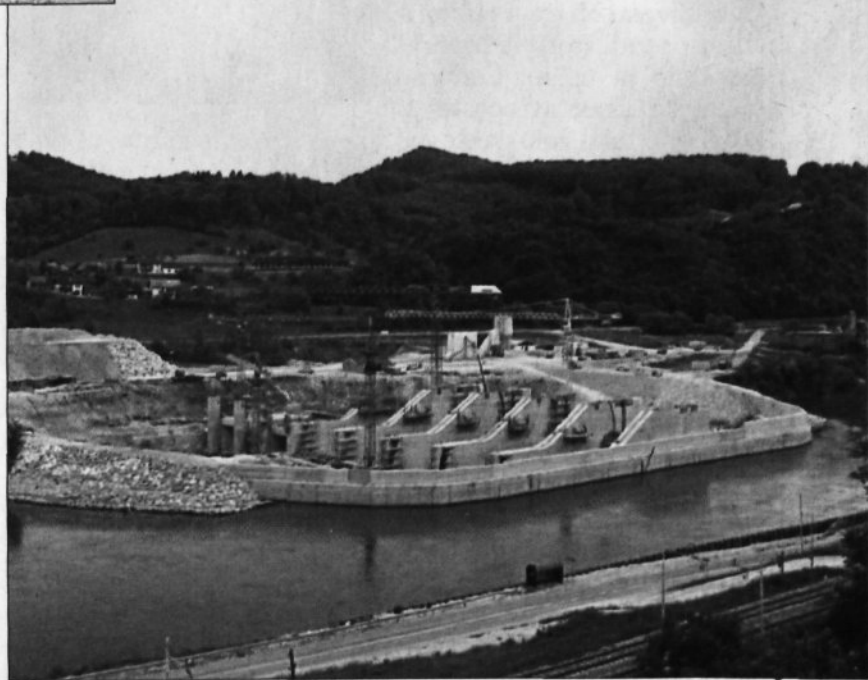
Miklavška cesta 82,
2311 Hoče, Slovenija

TEL.: +386/2/613-08-23

FAX: +386/2/613-08-45

E-mail: ngr@ngr.si

WEB: www.ngr.si

SCT d.d.

DESETLETJA IZZIVOV DOMA IN V SVETU

Delniška družba SCT je največje gradbeno podjetje v Sloveniji. Je celovit sistem s specializiranimi dejavnostmi, ki si je svoje izkušnje pridobival ob gradnji najzahtevnejših objektov v Sloveniji in v svetu. Njihove dejavnosti segajo na skoraj vsa področja sodobnega gradbeništva: inženiring, visoke in nizke gradnje ter specializirane gradbene dejavnosti, kot so železokrivstvo, tesarstvo, proizvodnja strojev ter druge. Gradijo ceste, mostove, viadukte, nadvoze, podvoze, predore, železnice, letališča, pristanišča, stanovanjske soseske, industrijske in energetske objekte, poslovne in reprezentančne objekte, hotele, bolnišnice, šole, sakralne objekte, športna središča, čistilne naprave in še vrsto drugih objektov. SCT je zgradil že več kot 11.000 objektov in zgradb ter 4.500 kilometrov cest, kar je dosežek ne le v domačem, temveč tudi v svetovnem merilu. Med drugim so kot eni vodilnih izvajalcev podpisani tudi pri nastanku avtocestnih odsekov Kronovo - Smednik, Smednik - Krška vas in Krška vas - Obrežje.

Janez Kušnik, univ.dipl.inž.grad, direktor SCT d.d. Projekt Dolenjska:

»Na dolenskem kraku je dnevno na delu med 110 in 115 delavcev in delovodij, voznikov in strojnikov sem seveda nisem štel. Vsi delavci so na deloviščih po ves teden, tako da so nastanjeni med ponedeljkom in petkom ob gradbiščih, zato uporabljamo številne nočitvene zmogljivosti ob trasi ter koristimo tu tudi storitve prehrane. Delo je težko. Čeravno dolenski krak avtoceste ni gradbeno tako zelo zahteven, pa so izjemno zahtevni pogoji gradnje, saj gradnja vseskozi poteka pod prometom! Potrebno je izjemno veliko deviacij prometa, kar pomeni veliko oteževalno okoliščino za izvajalce del in tudi za uporabnike cest in udeležence v prometu. Ves čas gradnje se trudimo, da bi bilo motenj čim manj. Seveda pa je zaradi režima gradnje »pod prometom« potrebno na vozni del cestišča postaviti številne varnostne usmerjevalne stoječe in talne označevalce (klenfixe). Pazljivost voznikov, delavcev in označevalci so zagotovo pripomogli, da doslej nismo beležili na tem odseku nobene delovne nezgode, ki bi bila posledica težavnih delovnih razmer zaradi gradbišča ob cestišču.

Poseben problem predstavlja Krakovski gozd, ki zahteva ustrezno utrditev terena. Za gradnjo avtoceste so to izjemno slaba tla, ki zahtevajo določene predobremenitve, le-te pa potrebujejo svoj čas. Tu ni možno ničesar pospešiti. Sedaj gredo počasi tudi ti procesi proti koncu.«

Janez Kušnik

Poslovni sistem SCT je bil ustanovljen leta 1982. Njegove korenine segajo v povojni čas, v leto 1947, ko je bilo ustanovljeno Gradbeno podjetje za ceste LRS. To se je leta 1953 preimenovalo v Splošno gradbeno podjetje Slovenija ceste. Njihovo prvo petletko zaznamuje delo v razmerah, ki mestoma mejijo na skrajno preizkušanje človeških moči in iznajdljivosti. Brez ustreznih surovin in gradbenega materiala, z maloštevilno ekipo gradbenih strokovnjakov, z dotrajano gradbeno mehanizacijo. Začetek 70. let je bil v znamenju moderne avtoceste od Vrhničke do Razdrtega, ki je bil eden izmed prvih njihovih zahtevnejših projektov in številnih industrijskih hal. Sledila je do tedaj največja cestna gradnja doma - štajerska avtocesta Hoče - Levec.

Osemdeseta leta so prinesla novo organizacijo, ki je bila posledica združitve treh podjetij: Slovenija ceste, Tehnike in Obnove. To so bila podjetja, ki so vsako na svojem področju pustila nemajhno sled v slovenskem gradbeništvu. Ekonomski učinki združitve so postali kmalu vidni: sposobnost novega poslovnega sistema SCT, da samostojno prevzema velike in celovite projekte doma in v tujini, racionalna izraba obstoječih zmogljivosti, večja specializacija dela, enoten informacijski sistem, večja finančna moč. Sledil je poslovni razmah z gradnjo velikih objektov doma in še posebej v tujini. Osamosvojitve Slovenije je v marsičem spremenila tržne razmere, ki so zahtevale radikalno prestrukturiranje. Postali so največje slovensko gradbeno podjetje in eno največjih slovenskih podjetij nasploh.

Učinkovita organiziranost, integracija raznovrstnih storitev s področja gradbeništva, moderna tehnologija, preverjena kakovost storitev in izdelkov, sodoben informacijski sistem, tradicija razvojno - raziskovalnega dela, generacije vrhunskih gradbenih strokovnjakov in razvoj lastne metodologije dela uvrščajo SCT v vrh današnje gradbene stroke. SCT je tako sinonim za slovensko gradbeništvo. Od tod tudi zaupanje številnih investitorjev doma in po svetu, tudi Darsa, ki je SCT d.d. izbral za enega vodilnih izvajalcev del tudi na dolenskem kraku slovenskega avtocestnega križa.

Z direktorjem Janezom Kušnikom smo se pogovarjali dan za tem, ko so podpisali pogodbo za izvedbo glavnih gradbenih del na 7,8 km dolgem avtocestnem odseku mimo Novega mesta Hrastje - Lešnica, kjer je SCT vodilni partner.

Nova obdobja zaposlenim v SCT prinašajo nove izzive. Iščejo modele, kako prehiteti vse bolj agresivno konkurenco ter zagotoviti krepitev njihove vloge na trgu, povečati tržni delež in zagotoviti večjo donosnost v zadovoljstvo zlasti delničarjev ter vseh v družbi zaposlenih. Izzive prihodnosti sprejemajo na trdnih temeljih ter z jasno vizijo in začrtano strategijo.

Volja do dela in želja, da bi gradili za prihodnost, sta tisti značilnosti »escetejcev«, ki že 55 let zaznamujeta podjetje

SCT d.d.. Tako v Sloveniji kot tudi zunaj naših meja številne ceste, železnice, mostovi, stanovanjske soseske, kulturni hrami, bolnišnice, športni parki, cerkve in drugi objekti nosijo tudi njihov pečat. Tako dediščino lahko za seboj pustijo le ljudje, ki profesionalno opravljajo svoje poslanstvo, imajo ustrezno strokovno znanje in soustvarjajo razvojne trende. Ljudje, ki niso skromni s svojimi idejami in ambicijami. Ravno tako bo pečat SCT nosil dolenski krak slovenskega avtocestnega križa.

Mednarodni mejni prehod Obrežje

Servis skupnih služb vlade in Družba za avtoceste v RS kot investitorja sta 9. oktobra 2002 s podjetji SCT, Primorje in CGP Novo mesto kot izvajalci podpisala pogodbo za izgradnjo mednarodnega mejnega prehoda Obrežje. Mejni prehod s tremi ploščadmi za potniški in blagovni promet ter 10 servisnimi objekti zajema 22,4 hektarjev površine. V pogodbi je zajeta tudi izgradnja 765 metrov dolgega odseka avtoceste, ki kot del dolenskega kraka avtoceste sever - jug povezuje

mednarodna mejna prehoda Karavanke in Obrežje. Predsednik slovenske vlade Anton Rop je 1. decembra 2003 slovesno odprl posodobljen mednarodni mejni prehod Obrežje. Gre za največji cestni mejni prehod na prihodnji JV zunanji meji povezave, ki je zgrajen v skladu s standardi Evropske unije, na njem pa bodo vzpostavljeni schengenski varnostni sistem ter carinski, veterinarski, fitosanitarni in zdravstveni nadzor.

CGP d.d.

V PRIHODNOST VSTOPAJO S TRADICIJO, IZKUŠNjami, ZNANJEM IN STROKOVNOSTJO

V službi napredka.

Že sama opremljenost ambienta v poslovnih prostorih družbe CGP d.d. Novo mesto predstavlja njihov moto **PRIHODNOST TRADICIJE**. Sodobno podjetje, opremljeno tako z osebjem, znanjem, tehnologijo in mehanizacijo ter vsem drugim kar potrebujejo za svoje delo v svoji stroki ima na stenah poslovne stavbe številne fotografije in slike, ki spominjajo in vodijo skozi njihovo 40-letno tradicijo graditeljstva. Osnovna dejavnost družbe je bila ob ustanovitvi omejena na vzdrževanje cest, vendar se je ta ob načrtnem razvoju skrbno širila, predvsem v smeri nizkih gradenj, zagotavljanja lastnih surovinskih virov in obvladovanja projektov visokih gradenj. Fotografije na stenah pričajo o zgodovini, kako so delali in gradili v preteklosti, kako so ustvarjali sodobno podjetje, katerega dejavnost danes temelji na štirih stebrih: nizke gradnje, visoke gradnje, vzdrževanje cestnega omrežja ter proizvodnja, kakovost in razvoj.

CGP skupaj s svojimi povezanimi podjetji tako danes zagotavlja celovito paleto storitev nizkih in visokih gradenj, vzdrževanja cestnega omrežja ter proizvodnje kamnitih agregatov, betonov, betonskih izdelkov ter asfaltnih mešanic. Hkrati investitorju omogoča izvedbo celovito zaključenega projekta, saj razpolaga z vsemi potrebnimi dejavnostmi, s strokovnim kadrom, z lastnimi zmogljivostmi voznega in strojnega parka ter s kamnolomi, betonarnami in asfaltnimi bazami. V prihodnost vstopajo z ambicijo razvijanja predelave odstranjenih asfaltov, betonov in ponovne uporabe le-teh.

Tako si želijo v CGP s svojimi povezanimi podjetji ohranjati in razvijati položaj stabilne, vitke in tržnim razmeram prilagodljive družbe, ki bo razvijala ponudbo kakovostnih storitev gradnje objektov na področju nizkih in visokih gradenj, vzdrževanja cestnega omrežja ter proizvodnje materialov v smeri novih tehnologij in zahtev investitorjev. Bogate izkušnje in poznavanje tehnologij namerava družba izkoristiti za širjenje na trge v tujini. Pri tem posebno pozornost namenja razvoju lastne blagovne znamke, ki bo tudi v tujini osnovni nosilec sporočila o sodobnem, uspešnem, strokovno in tehnično opremljenem ter zaupanja vrednem partnerju.

Kakovost vseh poslovnih procesov z namenom zagotavljanja zadovoljstva in koristi investitorjev je vodilo na vseh ravneh

delovanja v podjetju. Kakovost delovanja družbe zagotavlja notranja kontrola, strokovni kadri ter številni standardi, ki jih opredeljujejo Certifikat za sistem vodenja ISO 9001:2000 in Znak kakovosti v graditeljstvu.

Vzdrževanje enovite ravni kakovosti temelji na: sistemu vodenja kakovosti, skrbi za okolje, zdravje in varnost pri delu ter varnosti podatkov.

Ceste, nizke gradnje

Mobilnost ljudi nedvomno pomembno vpliva na kakovost življenja. Ob tem je gradnja prometne infrastrukture tudi gonilna sila ekonomskega razvoja dežele. Temeljno dejavnost

nizkogradbenega področja predstavljajo: novogradnje, rekonstrukcije, obnove cest ter izgradnja kanalizacij, vodovodov, urejanje okolice in drugo. Kakovost storitev področja nizkih gradenj poleg dobre tehnologije omogoča učinkovita povezanost enot

operativne priprave dela, gradbene operative, mehanizacije in specializirane enote za polaganje asfalta.

Tehnologija, znanje, lastne zmogljivosti mehanizacije in kakovostni surovinski viri omogočajo kakovostno izgradnjo cestne in ostale infrastrukture na vseh lokacijah in v vseh pogojih. O kakovosti projektov najbolj pričajo številni kilometri cest in kvalitetno izvedeni odseki avtocest.

Družba CGP vzdržuje tudi 19% državnega cestnega omrežja na jugovzhodnem delu države Slovenije ter opravlja ostala vzdrževalna dela na območju Dolenjske, Posavja, ribniško-kočevskem območju ter v Beli Krajini. Področje vzdrževanja obsega skrb za vse

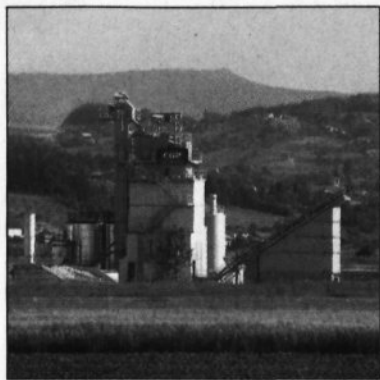
vrste cest, od avtocest, hitrih, glavnih in regionalnih, do lokalnih cest ter mestnih ulic. Specialna oprema, hitra odzivnost in timsko delo so pogoj za obvladovanje prometnih zastojev, letnega in zimskega vzdrževanja cest in izboljšanje prometne varnosti.

Najpogostejša dela letnega vzdrževanja zajemajo: redne, občasne in izredne preglede cest, vzdrževalna dela na voziš-

ču in izven njega, čiščenje vozišča, jarkov in odvodnjavanje, košnja trave in obsekovanje rastlinja, popravilo vozišča in krpanje udarnih jam, obnova obeležb in vzdrževanje signalizacije ter površinske in asfaltne prevleke.

Dela zimskega vzdrževanja pa: redne, občasne in izredne preglede cest, postavitve snežnih kolov, pluzenje in sipanje ter odstranjevanje snega s pločnikov in vozišča.

Lastni surovinski viri družbi CGP zagotavljajo konkurenčnost in neodvisnost na področju oskrbe z asfaltnimi zmesmi, kamnitimi materiali ter betonskimi mešanicami.

Asfaltne zmesi družba proizvaja v dveh obratih s skupno proizvodno zmogljivostjo 210 ton/uro.

Kamnite materiale družba CGP zagotavlja v kamnolomih Cerov Log, Gunte, Vrčice ter Sv. Ana.

Betone in betonske izdelke družba proizvaja v betonarni Livada Novo mesto in v betonarni Sv. Ana. Skupna kapaciteta cementnih beto-

nov in cementbetonskih izdelkov pa znaša 120 m³/uro.

Kakovost in razvoj

V novomeškem CGP zagotavljajo in spremljajo kakovosti lastnih proizvodov ter kakovost izvedenih del s pomočjo dveh gradbenih laboratorijev. Gradbeni laboratorij Livada, se nahaja v Novem mestu in je usposobljen za preiskave svežega betona in preiskave kamenega agregata. Laboratorij je ključnega pomena pri izvajanju notranje kontrole proizvodnje betona, za katerega je podjetje v letu 2004, s strani akreditiranega certifikacijskega organa, pridobilo certifikat notranje kontrole proizvodnje v skladu novim Zakonom o gradbenih proizvodih.

Gradbeni laboratorij Drnovo, ki je lociran v bližini Krškega, oziroma v Asfaltni bazi Drnovo, je usposobljen za preiskave asfaltnih zmesi in asfaltnih jeder, geomehanske preiskave ter preiskave kamenega agregata. Laboratorij ima za področje preiskav asfaltnih zmesi in asfaltnih jeder potrdilo o usposobljenosti, izdano s strani za to pristojne inštitucije. Oba laboratorija se nahajata v novih in ustrezno opremljenih prostorih. Vse oprema, ki se uporablja pri izvajanju preiskav je sodobna, vzdrževana in kalibrirana. Laboratorijsko osebje je primerno izobraženo in usposobljeno za izvajanje preskusov.

Varstvo okolja

V CGP Novo mesto so se na podlagi lastne osveščenosti o pomembnosti varstva okolja in ohranjanja narave ter ob upo-

tevanju obstoječe zakonodaje na tem področju odločili za strateški pristop, ki daje večji poudarek okoljskemu vidiku. Smatrajo namreč, da je ta izredno pomemben za zagotavljanje kakovostnega življenja ljudi danes in tudi prihodnjih generacij ter da velja za ogledalo splošnega napredka. Pri varstvu okolja vodijo aktivnosti, ki rešujejo problematiko hrupa, emisij snovi v zrak ter obremenitve tal. Ostale aktivnosti na tem področju se nanašajo na upravljanje z odpadnimi vodami ter odpadki. Odgovorno ravnanje z odpadki obsega ločeno zbiranje vseh vrst odpadkov, predajo vseh uporabnih odpadkov v ponovno uporabo in oddajo ostalih odpadkov v zbirne centre oziroma predelavo. Zagotavljajo tudi skladiščenje minimalnih zalog nevarnih in ostalih odpadkov.

Poslanstvo in vizija družbe CGP sta skladna z načrti družbe glede varstva okolja in ohranjanja naravnega okolja kot tudi zadovoljevanja zakonskih zahtev. S tem bodo ohranili naravno okolje,

v katerem delujejo, hkrati pa bomo po določenem vložku denarnih sredstev v posebno opremo za zbiranje, predelavo in reciklažo odpadnega gradbenega materiala, zmanjšali stroške sedanjega načina ravnanja z odpadki pri uvajanju postopkov za zmanjševanje količine vseh vrst odpadkov. Pri svojem delovanju spoštujejo in upoštevajo določila Zakona o varovanju okolja ter zakonodaje za graditev objektov in rudarstva, sistema vodenja kakovosti ISO 9001. Kot vodilo za prihodnost pa služijo zahteve standarda za ravnanje z okoljem ISO 14001.

Prihodnost tradicije

Danes aktivnosti družbe zajemajo vse vrste in vse ravni zahtevnosti izvedbe gradbenih storitev nizkih in visokih gradenj, vzdrževanja cest in proizvodnje lastnih izdelkov. Celovitost storitev, ki jih zagotavlja družba CGP, omogoča realizacijo kompleksnih projektov od finančne konstrukcije, svetovanja, izvedbe in do predaje končnemu kupcu. S številnimi lokacijami širom Dolenjske, Posavske, ribniško-kočevske regije in Bele Krajine ter skupaj s povezanimi podjetji nudi družba širok obseg storitev. Poleg lastnih zmogljivosti v projekte vključujejo tudi storitve usposobljenih poslovnih partnerjev in tako še dodatno skrbijo za zagotavljanje stabilnih in tržnim razmeram prilagojenih pogojev poslovanja. Blagovna znamka CGP d.d. bo tudi v prihodnje sinonim za kvalitetno celovito rešitev na področju graditeljstva ter garancija za vložena sredstva investitorjev.

PRIMORJE d.d.

PREMOŠČAMO RAZDALJE, SPAJAMO BREGOVE, ZBLIŽUJEMO LJUDI

Predstavitev

Primorje d.d. spada v sam vrh slovenskega gradbeništva in je danes usposobljeno za prevzemanje vseh najzahtevnejših del s področja gradbeništva. Velik del dejavnosti predstavlja nizke gradnje, kjer Primorje obvladuje skoraj četrtino slovenskega avtocestnega programa, velik obseg zavzemajo dela v energetiki (elektrarne, jezovi, betonski stebri za elektrovođe), veliko izkušenj pa ima Primorje z gospodarskimi objekti oziroma montažno gradnjo iz predpripravljenih betonskih elementov, ne gre pa zanemariti niti stanovanjske gradnje. Za doseganje čimvečje konkurenčnosti je predvsem pomembna lastna proizvodnja gradbenih materialov.

Zgodovina

Začetki Primorja so povezani z obnovo razrušene dežele v prvih povojnih letih. Ceste, železnice, mostovi, viadukti so bili prve večje naloge gradbenikov Primorja in to so glavne usmeritve Primorja tudi pol stoletja kasneje, seveda večjih dimenzij in na najsodobnejši tehnološki ravni. Primorje je doslej zgradilo 270 kilometrov avtocest in hitrih cest, samo od leta 1995 je v ceste vgradilo več kot milijon ton asfaltov.

Primorje torej že skoraj 60 let uspešno sledi najnovejšim trendom na področju gradbeništva. S kakovostjo zgrajenih objektov, gradbenih proizvodov in storitev Primorje že dlje časa dosega evropske standarde, kar dokazuje pridobljeni

certifikat ISO 9001, medtem ko so v teku postopki za pridobitev certifikata skupine 14000.

Sedanjest

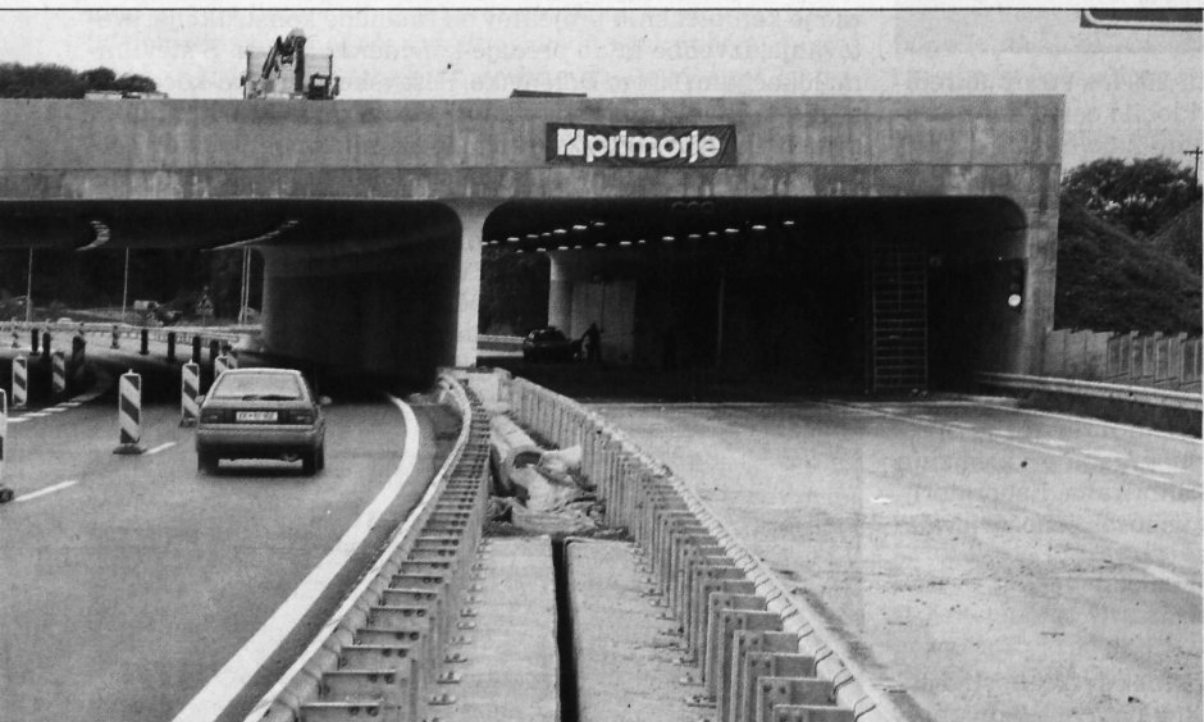
Kljub izjemno zahtevnim razmeram na gradbenih trgih je Primorje d.d. leta 2003 poslovalo uspešno, uresničilo večino poslovnih načrtov, ustvarilo 43 milijard tolarjev prometa in iz dobička delničarjem tudi letos izplačalo dividende. V nacionalnem programu avtocest sodeluje praktično na vseh delih cestnega križa, je vodilno podjetje v montažni gradnji hal iz prednapetih votlih plošč, tržišču skuša letno ponuditi najmanj 200 stanovanj.

Primorje se izzivu globalizacije prilagaja s povezovanjem z domačimi in tujimi gradbenimi organizacijami. V skupnem nastopu z italijanskimi in avstrijskimi partnerji je zgradilo elektrarne na Soči, z avstrijskim partnerjem (Jäger) je pridobilo gradnjo predora Kastelec na avtocesti proti morju, za firmi Seli in Monti je Primorje izdelalo stensko oblogo 2,7 km dolgega predora Monte Zucco pri Bellunu v Italiji. Primorje je pred kratkim zgradilo ceste, mostove in viadukte na Hrvaškem (Zadar, Varaždin, Gorski Kotar) in v Črni Gori (Union bridge Podgorica), trenutno gradi viadukt na avtocesti proti Reki in most Millennium v Podgorici. Prav na trgih nekdanje Jugoslavije je Primorje že uveljavljena blagovna znamka, kar bi lahko bilo odločilno pri skupnih nastopih s firmami iz EU (s francosko firmo Freyssinet naprimer).

Primorje se zaveda, da se bodo dolgoročno na trgu obdržala podjetja, ki bodo novim trendom pravočasno prilagodila svoje marketinške strategije. Zato je nujno povezovanje in iskanje sinergijskih učinkov s partnerji doma in v tujini. Primorje ima v svojem sestavu še družbe Gradbinec GIP iz Kranja, Stavbenik iz Koprca, Rudis iz Trbovelj, CPG In VGP Soča iz Nove Gorice, Gradis GP Ljubljana in nekaj manjših firm. Obsežne naložbe v opremo, nenehno posodabljanje tehnologije, dopolnjevanje informacijskih sistemov, skrb za kakovost poslovanja, štipendiranje, usposabljanje zaposlenih, njihovo veliko znanje in motiviranost odpirajo nove možnosti razvoja podjetja.

Prihodnost

Dosedanji rezultati družbe vlivajo optimizem. S kakovostnim delom, inovativnostjo in povezo-

njem sposobnosti v skupini bo Primorje d.d. tudi v bodoče izpolnjevalo pričakovanja investorjev, delničarjev in okolja, v katerem deluje. Zaradi odprtosti slovenskega gospodarstva gradbeništvo še posebej najbolj nazorno občuti mednarodno konkurenco, zato mora podjetje z novimi prijemi zmanjševati vpliv dela na strukturo cene, da bi lahko v montažni gradnji, pri mostogradnji, pri pridobivanju agregatov in polaganju asfaltov prišli do cenejše in kvalitetnejše izvedbe.

Ambiciozni dolgoročni poslovni cilji, strateška naravnost in vztrajnost bodo družbi še vnaprej omogočali uspešno pri-

lagajanje spremembam in obvladovanje izzivov prihodnjih poslovnih let. Z 2700 zaposlenimi, tradicijo, znanjem in izkušnjami na slovenskem in tujih trgih ter z jasno vizijo razvoja bo skupina Primorje še krepila svoj položaj na trgu in se razvila v vodilni poslovni sistem za gradbeništvo v Sloveniji.

primorje

ZAG

LJUBLJANA

Zavod za gradbeništvo Slovenije

Slovenian National Building and Civil Engineering Institute

Dimičeva 12, 1000 Ljubljana, Slovenija, Tel.: +386 1/280 42 50, faks: +386 1/280 44 84,

E pošta: info@zag.si, <http://www.zag.si>

Zavod za gradbeništvo Slovenije, poznan po kratici ZAG, je osrednja slovenska inštitucija za gradbeništvo. Njegove dejavnosti so raziskovanje in razvoj, kontrola kakovosti v gradbeništvu, pa tudi cel spekter ekspertnih storitev, ki jih ZAG opravlja kot neodvisna, nepristranska in neprofitna organizacija. Štirje oddelki (materiali, gradbena fizika, konstrukcije ter geotehnika in prometnice) imajo v svojem sestavu 22 laboratorijev in odsekov ter pokrivajo praktično celotno dejavnost gradbeništva. Kot posebne enote delujejo še Laboratorij za metrologijo, Certifikacijska služba in Služba za tehnična soglasja. Od 190 zaposlenih ima več kot polovica visokošolsko izobrazbo, med njimi je 11 doktorjev in 23 magistrov znanosti. Zastopane so vse stroke: od gradbenikov, arhitektov in geodetov do fizikov, kemikov, metalurgov in geologov, kar omogoča interdisciplinarno timsko delo. Vključenost v prakso, kjer nastajajo problemi, dobro poznavanje strokovnih področij z vpetostjo v mednarodno sodelovanje, razpolaganje z orodji in metodami za rešitev problemov, ter občutek za znanstveno obravnavanje problema, so zagotovilo, da so storitve ZAG na vseh področjih učinkovite in mednarodno primerljive. Ker so laboratoriji opremljeni z najsodobnejšo opremo, v njegovi sestavi pa je tudi ena največjih strokovnih knjižnic v državi, lahko ZAG izvaja multidisciplinarne projekte in naročila, oziroma ponudi vsakemu naročniku prilagojeno celovito, tudi cenovno konkurenčno storitev.

Še pred vstopom Slovenije v EU je ZAG kot polnopraven član aktivno sodeloval v združenju evropskih inštitutov za raziskave v cestni stroki FEHRL in gradbenih inštitutov ENBRI, kjer danes enakopravno kreira in izvaja ev-

ropsko raziskovalno politiko. Z uspešnim delom v številnih projektih evropskih programov se je ZAG že uveljavil v Evropi, zato lahko pridobljene izkušnje ponudi tudi doma.

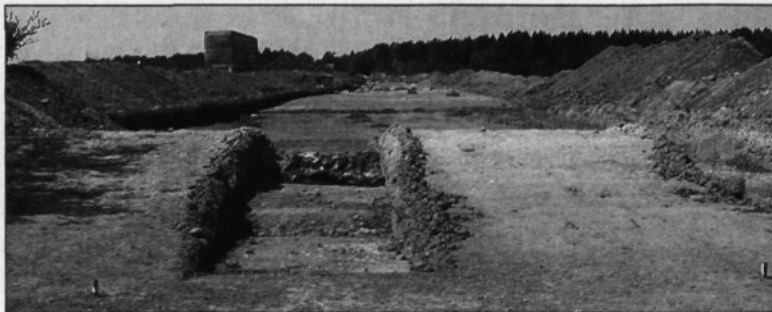
Na področju potrjevanja skladnosti in certificiranja gradbenih proizvodov je ZAG že več let vključen v številna evropska združenja. Vsi njegovi laboratoriji, ki izvajajo preizkušanja, so akreditirani, ravno tako je akreditiran tudi certifikacijski organ ZAG. Prav vsi so akreditacijo dobili kot prvi v Sloveniji. Imajo številna domača in nekatera tuja pooblastila za certificiranje in preskušanje gradbenih proizvodov in nekatere meritve. Certifikacijski organ in Služba za tehnična soglasja sta priglašena v Bruslju.

Pri izgradnji tako pomembnih objektov, kot so avtoceste, je kakovost gradnje, za katero sicer odgovarja izvajalec, odvisna tudi od učinkovitosti nadzora. Da bi kontroliral skladnost kakovosti vgrajenih materialov in proizvodov z zahtevami projekta, nadzor potrebuje inštitucijo, ki z občasnimi preskusi preverja, če vgrajeni materiali ustrezajo zahtevam projekta. Celovitost pokrivanja področja gradbeništva in multidisciplinarnost dejavnosti sta bila razloga, da je takšno, po evropskim merilih postavljeno neodvisno zunanjo kontrolo kakovosti, DARS v okviru nacionalnega programa izgradnje avtocest večinoma poveril prav ZAG. Izvajalec sicer s svojimi laboratoriji sproti preverja kakovost. Da pa svoje zadolžitve res tudi izvaja v skladu z zahtevami, z roko v roki skrbita naročnikov (DARS-ov) inženir s svojo nadzorno službo (DDC) in njegova desna roka, neodvisna zunanja kontrola kakovosti (ZAG).

Avtoceste odstirajo preteklost

Gradnja avtocest pomeni tudi priložnost, da arheologi – še preden gradbeni stroji dokončno preoblikujejo pokrajino - pogledajo, kaj se skriva pod zemeljskim površjem in na podlagi izkopanega dopolnijo svoje in naše vedenje o življenju naših prednikov. S tega vidika lahko rečemo, da gradnja avtocest ni le naložba za prihodnost, ampak tudi edinstvena priložnost za odstiranje in spoznavanje preteklosti. Tudi ob gradnji avtoceste skozi Posavje so arheologi odkrili kar nekaj najdišč, ki pomembno dopolnjujejo sliko preteklih obdobj na našem območju.

Arheološka izkopavanja na trasi avtoceste so se v Posavju pričela v letu 2001, ko je DARS začel s pripravljalnimi deli za bodočo avtocesto, zaključila pa so se konec lanskega leta. Na območju občine Brežice jih je vodila novomeška območna enota Zavoda za varstvo kulturne dediščine Slovenije, na območju občine Krško pa ljubljanska območna enota omenjenega zavoda. Sodelovali so še Filozofska fakulteta Ljubljana, muzeji in zasebna arheološka podjetja.

V bližini glavnega odcepa z avtoceste na Drnovem so našli tudi ostanke prazgodovinske naselbine.

Začnimo pri meji s Hrvaško. Na Obrežju, na območju mednarodnega mejnega prehoda, so arheologi pod vodstvom Phila Masona izkopavali na slabih sedem hektarjev veliki površini na obeh straneh obstoječe hitre ceste Ljubljana – Zagreb. Najprej so našli in raziskali ostanke naselbine iz pozne bronaste dobe (10. do 8. stoletje pr. n. št.) in veliko grobišče iz tega obdobja s 358 žarnimi in šestimi skeletnimi grobovi, pa tudi domačijo iz 15. stoletja. Arheologe pa je presenetilo odkritje rimskega vojaškega tabora, velikega kar 210 x 290 metrov. To izjemno in edinstveno najdbo v Sloveniji, hkrati pa tudi edino znano te vrste iz tega obdobja zunaj rimskih provinc Galije in Germanije, datirajo v leta okrog začetka našega štetja. Utrdba je verjetno nastala leta 14 ali 13 pr. n. št. v času rimske zasedbe Panonije, uporabljali pa so jo do konca velikega panonskega upora med letoma 6 in 9 n. št., torej približno 20 let. Po velikosti tabora, obdanega z dvojnimi obrambnimi jarki, in po spremljajočih najdbah (ostanki latrin za stražarje, vodnjak, krušne in železarske peči, jame za odpadke, shrambene jame za žito, amfore za vino, tudi kocke za kratkočasenje vojakov) arheologi sklepajo, da je bilo v njem prostora za posadko okrog 1000 mož ali za mešano enoto, sestavljeno iz legionarjev in pomožne konjenice. Vojaška utrdba je stala tik ob cesti, ki je kasneje postala glavna rimska prometna povezava iz Siscie (Siska) prek Emo-

Utrinek z izkopavanja

lo v njem prostora za posadko okrog 1000 mož ali za mešano enoto, sestavljeno iz legionarjev in pomožne konjenice. Vojaška utrdba je stala tik ob cesti, ki je kasneje postala glavna rimska prometna povezava iz Siscie (Siska) prek Emo-

ne (Ljubljane) do Aquileie (Ogleja). Opustili so jo zaradi spremenjenih vojaških prioritet, saj se je rimska vojska pod cesarjem Tiberijem pomaknila proti Donavi.

Na znanem najdišču v Ribnici so poleg že znanih ostalin antične poštno postaje Romule našli veliko število kovancev, kar potrjuje, da je bila Romula tudi carinska po-

staja ob prej omenjeni cesti. Ob naselbini, ki je bila obljudena v času od 1. do 4. stoletja, je videti tudi ostanke svetišča, vidni so sledovi obrtnih dejavnosti, predvsem predelovanja kovin, nekoliko stran pa so naleteli še na ostanke šest do osem metrov visoke uradniške zgradbe. V grobovih izven naselja so našli jantarne dodatke, najatraktivnejša pa je najdba 21 cm visokega bronastega kipca lara, hišnega boga.

Na Colu med Prilipami in Podgračnim so arheologi naleteli na presenetljive najdbe bivalnih in gospodarskih objektov iz časa srednjega neolitika, to je 4500 let pr. n. št.. Razporeditev stavbnih ostalin kaže, da je bilo tam prazgodovinsko naselje, dokazani pa sta dve zaključeni stanovanjsko gospodarski enoti s svojim lastnim dvoriščem in urejenim dohodom. Dvoprostorna bivalna hiša je bila velika 7,5 x 5,5 metrov, pet metrov od nje pa je bilo manjše gospodarsko poslopje. Na Colu so našli tudi ostanke dveh stavb poznobronastodobne naselbine, ostanki pa dokazujejo poselitev tega območja tudi v železni in rimski dobi.

Pri Čatežu so izkopavanja odkrila ostanke naselbine iz časa 4800 let pr. n. št. oziroma pravega malega mesteca za tisti čas, posode iz tega najdišča pa so doslej najstarejše najdbe v Posavju. Tudi pri Čatežu so vidni sledovi rimskega vojaškega tabora. Na Čateškem griču, skalnem izrastku Gorjancev pod Šentvidom oziroma nad sotočjem Krke in Save, pa je bila nekoč utr-

Ostanki rimske podeželske hiše pri Veliki vasi

jena postojanka s 5,5 metrov širokim kamnitim obrambnim obzidjem, ki jo arheologi zaradi gradnje brez malte umeščajo v prazgodovinski čas (v bakreno, bronasto in železno dobo). Ob tem je zanimiva najdba skeleta ob vznožju obzidja utrdbe iz 1. stoletja pr. n. št.. Ostanke prazgodovinskega objekta so odkrili tudi na najdišču sv. Jurij v ozkem pasu med hitro cesto in Krko, kjer so našli tudi antične in srednjeveške ostanke. Bogat arheološki izplen v okolici Čateža zaključujeta odkritje 4,6 metrov široke rimske ceste ob lokalni cesti Čatež – Krška vas ter najdba močno utrjenega novoveškega cestišča proti brodu na Savi na najdišču Na vrtilih.

Severno od Krške vasi, med hitro cesto in sedanjo strugo Save, so arheologi najdene predmete (keramiko, kos pečnice, gradbeni material, apnenčaste bloke) povezali z vasjo Zasavje, ki je bila uničena 25. januarja 1781, ko je zelo narasla Sava, spremenila strugo ter odnesla 14 hiš in cerkev sv. Nikolaja. Pri Gorenjih Skopicah so sprva naleteli na ostaline rimske podeželske vile oziroma kmetije s centralno ogrevanimi bivalnimi prostori, pomembnejša pa je najdba staroslovanske lončevine, kar potrjuje obstoj doslej edine znane naselbine starih Slovanov v Posavju.

Osrednje mesto v arheološki podobi Krškega polja zaseda Drnovo oziroma antični Neviodunum, v tistem času poleg Emone (Ljubljane), Celeje (Celja) in Petovije (Ptuja) eno štirih rimskih mest na ozemlju današnje Slovenije, ki je mestne pravice dobilo v drugi polovici 1. stoletja n. št.. Južno od današnje vasi Drnovo so arheologi našli predvsem veliko grobov, katerih kamnita konstrukcija in bogatejša vsebina dokazujeta, da so v antičnem Neviodunumu živeli premožnejši ljudje. Ena od najdenih grobnic tik ob lokalni cesti Drnovo – Cerklje ob Krki je bila povsem nedotaknjena, v njej pa je bil celoten grobni inventar: dve skledasti žari s pepelom umrlih ter pivsko posodje. Našli so kar nekaj grobov, katerih kupole so bile porušene oziroma najverjetneje preorane, notranjost pa izpraznjena. Kot kaže, so bili na tem območju že velikokrat na delu "amaterski arheologi".

Tudi na Grofovih njivah oziroma pri glavnem odcepu z avtoceste so odkrili prazgodovinske in antične naselbinske ostanke (ostanke keramičnih posod, gradbenega materiala in ožgane gline), pa tudi železnodobno grobišče. Na Velikih njivah pri Veliki vasi ostaline potrjujejo obstoj bronastodobne naselbine, v Velikem dolu na obronku Krakovskega gozda pa so našli ostanke rimske arhitekture. Najprej so domnevali, da gre za temelje delavnic oziroma nekakšne »industrijske cone«, kasneje pa se je pokazalo, da ostanki pripadajo stanovanjskim hišam s kmetijskimi poslopji. Lastniki teh stavb so bili po vsej verjetnosti kar premožni, saj so lepo vidni nizki stebrički, ki so služili kot nosilci talnega sistema ogrevanja, rimske različice centralne kurjave. Glede na oddaljenost najdbe od središča Neviodunuma je možno sklepati, da so bila poslopja zgrajena v poznejši dobi tega antičnega mesta.

Arheološka stroka poudarja predvsem pomen povsem novih odkritij: najstarejših ostalin v Posavju iz 5. tisočletja pr. n. št., ki so jih našli pri Čatežu, ostanke rimskega tabora na Obrežju in staroslovanske naselbine pri Gorenjih Skopicah. Najdišči Obrežje in Drnovo pa sta skupaj s še 15 najdišči ob slovenskih avtocestah predstavljeni tudi na arheološki razstavi v krški Dvorani v parku.

P.P.

Avtocesta

Avtocesta je v zakonu o javnih cestah opredeljena kot državna cesta, ki je namenjena daljinskemu prometu motornih vozil in ki je sestavni del avtocestnih povezav s sosednjimi državami; njen sestavni del so tudi posebni priključki na avtocesto. Projektna hitrost avtoceste na ravninskem in gričevnatem terenu je določena na 130 km/h, na hribovitem in gorskem terenu pa na 110 km/h. V primerjavi s hitro cesto ima širše prometne pasove, večje horizontalne krivine, manjše vzdolžne nagibe in drugačne prečne nagibe.

Avtocestne številke

Za izgradnjo 518 kilometrov avtocest in 35 kilometrov drugih državnih cest bo treba pri zemeljskih delih narediti več kot 21 milijonov kubičnih metrov izkopov, največ na avtocestah Pesnica-Miklavž in Selo-Šempeter, na vsaki več kot 2 milijona. Preko 18 milijonov kubičnih metrov zemeljskih del pa bodo izvedli za nasipe - največ na avtocesti Blagovica-Šentjakob. V nove slovenske avtoceste bodo med drugimi materiali vgradili tudi čez 310.000 ton cementa in le nekaj manj kot 80.000 ton jekla.

Premostitveni objekti

Premostitveni objekti (podvozi, nadvozi, mostovi, viadukti) predstavljajo trenutno nekaj več kot deset odstotkov slovenskega avtocestnega sistema. Njihova skupna dolžina je namreč preko 30 kilometrov, ko bo zgrajen celotni avtocestni sistem, pa jih bo vsaj še enkrat toliko. Z novimi avtocestami bomo dobili tudi veliko več predorov: okoli 30 kilometrov jih bo, če bi seveda sešteli vse predorske cevi skupaj. Zaradi narave avtocest se predori na njih gradijo ločeno, po "ceveh" - vsako za drugo smer vožnje.

Največ predorov bo prav gotovo pod Trojanami, na avtocestnem odseku Vransko - Blagovica: samo na avtocestni trasi bodo zgradili štiri dvocevne predore v skupni dolžini 11,5 kilometrov, poleg njih pa še eno 270-metrsko predorsko cev zaradi prestavitve regionalne ceste proti Zasavju.

Mravlje na avtocesti

Pomen mravelj v naravnem ekosistemu, posebno v gozdu, je izredno velik, hkrati pa njihova organizacija življenja v velikih družinah omogoča, da jih pri poseganju v okolje zaščitimo. Ko se posegu v mravljišča zaradi gradbenih del ne moremo izogniti, družino z mravljiščem lahko preselimo. Pri tem moramo k takemu opravilu pritegniti strokovnjaka specialista, ki bo:

- presodil, ali je vrsta mravelj ogrožena, redka ali kako drugače pomembna
- presodil, kakšne so možnosti za uspešno preselitev mravljišča
- določil najboljši čas za selitev
- določil kraj, kamor bomo na novo naselili mravljišče
- določil način preselitve - ustrezne ukrepe za pripravo in izvedbo preselitve.

Dovoljeno za
gradbišče

Tematska priloga Posavskega obzornika šte. 83, Priloga 1: AVTOCESTA

Vodja projekta - urednica priloge: **Mojca Lovšin Dostal**, Odgovorni urednik tiskanih izdaj: **Silvester Mavsar**, Oblikovanje in postavitve: **Grafični studio Neviodonum, Krško**, Fotografije: **Zavod Neviodonum, SCT d.d. Ljubljana, CGP d.d. Novo mesto, Primorje d.d. Ajdovščina, NGR d.d. Hoče, Valvasorjeva knjižnica Krško**, Naklada: 15.000 izvodov, Tisk: **Delo TČR, Ljubljana, Krško**, oktober 2004

Pri pripravi priloge Avtocesta smo uporabili tudi naslednje vire: - Urejanje občestne krajine, RS Ministrstvo za okolje in prostor, Urad za prostorsko planiranje, Ljubljana 1997; - Mladina gradi, Ob 20-letnici izgradnje ceste Ljubljana-Zagreb, Ljubljana 1978; - Eva Holz, Razvoj cestnega omrežja na Slovenskem ob koncu 18. in v 19. stoletju, Ljubljana 1994; - Slovenske avtoceste: trideset let avtocest v Sloveniji, Dars, Celje 2002; - Spletna stran Dars d.d. www.dars.si; - arhiv Domoznanskega oddelka Valvasorjeve knjižnice Krško

Rebeka Dremelj

Rebeka Dremelj je v teku razmeroma kratke kariere uspešno posvojila kar dober delež slovenskega medijsko-kulturnega prostora. Pojavlja se kot pevka, plesalka, voditeljica dokaj visoko gledanih oddaj, igralka, skratka, zvrhana mera ambicioznosti, triumf v svetu slovenske lepote (osvojila naslov miss Slovenije 2001). Izkorišči vsako priložnost za promocijo in ohranjanje v spominu ljudi. Senovčanka neprestano zbuja ogromno diskusij, za nekatere je edina miss, ki je znala vnovčiti svoje ime in podobo do drugim nedosegljivih mej, za druge preveč prisiljena in "napadalna", češ, da bi rada bila "vse hkrati". In različni so kajpak tudi glasovi o njenih pevskih sposobnostih.

Kakšna je v resnici, najbolj ve prav ona, in to nam zaupa v prvi pesmi z istoimenske plošče **TO SEM JAZ** (predstavitev njenega drugega samostojnega albuma s štirinajstimi novimi skladbami je bila marca letos v kazinoju Kongo v Grosupljem), za njenim glasbenim izdelkom pa stoji Dallas Records.

To sem jaz

*Mislila sem, da vem vse
vse na planetu le zame je
da cel svet okrog mene se vrti
nič drugega bilo pomembno ni.*

*A spoznala sem sedaj
nikar ne vprašajte zakaj
da veliko je ljudi
ki želijo da mi spodleti.*

Refren:

*Ni pomembnejše stvari,
kot da sreča se deli
brez spotikanj in vprašanj
kdo je kje in kdo gre kam.
Še verjamem v ljudi
ki mi dajejo moči
vse kar piše ni tako
jaz resnična sem zelo
zelo.*

*Ne, ne, ne bom, predala se
saj to življenje, res prekratko je
ne, ne pustim si vzeti teh sanj
pa tudi če, me odnese kam drugam.*

*Živela bom kot si želim
pa tudi če se sanjam prepustim
zavedam se, da to sem jaz
ne bo uničil me zdaj zloben glas.*

Refren:

*A meni res vseeno ni
ker vem da mi ne bo lahko
trdno na zemlji zdaj stojim
delam pač tisto, kar si najbolj želim*

V prebrani pesmi ste najprej lahko ugotovili, da je besedilo preprosto, da ni posebne metaforike in da, če spremljate Rebekino pot (tudi nevšečnosti, ki sovpadajo z njenim javnim življenjem), je tukajšnja "pripoved"

enaka tistim, ki ste jih preposlušali v obliki uradnih izjav in intervjujev.

V prvi kitici Rebeka pogleda nazaj in brez ovinkarjenja pove, kako se je zdela sama sebi in svetu središče pozornosti. Da pesem lažje teče, je sklenila kitico z rimanjem zadnjih E-E in I-I.

Sledi spoznanje, da živi v svetu, ki ni samo njen, kjer je veliko takih ljudi, ki ji privoščijo neuspeh. (Spet rimanje z aa-bb). Poslušalce nagovori, naj ne sprašujejo po razlogu takšnih dejanj, to prošnjo poudari z besedico NIKAR, kot da sama pozna odgovor in je slednji preveč neprijeten, lahko pa bi ta verz pomenil tudi kesanje ob tako poznem, kakor je sklepati - prepoznam spoznanju človeške narave:

*A spoznala sem SEDAJ
nikar ne vprašajte zakaj
da veliko je ljudi
ki želijo da mi spodleti.*

Refren? Najpomembnejše dejanje - deljenje sreče. Ali gre še za isto osebo, ki se ji je zdelo, da se planet vrti okoli in zaradi nje? Da se je spremenila, zatrdi že v drugi kitici, ko ima opravka z zlobnimi jeziki. Pri osrečevanju ljudi ne želi, da jo spotikajo in posegajo v njeno zasebnost z nepotrebni vprašanji. Znova in znova nas prepričuje, da vse napisane stvari niso odsev resničnosti in da se v težjih trenutkih opre na ljudi, ki so izvor njene moči in zato tudi zaupanja. In medtem, ko jo obdajajo izmišljotine, ona ostaja zelo, zelo resnična.

Zaradi minljivosti življenja se ne namerava predati in si vzeti sanj. V kolikor pa teh ne bo mogla izživeti tukaj, pri nas, bo odšla tam, kjer bo sprejeta. V naslednji kitici pa še doda, da bo živela tako kot si želi, tudi če se prepusti sanjam (ali je smisel tega spet odhod ali pa bi živela v lastno ustvarjenem svetu). Zdaj, ko ste že prepričani, da je obkoljena s "hudobneži", še enkrat poudari:

*zavedam se, da to sem jaz
ne bo uničil me zdaj zloben glas*

Ponovi se refren. Zaključni s prepričanjem, da ji ne bo lahko in ji za to ni vseeno. Trdi, da na zemlji stoji z dvema nogama, trdno, uporno, ker in ko počne tisto, kar si resnično želi. In te želje ji ne sme zameriti nihče. Besedilo pa dovolj zgovorno priča o tem, da je pevka globoko prizadeta vsakič, ko je "na tape-ti" rumenega tiska in nevoščljivih Slovencev (na internetni strani je ponudila celo 100.000 tolarjev nagrade osebi, ki bi zagotovila celo verzijo zloglasnega "filmčka", ali pa vsaj ugotovila,

kdo je dal to prvi na "net", prepričana, da se bo v celotni verziji jasno videlo, da ona ni akterka v tolikokrat omenjenem posnetku.)

Odločila sem se za analizo samo ene pesmi, saj je za to jasno (napisano tudi na njeni spletni strani), da jo je napisala Rebeka sama, pri drugih pesmih (razen za pesem Nočem te več, ki je delo domačinke Majde Arh) avtor besedil ni zapisan, ker pa gre za drugačen način pisanja in izražanja, domnevam, da tudi ni delo pevke.

Ko boste preleteli naslove ostalih pesmi, boste opazili veliko nikalnic oz. zanikanj in ne ravno izvirnih nagovorov, že najmanjši popravek s kakšnim neizpetim, nevsakdanjim naslovom pa bi zagotovo vnesel več svežine v sam izdelek.

Na Rebekini novi plošči najdete še pesmi: Ne ustavi se, Ne hiti, Narobe svet, Ne boš se igral, Bumerang, Angel, Nočem te več, Kamikaza in Nikoli več, Fever, No that type in Cruel summer.

Vabilo

Ker besedila posavskih glasbenih skupin in pevcev niso dovolj dostopna, vabim ustvarjalce vseh glasbenih zvrsti in avtorje vseh starosti, da mi pošljejo po najmanj tri avtorska besedila, priložite tudi kratek opis vašega dosedanjega dela, morebitne uspehe, priložite pa tudi sliko, da vas bom lažje predstavila našim bralcem.

Pišite na naslov: marusamavsar@yahoo.com, lahko pa tudi po pošti: Posavski obzornik, Trg Matije Gubca 3, 8270 Krško – s pripisom Vsaka nova pesem.

Odkrili obeležje Alfonzu Gspanu

Krški župan Franc Bogovič je 20. oktobra na ploščadi v starem Krškem, kjer je stala rojstna hiša literarnega zgodovinarja in bibliotekarja prof. Alfonza Gspana, ob njegovi 100-letnici rojstva odkril spominsko obeležje temu velikemu Krčanu.

Alfonz Gspan, literarni zgodovinar in kritik, bibliotekar, pesnik in pisec, urednik, prevajalec, zaradi svojega vsestranskega dela dobitnik mnogih

nagrad, je večino svojega življenja - umrl je leta 1977 - sicer preživel v Ljubljani, a je bil ves čas močno navezan na svoje rodno mesto. Zato se je njegova žena prof. **Nada Gspan-Prašelj** odločila, da Valvasorjevi knjižnici Krško podari 2308 enot obsegajočo zasebno knjižno zbirko svojega pokojnega moža skupaj z 18 kosi pohištva. Darilno pogodbo so prof. Gspan-Prašelj, Alfonzov sin dr.

Primož Gspan in direktorica krške knjižnice **Ida Merhar** slovesno podpisali v Dvorani v parku, darilo pa bodo v Valvasorjevi knjižnici uredili kot spominsko sobo prof. Alfonza Gspana. *P.P.*

Srečanje nekdanjih pevcev MePZ Viktor Parma

Mešani pevski zbor Viktor Parma Krško je od leta 1973 do 1993, ko je uradno prenehal delovati, obogatil zborovsko petje v krški občini, Posavju in v tujini. Nekdanje pevke in pevci so se 14. oktobra spet srečali in obujali spomine na skupna leta v zboru.

Srečanje je organiziral takratni pobudnik in prvih deset let tudi zborovodja mešanega pevskega zbora Viktor Parma **Adolf Moškon**, ki mu

Nekdanji »Parmovci«

je leta 1973 uspelo sestaviti 38-članski zbor, ki se je že naslednje leto predstavil na prvi posavski reviji v Brestanici. Sledili so številni nastopi doma, sodelovanja na zborovskih revijah, taborih doma in na tujem, drugo desetletje dela pa je vodenje zbora prevzel **Janko Avsenak** iz Brestanice. Po letu 1993 se je zbor preimenoval v Svit, Parmovci, kot jim pravijo, pa še danes pojejo v različnih zborih v Posavju. *L.P.*

Zemlja pod našimi nogami

Ob graditvi avtoceste, ki se tudi v Posavju vse bolj bliža zaključku, je bilo v Sloveniji odkritih in raziskanih več kot sto najdišč iz različnih arheoloških obdobij. Nekaj najdišč lahko поблиže spoznamo na razstavi v krški Dvorani v parku.

Razstava z naslovom Zemlja pod našimi nogami - Arheologija na avtocestah Slovenije - z nekaj izkopanimi predmeti, predvsem pa z velikimi plakati prikazuje najpomembnejša odkritja sedemnajstih najdišč na trasi slovenskega avtocestnega križa, med njimi imata pomembno mesto tudi nam najbližji Obrežje in Drnovo. Kot je na otvoritvi razstave dejal vodja ljubljanske enote Zavoda za varstvo kulturne dediščine **Boris Vičič**, so arheološka odkritja zadnjih let v Sloveniji tako obsežna in presenetljiva, da jih bodo strokovnjaki še dolga leta preučevali, prav gotovo pa bo potrebno na novo napisati tudi nekatere dele zgodovinskih učbenikov, ki govorijo o najstarejših obdobjih na tleh današnje Slovenije. Ob izgradnji cestnega odseka Smednik - Krška vas so strokovnjaki prišli tudi do novih spoznanj o poselitvi Krškega polja. Med drugim so namreč odkrili obsežno naselbino iz pozne bronaste dobe pri Veliki vasi, železnodobno grobišče na Grofovih njivah ob glavnem odcepu z avtoceste, kompleks rimskih grobnic pri Drnovem ter podeželski vili pri Veliki vasi in Skopicah. razstava bo na ogled do 9. novembra. *S.M.*

SIMMF

V Krškem bo 26. in 27. novembra potekal prvi Slovenski multimedij-ski festival - SIMMF, na katerem bodo predstavili Mrežo multimedij-skih centrov Slovenije, katere del je tudi Multimedij-ski center Krško, se slikali z ASCII kamero, se seznanili s tem, kako lahko interaktivno računalniško tehnologijo uporabljamo v vsakdanjem življenju, predstavila se bo Akademija in inštitut za multimedije iz Ljubljane, skupaj s selekcijo del njenih študentov. Svet sodobne multimedij-ske umetnosti bo na predavanju predstavila **Dunja Kukovec**, kustosinja in vodilna izvedenka za multimedij-sko umetnost pri nas. Ob zaključku festivala pa se bosta predstavila pionirja slovenske multimedij-ske umetnosti **Boštjan Perovšek** in **Lado Jakša** s performansom Oslikani zvočni prostori.

Repriza Vražjega dekleta

22. oktobra so se domači pevci, solisti in združeni zbori ter simfonični orkester Glasbene šole Krško pod vodstvom Draga Gradiška v Kulturnem domu Krško ponovno predstavili z glasbeno dramo v dveh dejanjih Vražje dekle skladatelja Milka Lazarja. Libreto po knjigi Ilke Vašte je napisal Silvester Mavsar, režija in scena sta delo Barbare Hieng Samobor, kostumi Barbare Stupica, maska Mojce Pevec, poleg združenih zborov občine Krško pa so se kot solisti predstavili Tjaša Fabjančič, Saška Kolarič, Janko Potočnik, Janko Volčanšek, Mateja Arnež Volčanšek, Rok Bavčar ter Stanka Macur in Peter Dirnbek.

Letni koncert Vive

Brežiški mešani pevski zbor Viva se je 23. oktobra v Viteški dvorani gradu Brežice že enajstič predstavil na letnem koncertu in navdušil ljubitelje zborovske glasbe.

Peli so in godli

Drugo leto zapored so pevke AKŽ Pod Gorjanci v Kostanjevici pripravile srečanje ljudskih pevcev in godcev. Tokrat so poleg njih peli in godli še Trebeški drotarji, Fantje s Preske, Solzice iz Budne vasi, Pevci z Rake, Dušice iz Podbočja in Bučenski ramplachi.

Vaje v slogu na odru

V organizaciji Zavoda Neviodunum oziroma Teatra Neviodunum v ustanavljanju je 6. oktobra na odru male dvorane Kulturnega doma Krško potekala premiera gledališke predstave Raymonda Que-neauja Vaje v slogu, ki sta jo izvedla Pipi in Gus iz Brežic. Na koncu predstave, v kateri so sodelovali tudi gledalci, sta se Gus in Pipi spraševala, "kje je sploh meja med igralcem in gledalcem".

Oktet DKD Svoboda Senovo vabi k sodelovanju

Člani okteta DKD Svoboda Senovo se ponajša s častitljivim jubilejem delovanja, a jim zdravstveno stanje ne dopušča, da bi nastopali po začrtanem planu, zato želijo medse nove glasove. Zato vabijo vse, ki radi pojejo, v četrtek, 4. novembra, ob 18. uri v godbeno sobo Doma kulture na Senovem (nasproti pošte) na posvetovalno srečanje z novimi pevci.

“Kontrolirana slučajnost in organizirana igra” Urške Jekler

V lanskem letu se je Urška Jekler ljubiteljem umetnosti prvič predstavila na grajskem dvorišču brestaniškega gradu, ko je na ogled postavila izvirne tekstilne kompozicije, v letošnjem letu pa je umetnica iz Malega Kamna, sicer po rodu z Jesenic na Gorenjskem, razstavila že petič svoja likovna dela, med 22. in 27. oktobrom tudi v kovprilniški šoli.

Ciklus grafik, čeprav se mlada umetnica ni odločila za tematsko razstavo, temveč za presek grafičnega ustvarjanja vse od študentskih dni do danes, sam po sebi izpričuje, da Jeklerjeva mojstrsko obvlada tehniko kolografije in da zna z velikim občutkom prisluhniti tistim posebnostim, ki jih ta tehnika vsebuje in ponuja. Da so te vtikane v samem procesu gradnje matrice z oblikovanjem struktur, tako da barvo, ki se bo iz matrice vtisnila na grafični papir, zadržijo v ustreznih površinah - visokih, ugreznjenih in hrapavih delih. In ob temu tudi to, kot je grafike opisal profesor Ivan Mršnik, da je interakcija med ljudmi še vedno zelo pomembna, čeprav jo sodobna družba z visoko tehnologijo vse bolj omejuje. Odrptje razstave je spremljal kulturni program, ki so ga z glasbenimi točkami pripravili učenci tamkajšnje šole in Vlasta Moškon, ki je ob tej priložnosti prebrala nekaj pesmi krške ustvarjalke Marije Kalčič Mirtič, ki bodo v teh dneh natisnjene v novi pesniški zbirki. Dela Urške Jekler, ki sicer zaključuje podiplomski študij na umetniški smeri Oddelka za tekstilstvo na Naravoslovnotehniški fakulteti v Ljubljani, učinkujejo kot igra z materiali in slučajna intervencija, kot celota pa kot skladen, polnokrven, urejen in izbrusen organizem. **B.M.**

KRŠKO, CKŽ 26; Tel.: 490 4000,

Izposojevališče VIDEM,

C. 4. julija 59; Tel.: 07/490 30 70,

Izposojevališče KOSTANJEVICA,

Ljubljanska 7; Tel.: 07/49 86 210

 **alvasorjeva
knjižnica
Krško**

Novice iz Valvasorjeve knjižnice

Pogosto omenjamo, ob obisku knjižnice pa lahko tudi sami doživite, da knjižnica že dolgo ni več le prostor kjer se hranijo in izposojajo knjige. Kaj vse lahko knjižnica ponudi, kaj vse lahko najdete v knjižnici... Skoraj vsak dan nam ponudi nove možnosti, nove ideje. Veliko novih vzpodbud smo prinesli tudi s posvetovanja splošnih knjižnic Slovenije, ki je bilo pred časom v Kranjski gori. Govorili smo o sodelovanju in partnerstvu knjižnic z raznimi ustanovami v okolici na digitalnem področju. Pridružila sta se nam tudi referenta iz Velike Britanije in Norveške. Pravo veselje je bilo prisluhniti njunim primerom. Upam da bomo lahko vsaj delček vsega novega, mogočega ponudili tudi uporabnikom naše knjižnice. Na žalost se velikokrat marsikatera dobra ideja ne uresniči zaradi pomanjkanja časa ali prostora.

V letošnjem letu ponovno opažamo, da se večja obisk, izposoja in uporaba knjižnice. Letos smo vpisali 515 novih članov, kar je v primerjavi s preteklimi leti največ za enako časovno obdobje. Knjižnico je zaradi izposoje letos obiskalo preko 65.000 obiskovalcev, ki so si na dom izposodili skoraj 227.000 enot gradiva. To so statistični podatki in ne zajemajo obiskov v študijski in časopisni čitalnici, množice informacij, ki jih damo vsak dan uporabnikom, poizvedb po internetu, informacij iz domoznanskega oddelka... Zelo je narasla tudi uporaba interneta, saj je s skoraj 4.500 uporabniki enkrat večja, kot je bila v enakem obdobju lani. Letos smo vpisali že preko 6.000 novih knjig in več kot 600 enot neknjižnega gradiva, v skupni vrednosti preko 19 milijonov tolarjev.

In katero gradivo se zadnje čase najbolj išče?

Med leposlovjem je najbolj iskana kriminalka Da Vincijeva šifra (D. Brown). Naši bralci radi posegajo po romanih Nore Roberts in Rosamunde Pilchner. Zanimiva življenjska zgodba temnopolte manekenke Warris Dirie Puščavska roža, vas bo tudi težko počakala na polici. Iskani sta tudi dve izmed zadnjih izdaj založbe Eno: Ženske, ki tečejo z volkovi (C. P. Estes) in Divji moški (R. Bly). Simpatični so romani sodobnih, zaposlenih žensk: Trije v postelji (C. Reid) in Le kako ji to uspe (A. Pearson).

Med strokovno literaturo so že dolgo najbolj izposojana dela Sanje Rozman. Zelo se iščejo knjige, ki jih je napisal ameriški psiholog John Gray, pa knjige o jogi, spolnosti, zdravem načinu prehranjevanja, motivaciji, vzgoji. Visoko na lestvici najbolj izposojenega gradiva je tudi knjiga Vse o nosečnosti in otrokovem prvem letu.

Mlajši bralci še vedno največ posegajo po knjigah o mladem, dobrosrčnem čarovniku Harryju Potterju in knjigah iz zbirke Viharno nebo. Priljubljena so dela Katy Hopkins o prijateljicah in njihovih dogodivščinah in druge zbirke, ki jih izdaja založba Grlica. Za kratkohlacnike Thomasa Brezine in zbirko 5 prijateljev (Blyton) lahko skoraj že rečemo, da so klasika. Naši najmlajši bralci najraje posegajo po knjigah, ki opisujejo dogodivščine želvaka Frančka.

V oddelku z AV gradivom se najbolj išče film Pirati s Karibov, sledijo mu Poslednji samuraj, 3. del Levjega kralja, Ribica Nemo, Najdaljši dan in filmi trilogije Gospodar prstanov. Najbolj se poslušajo Norah Jones, Petar Grašo, Avril Lavigne, Ana Gabriel in Kylie Minogue.

V mesecu oktobru so se v knjižnici ponovno začele ure pravljic. Igralna soba v knjižnici, kamor otroke prijazno vabita miška Minka in maček Muri vsak torek popoldne postane čarobna soba za otroke, ki se pridružijo naši Antoniji Amon in pravljničnim bitjem. Svoja doživljanja ob pravljicah otroci potem prenesejo na papir. Njihove umetnine razstavljamo v pravljični sobi. Oglejte si jih, ko boste v knjižnici! Na potovanje v čarobni svet pravljic vabimo otroke starejše od pet let ob torkih v Krško in vsak drugi četrtek v izposojevališče v Kostanjevici na Krki. Pravljična druženja so ob 17. uri.

Večeri se daljšajo in prihajajo dnevi, ko bomo imeli več časa tudi za prijateljice knjige. Dosti je takšnih ljudi, ki bi radi brali, pa ne morejo ali težko pridejo do knjižnice. Tem je namenjena naša storitev dostave gradiva na dom. Pokličite nas in z veseljem vas bomo obiskali in vam prinesli gradivo iz knjižnice. Storitve je brezplačna. Za več informacij pokličite 07 490 4016.

Bliža se 20. november, dan slovenskih splošnih knjižnic. Dan, ko se vsepovsod govori o knjižnicah. Tudi o Valvasorjevi knjižnici se bo takrat še več slišalo. Praznik bomo obeležili delovno in svečano.

Pridite v knjižnico, naj bo to v prazničnih dneh okoli 20. novembra, ali kak drug dan. Vedno boste dobrodošli, vedno boste našli kaj zase!

Alenka Žugič Jakovina

LJUDSKA UNIVERZA KRŠKO

učimo se za življenje

**Univerza za tretje življenjsko obdobje
odpira svoja vrata!**

Zato vabljeni vsi upokoјenci in starejši od 50 let, da se nam pridružite v naših tečajih.

In sicer organiziramo:

- tečaj tujega jezika (angleščine, nemščine)
- nadaljevalni tečaj računalništva imenovan internetno popotovanje
- predavanja o zgodovini Krškega
- Krožek “Zdravi v zrelih letih”

Prav tako vabljeni vsi ostali, da nas kontaktirate in posredovali vam bomo katalog naše izobraževalne ponudbe 2004/2005.

Ljudska univerza Krško

Dalmatinova 8

Tel: 07/488 11 70

E-pošta: info@lukrsko.si

Spletna stran: www.lukrsko.si/portal

Krški spidvejistki državni prvaki

Ekipe krških spidvejistov je po mnogih letih ponovno osvojila naslov državnih klubskih prvakov. Priborili so si ga na zadnji spidvejski dirki v letošnji sezoni v Krškem 2. oktobra, na katero je ekipa Ljubljane sicer prišla s štirimi točkami prednosti pred krškimi vozniki, vendar je Krčanom uspelo nadoknaditi zaostanek in osvojiti naslov. AMD Krško je za to dirko pripeljalo dva poljska voznika, ki sta se pridružila Izaku Šanteju in Denisu Štojsu. Domačini so že po četrti vožnji prešli v skupno vodstvo, premagan pa je bil tudi aktualni državni prvak Žagar iz Ljubljane. Njihova prednost se je še povečevala, ljubljanski vozniki pa so se vdali v usodo in z izjemo Žagarja niso niti poizkušali resneje ogroziti pohoda Krčanov. V skupnem seštevku so tako Krčani zbrali 138 točk, drugi so bili Ljubljančani s 125 točkami, tretji pa Lendavčani z osvojenimi 61 točkami.

Državni prvaki: Izak Šantej, Denis Štojs in Poljaka Rempala in Trojanowski

Državni prvaki: Izak Šantej, Denis Štojs in Poljaka Rempala in Trojanowski

Ljubljane. Njihova prednost se je še povečevala, ljubljanski vozniki pa so se vdali v usodo in z izjemo Žagarja niso niti poizkušali resneje ogroziti pohoda Krčanov. V skupnem seštevku so tako Krčani zbrali 138 točk, drugi so bili Ljubljančani s 125 točkami, tretji pa Lendavčani z osvojenimi 61 točkami.

V Podbočju spet košarka

Več kot desetletje zatem, ko se je Košarkarski klub Podbočje preselil v Krško, kasneje pod imenom Interier celo ogrozil slovenski primat takrat nepremagljive Olimpije, nato pa potonil v povprečje ter nazadnje celo ostal brez članske ekipe, se v Podbočje vrača košarka. Skupina košarkarskih navdušencev se je namreč odločila, da bodo v okviru Športnega društva Podbočje 75 v kraju ponovno poskušali oživiti šport, ki je bil nekoč zaščitni znak Podbočja in je na domače tekme privabljal tako rekoč celo vas in okolico. Članska ekipa, v kateri je ob domačem podmladku tudi nekaj izkušenih košarkarjev, je pod vodstvom Francija Rozmana z zmago 93:82 proti Kamniku začela igrati v tretji slovenski ligi - center.

na kratko

Luka in Amadeja uspešna v tujini

Konec septembra je potekalo mednarodno plesno tekmovanje Beograd Open v standardnih in latinsko ameriških plesih, ki se ga je udeležil tudi Lukčev šar Luka Vodlan in Amadeja Plevel. V LA plesih sta med 31 pari osvojila odlično 10. mesto, med 26 pari v LA plesih pa sta za las zgrešila finale in dosegla prav tako odlično 9. mesto. 9. oktobra pa sta se Luka in Amadeja v Samoboru na Hrvaškem udeležila mednarodnega plesnega turnirja in v kategoriji mladincev suvereno zmagala tako v ST kot v LA plesih.

Uspešni krški strelci

V Trbovljah je 9. oktobra potekala šesta pokalna tekma v praktičnem streljanju Strelci Kluba za praktično stre-

ljanje iz Krškega so dosegli naslednje uvrstitve: Tanja Sluga je zmagala v kategoriji pištola ženske, Dušan Levičar je bil tretji v kategoriji revolver, Marjan Čeplak pa je bil četrti s pištolo standard skupina C.

Živa Založnik v polfinalu mastersa

Živa Založnik iz Teniškega kluba Krško se je udeležila zaključnega masters turnirja Teniške zveze Slovenije az najboljše igralke in igralce iz posameznih starostnih kategorij. V kategoriji deklet do 18 let se je po dveh zmagah prebila v polfinale, kjer jo je ustavila kasnejša zmagovalka Taja Mohorčič (Max LJ). Živi, ki trenira pod vodstvom Bojana Žičkarja, je po tem uspehu uspel še preboj na članski masters, v kategoriji do 12 let pa je to uspelo Hani Umek. Obe sta turnir zaključili v prvem kolu.

Ju-jitsu turnir v Dobovi

V Dobovi je 2. oktobra potekal ju-jitsu turnir Slovenija open oziroma Pokal Brežic, ki ga je organiziralo Društvo borilnih športov Katana Globo. Tekmovanja se je udeležilo kar 258 tekmovalcev 10 držav. Domači tekmovalci so se izkazali s kar nekaj zmagami in visokimi uvrstitvami. V duo sistemu so v svojih kategorijah zmagali pari Gorazd Kostevc

- Dejan Kink, Vanja in Vita Preskar, Marko Kovačič - Matej Žerjav in Matic Derenda - Andrejka Ferenčak, dvojica Andreja Ferenčak - Tjaša Gorišek pa je bila druga. V borbah je med članicami edino zmago za domači klub osvojila Maja Ferenčak, med člani pa Zlatko Rizvič, ki je bil razglašen

tudi za najboljšega članskega borca na turnirju. Z drugim mestom v svoji kategoriji se je izkazal član sevniškega Ippona Zvone Ivačič, zmagala pa sta kadeta Peter Pšeničnik iz Katane in Tim Avguštin iz Ippona. Globoska Katana je bila najboljša tudi v ekipni razvrstitvi za Pokal Brežic.

Tekmovalci DBV Katana na tekmovanju v Dobovi

Vesna Kržan tretja študentka na svetu

Brežiška strelka z zračno pištolo Vesna Kržan (na fotografiji) je v začetku meseca postala univerzitetna državna prvakinja, konec meseca pa se je s svetovnega univerzitetnega prvenstva v češkem Plznu vrnila s kar dvema odličjema. Najprej se je uvrstila v finale najboljših osmih posameznic, v katerem je v desetih streljih zadela 98,6 kroga ter se s petega mesta prebila na tretje in osvojila prvo bronasto medaljo. Enak uspeh je ponovila naslednji dan še na ekipnem tekmovanju, ko je s še dvema slovenskima strelkama prav tako zasedla tretje mesto, za srebrom pa so dekleta z ostala za vsega tri kroge.

Zmagali Krkaši in Brežičanke

Končali sta se rekreativni teniški ligi za moške in ženske, ki ju je organiziral Teniški klub Krško. Zmagovalci 12-članske moške posavsko-dolenjske teniške lige so tenisači ekipe ŠD Krka - TC Otočec I, ki so dobili vse dvoboje. Za njimi so se uvrstile ekipe TC Bizeljsko, TK Brežice I, TK Sevnica, Pozejdon Krško in Slovenska vojska. V petčlanski ženski ligi pa so prav tako brez poraza zmagale igralke Teniškega kluba Brežice pred ekipami ŠD Krka - TC Otočec, NLB Krško, TK Krško in TE Brestanica.

Jazbinšek tretji na EP

Krčan Rožle Jazbinšek (na fotografiji levo) je na evropskem prvenstvu v tajskem boksu združenja WMF in EMC v Pragi na Češkem osvojil bronasto me-

daljo v kategoriji do 75 kg. Jazbinšek, nedavno finalist prestižnega S1 turnirja prav tako na Češkem, je v četrtfinalu suvereno premagal Angleža Roberta Verneya, v naslednjem krogu pa ga je tesno, s 3:2, ugnal Italijan Fabio Siciliani in mu preprečil uvrstitev v finale. Slovenijo je sicer zastopalo šest tekmovalcev, ki so skupno osvojili pet medalj.

Članska odbojka spet v Brestanici

Ženska ekipa Odbojarskega društva Brestanica, ki je nastalo pred približno 10 leti, je začela s tekmami v 3. slovenski odbojarski ligi. Pred leti so

Strelski maraton za knjigo rekordov

Robert Ferenčak iz Strelskega kluba Brežice in njegov kolega Robert Kranjc iz Olimpije sta se s strelskim maratonom na pokriti terasi brežiškega vodovodnega stolpa vpisala v Guinnessovo knjigo rekordov. Izmenično, vsak po eno uro, sta 16.

Robert Ferenčak in Robert Kranjc po strelskem maratону

in 17. oktobra 24 ur neprekinjeno streljala z zračno pištolo in v tem času v elektronsko tarčo oddala 1450 strelcev ter skupno zadela 13.454 krogov. Vsak njun strel je v povprečju torej veljal 9,28 kroga, kar je zares nadpovprečen dosežek. Kljub nekaj poskusom takšen maraton do sedaj ni uspel še nikomur, saj gre tako za fizično kot psihično zelo težaven podvig.

Občinski kros v Koprivnici

V okviru praznovanja 140 let šolstva in 30 let nove šolske stavbe v Koprivnici je 5. oktobra pri osnovni šoli potekal občinski kros, ki se ga je udeležilo 372 učenc in učencev iz vseh osnovnih šol občine Krško. Med letniki 1998 sta zmagala Tadeja Žarn (Podbočje) in Erik Grubar (Kostanjevica), med letniki 1997 Aleksandra Kožar (Krško) in Primož Božič

(Podbočje), med letniki 1996 Tadeja Perčič (Senovo) in Alen Novak (Krško), med letniki 1995 Katja Bevc (Leskovec) in Tadej Sobotič (Senovo), med letniki 1994 Tjaša Štrasner (Krško) in Marko Kuntarič (Podbočje), med letniki 1993 Doris Račič (Leskovec) in Anže Obreza (Krško), med letniki 1992 Ajda Regali Knez (Krško) in Grega Polšak (Raka), med letniki 1991 Kristina Primc (Kostanjevica) in Miha Kužner (Koprivnica) ter med letniki 1990 Tjaša Hojnik in Jan Breznik (oba Krško).

v Brestanici že imeli člansko ekipo, a je čez čas razpadla, saj ni imela zaledja v mlajših selekcijah. Tokrat so se stvari lotili drugače, zato člansko ekipo pod imenom Kostak Elmont sestavljajo srednješolke, ki so se skozi kvalifikacije prebile v člansko ligo. Brez velikih rezultatskih pričakovanj so mlade odbojkarice pod vodstvom trenerja Bojana Hotka dobro začele sezono, saj so zmagale tako na prvi tekmi v gosteh v Bohinju kot na prvi domači tekmi proti Bledu. V društvu želijo spodbuditi razvoj odbojke v celotnem Posavju.

Pakovci na težavnostnih tekmah

Posavski alpinistični klub se je uspešno udeležil tekem za državno prvenstvo v športnem plezanju v težavnosti v Kranju in v Trbovljah. Pri cicibanah sta plezala Ambrož Novak in Tin Rabzelj, iz-

kazal pa se je predvsem Ambrož s 5. in 8. mestom. Katja Krejan je bila v kategoriji starejših deklic 11. in 8., starejši deček Izak Kelek 7. in 8., Nejc Pozvek pa med mladinci na 5. in 8.. Kljub zelo solidnim uvrstitvam vseh tekmovalcev je ostal pri večini grenak priokus, saj rezultati preverjanj na treningu kažejo, da so tekmovalci sposobni še boljših uvrstitev.

Prvi turnir osvojil Mitrovič

Šahovski klub Triglav Krško je 8. oktobra organiziral prvi turnir za nagrado kluba na 15 minut. Na turnirju so sodelovali kar štirje letošnji državni prvaki in udeleženci svetovnega prvenstva, ki bo novembra v Grčiji. Zmagal je mladi šahist iz Sevnice Boris Mitrovič, ki je pred kratkim osvojil mednarodni rating, pred Gorazdom Novakom, Jeleno Topič, Samom Štajnerjem, Natašo Bučar, Marjanom Božičem, Primožem Novakom in Žigom Škvorcem.

Osem medalj Sevnčanov

Karateisti Karate kluba Hypo so na turnirju v Travniku v Bosni in Hercegovini v zelo močni konkurenci osvojili kar osem medalj, od tega tri zlate, tri srebrne in dve bronasti. V katah je bil pri članih Marko Stopar drugi, sevniška ekipa (poleg Stoparja še Denis Orač in Rok Črepinšek) pa je zmagala. V športnih borbah je med mladinci do 62 kg spet zmagal 16-letni Jasmin Dautbegović, Uroš Šinkovec pa je bil tretji. Zlato je med člani do 68 kg osvojil tudi 24-letni Marko Stopar, bron pa Rok Kuzem. Med starejšimi dečki je Miha Cvelbar osvojil srebrno medaljo, prav tako tudi Rok Črepinšek med člani do 78 kg.

Dve medalji za Rajhenburg

Tri tekmovalke KBŠ Rajhenburg so sredi meseca kot članice slovenske reprezentance nastopile na močnem mednarodnem karate turnirju v San Marinu. V posamični konkurenci je Marija Jeler po dveh zmagah klonila v polfinalu, nato pa zmagala v boju za bronasto medaljo ter s tem izpolnila normo za nastop na februarškem EP v Solunu v Grčiji. Na vseh štirih kvalifikacijskih tekmah za EP, na katerih je nastopila, je Marija osvojila odličje, skupno pa je v predtekmovalnem in prvem tekmovalnem obdobju osvojila že 10 medalj. V ekipnem delu tekmovalca Danijela Grilc s člansko ekipo osvojila srebrno medaljo, Jasmina Grilc pa je v posamičnem delu izgubila zaradi treh premočnih kontaktov.

B - FIT
CENTER

Obrtna cona Leskovec
nad vulkanizerstvom Unetič

Inf. 041-762 001, www.bfit-glaser.si

BE FIT AND FEEL THE DIFFERENCE

Bron za Niko in Urško

Telovadke Gimnastičnega društva Rain Krško so z nastopom na 24. memorialu Cirila Hočevarja v parterni akrobatiki v Mariboru pričele jesensko-zimski del tekmovalne sezone 2004. Med deklicami je Ana Vodeb osvojila 11. mesto, med kadetinjami je bila Urška Mižigaj tretja, prav tako tretje mesto je med mladinkami osvojila Nika Močivnik, Urška Štus pa je zasedla četrto mesto.

Borut in Vid zmagala

Sedem atletov iz AK Sevnica se je v Slovenj Gradcu udeležilo članskega in mladinskega državnega prvenstva v cestnem teku na 10 km. Pri članih je postal državni prvak Borut Veber, med mladincih je zmagal zelo obetavni dolgoprogaš Vid Zevnik, tretje mesto pa si je pritekel Lucijan Sinkovič. Med mladincami sta bili Barbara Resnik druga, Maja Teraž pa tretja. Slednja je že dan prej v Mariboru zmagala v svoji kategoriji v krosu občinskih reprezentanc.

kami sta bili Barbara Resnik druga, Maja Teraž pa tretja. Slednja je že dan prej v Mariboru zmagala v svoji kategoriji v krosu občinskih reprezentanc.

Posavci v reprezentanci

Ju-jitsu turnirja v Nemčiji so se kot člani slovenske reprezentance udeležili tudi tekmovalci DBV Katana Globoko in Ippona Sevnica. Od globoških tekmovalcev sta bili med ženskimi pari v duo sistemu Vanja in Vita Preskar tretji, Andrejka Ferenčak in Tjaša Gorišek med mlajšimi mladinkami drugi, mešani par mlajših mladincev Andrejka Ferenčak in Matic Derenda pa je bil tretji. Zlatko Rizvič je v borbah članov do 94 kg zasedel peto mesto, Vojko Vučkovič je bil med mladinci do 62 kg drugi, Valerija Bogovič pa tretja med mladinkami do 66 kg. Sevnčan Andrej Cešek je zmagal med mladinci do 62 kg, Gregor Ivačič pa je bil peti med mladinci do 68 kg.

ZASKRBLJENI SVETNIK - V zadnjem času se raški svetnik in podjetnik Silvester veliko ukvarja s kulturo, pravzaprav s knjižnico, natančneje z novogradnjo, ki bi naj po njegovem najlepše stala na mestu starega zdravstvenega doma. Zakaj? To menda dobro vedo na Občini in v novomeškem Begradu...

ZDRAVICA - Ali je dober letnik? Tako sta ob visokem jubileju nazdravila ravnatelja koprivnške šole - sedanji Jože Ivačič in nekdanji Andrej Kolar, zdaj podjetnik, direktor Esteta v Kozjem.

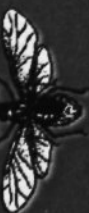
ZLATOROG MOČNEJŠI OD PREKOPE - Prva postava silakov s Prekope (na sliki levo) je že nekaj let nepremagljiva v vlečenju vrvi v kostanjeviški krajevni skupnosti. Prav nič pa niso impresionirali enega od slovitih Zlatorog Boysov z Velikega Obreža (desno), saj so Zlatorogovci Prekopčane potegnili - z eno roko.

na muhi ...

ZAKLJUČEK SEZONE - Takole so se za skupinski posnetek zbrali tekmovalci in tekmovalke letošnje posavske teniške lige. Na sliki prevladujejo predstavnice boljšega spola, ki so tudi na igrišču menda bolj zagnane od svojih kolegov...

OSIVELI SOKOLI - Kljub nako-pičenim letom so brežiški sokolski veterani, med njimi tudi medijski starosta Vlado Podgoršek, takole mladostno »razprostrli krila« ob 100-letnici telovadnega društva Sokol Brežice.

GASILSKI PODMLADEK - Takole pridno so sedeli na nedavni proslavi mladi gasilci krške PGE, ki so menda tudi zelo zagnani študentje, tako da se njihov direktor že boji, kdo bo sploh še gasil, če bodo vsi napredovali...

POMEMBEN GOST - V murskoso-boški knjižnici so bili navdušeni nad nedavnim obiskom svetniško-upravne delegacije iz Krškega, saj je imela v svojih vrstah tudi samega Janka Kersnika, ki je pokazal veliko zanimanje za njihove knjižne dragocenosti...

FOTO ASJA

Tel.: 07/393 55 00, www.foto-asja.si

Pravi trenutek za nakup digitalnega fotoaparata.

Ugodne cene in možnost nakupa na obroke.

Ohranjamo vaše spomine

Poslovalnice: Krško v TA-BU centru, Novo mesto, Sevnica

Tudi sosedje imajo radioaktivne odpadke

Ne le v Sloveniji, tudi pri naših sosedih v Avstriji, Italiji, Hrvaški in na Madžarskem, se ubadajo z vprašanjem, kako poskrbeti za varno skladiščenje in odlaganje radioaktivnih odpadkov (RAO). Čeprav v Avstriji in na Hrvaškem ne deluje nobena jedrska elektrarna, pa tudi v Italiji so zaprli njihove štiri nuklearke, pa ne smemo pozabiti, da RAO nastajajo tudi v raziskovalni dejavnosti, industriji in medicini.

Odpadki tudi brez nuklearke

Ravno takšen primer je Avstrija. Kljub temu, da njihova edina zgrajena jedrska elektrarna v Zwentendorfu v bližini Dunaja zaradi negativne referendumske odločitve ni nikoli začela obratovati, pri 600 malih proizvajalcih vsakodnevno nastajajo nizko in srednje radioaktivni odpadki (NSRAO). V šestdesetih letih so v Avstriji začeli delovati štiri raziskovalni reaktorji, izrabljeno jedrsko gorivo iz njih pa vračajo proizvajalcem v ZDA, tako da težav z visokoradioaktivnimi odpadki (VRAO) nimajo, a tudi končnega odlagališča za NSRAO še niso zgradili. RAO tako

V Avstriji radioaktivne odpadke zbirajo, obdelujejo in skladiščijo v raziskovalnem centru Seibersdorf blizu Dunaja.

že od leta 1976 zbirajo, obdelujejo in skladiščijo v raziskovalnem centru v Seibersdorfu blizu Dunaja. Tam vsako leto sprejmejo približno 300 m³ predvsem neobdelanih NSRAO, jih nato primerno obdelajo in pripravijo za skladiščenje, prevoz in končno odlaganje. Tamkajšnje skladiščne zmogljivosti so bile prvotno načrtovane do leta 2012, ko naj bi bila končana gradnja končnega odlagališča NSRAO. Ker pa imajo zaradi velikega nasprotovanja javnosti težave z iskanjem primerne lokacije zanj, se ta rok odmika, Avstrija pa se ozira za možnostmi odlaganja v mednarodnem odlagališču.

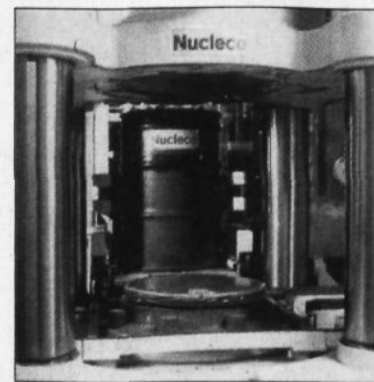
Soodgovorni za RAO iz NEK

Na Hrvaškem nimajo posebnega jedrskega programa niti raziskovalnih reaktorjev, a tudi pri njih nastane letno - predvsem v nuklearni medicini - približno en m³ NSRAO letno, skupaj pa jih imajo nekaj deset m³. Hranijo jih v skladišču Inštituta za medicinske raziskave in medicino dela ter v skladišču Inštituta Ruđer Bošković, ki se oba nahajata v Zagrebu. Poleg tega imajo posamezne ustanove (centri za nuklearno medicino) svoja lastna priročna skladišča zanje. Ob tem seveda ne smemo pozabiti, da je Hrvaška solastnica Jedrske elektrarne Krško in tako odgovorna za svoj delež RAO, ki nastajajo v njej. V začetku devetdesetih let so zato ustanovili Agencijo za posebne odpadke (APO), ki ima nalogo vzpostaviti celovit sistem učinkovitega gospodarjenja z nevarnimi - tudi radioaktivnimi - odpadki. Odlagališča za RAO na Hrvaškem prav tako nimajo, na podlagi številnih kriterijev pa so izbra-

li možno lokacijo za odlagališče nizko in srednje radioaktivnih odpadkov na Trgovski gori.

Problem RAO še ni rešen

V Italiji so v šestdesetih letih zasnovali obširen jedrski program s štirimi nuklearkami (Trina Vercellese in Caorso na severu ter Latina in Garigliano na jugu države) in z dvanajstimi raziskovalnimi reaktorji. Po černobilski nesreči je parlament ustavil obratovanje vseh štirih nukleark, ustavili oziroma razgradili pa so tudi sedem raziskovalnih reaktorjev, tako da jih deluje le še pet. Del izrabljenega jedrskega goriva iz jedrskih elektrarn so poslali na predelavo v Veliko Britanijo, del ga predelujejo sami, ostalo pa hranijo v bazenih ob dveh nuklearkah. NSRAO iz njih so ostali v skladiščih nukleark, saj Italija končnega odlagališča zanje nima. Količina NSRAO pa kljub ustavitvi jedrskega programa narašča, saj tovrstni odpadki nastajajo pri t.i. malih proizvajalcih, za ravnanje z njimi je bila zadolžena agencija ENEA, sedaj to nalogo prevzema SOGIN. RAO iz medicine, industrije in raziskav trenutno skladiščijo v vasi Cassaccia pri Rimu, kjer vsako leto obdelajo 700 m³ NSRAO, po zmanjšanju prostornine pa jih letno uskladiščijo 70 m³. Iskanje lokacije za končno odlagališče so v zadnjih letih pospešili, a je bilo doslej neuspešno.

Samodejna linija za stiskanje sodov z radioaktivnimi odpadki v skladišču Cassaccia v bližini Rima.

Dve odlagališči, a še brez končne rešitve

V osrednji Madžarski od leta 1983 deluje njihova edina nuklearna v Paksu, ki proizvede več kot 40% električne energije v državi. RAO, ki nastajajo pri obratovanju jedrske elektrarne (manj kot 100 m³ letno), skladiščijo v tamkajšnjem začasnem skladišču, kjer je več kot polovica prostora že zasedenega. Približno 60 m³ NSRAO letno nastane tudi pri malih proizvajalcih, predvsem v Raziskovalnem inštitutu za jedrsko energijo. Na Madžarskem je že leta 1960 začelo obratovati odlagališče za NSRAO v kraju Solyvár blizu Budimpešte, kamor so do leta 1975 odložili okrog 800 m³ odpadkov. Leta 1976 so v kraju Püspöközilagy zgradili še večje površinsko odlagališče za odpadke malih proizvajalcev, kar nekaj časa pa so tam odlagali tudi NSRAO iz nuklearke. Skupaj se je v odlagališču nabralo blizu 5000 m³ jedrskih odpadkov. Čeprav prostornina tega odlagališča zadostuje za več desetletij, Madžari predvsem zaradi obratovanja jedrske elektrarne Paks nujno potrebujejo novo odlagališče. Za izrabljeno jedrsko gorivo so v bližini jedrske elektrarne Paks zgradili posebno skladišče, ki bo zadoščalo za potrebe vseh njihovih elektrarn za obdobje 50-ih let, zato izgradnja odlagališča za izrabljeno jedrsko gorivo ni posebej pereča. Proučujejo različne možnosti vključno z opcijo mednarodnega odlagališča.

Viri:

Matjaž Stepišnik: Nič elektrarn, veliko malih proizvajalcev RAO; Mirjana Cerškov-Klika, mag. Savka Kučar-Dragičević, mag. Antun Schaller: Skrb za okolje in boljše pogoje življenja; mag. Nadja Železnik: Problem radioaktivnih odpadkov; Dušan Marc: Iskanja končne rešitve. Raopis 7, april 1998.

NITRATI in okoljske posledice uporabe gnojil

V predhodni številki Posavskega Obzornika smo pisali o pesticidih atrazinu in njegovem metabolitu desetilatrazinu v vodi. Zaradi toksičnosti in domnevne mutagenosti sta uvrščena v seznam prepovedanih fitofarmaceutskih sredstev. Kot že veste je območje, ki je v naši občini najbolj obremenjeno s potencialnimi onesnaževalci, Krško polje, kjer se nahajata vodna vira Drnovo in Brege, ki napajata vodovodni sistem Krško. Opozorili smo vas že, zakaj je temu tako. Pomembno je ponovno poudariti strokovno mnenje Zavoda za zdravstveno varstvo Novo mesto, da občasno povečane koncentracije atrazina in desetilatrazina, ne predstavljajo nevarnosti in ne ogrožajo zdravja ljudi! Eni od pomembnih onesnaževalcev podzemne vode so tudi nitrati.

Nitrati v podzemne vode pridejo iz koreninske cone zaradi gnojenja z organskimi ali mineralnimi gnojili ali pa pronicajo vanjo iz neurejenih kanalizacijskih sistemov in greznic. Nitrati, ki jih voda spere v podzemne vode iz negnojena rastlinskega pokrova, ne dosegajo dovoljene mejne koncentracije za pitno vodo (50 mg NO₃/l). Glavni vir onesnaženja podzemne vode z nitrati je poleg gnojenja kmetijskih površin tudi neurejena kanalizacija. Na našem območju je nitrat blizu mejne dopustne vrednosti v vodi, vendar že več let ne presega predpisane meje.

Iz grafičnega prikaza je razvidno, da je bila količina nitrata presežena v letu 1995 na črpališčih Drnovo in Brege. Takrat so bili uvedeni strogi preventivni ukrepi, ki so količino precej zmanjšali. V izogib podobnim težavam je bil zgrajen vodovodni sistem Rore, ki tako kot vsi ostali sistemi ni ogrožen z nitrati.

Vsebnosti nitrata v površinskih vodah so razmeroma nizke, čeprav se na posameznih odsekih vodotokov že kažejo trendi zviševanja. Povišane vsebnosti se pojavljajo predvsem na lokacijah, kjer v vodotok pritekajo komunalne odpadne vode, odpadne vode z živalskih farm in odpadne vode iz nekaterih industrijskih obratov, ter na odsekih vodo-

tokov z manjšo vsebnostjo raztopljenega kisika.

Uporaba gnojil je zakonsko na-

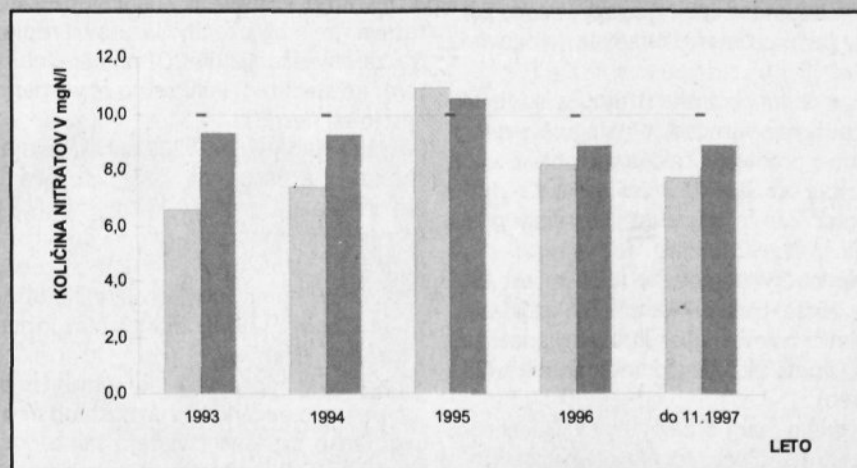
tančno predpisana. Vnos rastlinskih hranil v tla je predpisan z Uredbo (Ur. list RS, št. 68/96), v

kateri je predpisan vnos rastlinskih hranil v tla na vseh kmetijskih zemljiščih, poseben poudarek pa je namenjen gnojenju na vodovarstvenih območjih. Navedene so tako časovne kot tudi količinske omejitve vnosa. Poleg uredbe je bilo v letu 2000 sprejeto tudi Navodilo za izvajanje dobre kmetijske prakse pri gnojenju (Ur. list RS, št. 34/2000), ki določa pravila ravnanja pri gnojenju tal z rastlinskimi hranili tako, da rastline lahko v največji meri izkoristijo hranila ter se pri pridelavi čim bolj preprečijo izgube hranil (predvsem nitrata) v vire pitne vode. Uredba o kmetijskem stanju površinskih voda (Ur. l. RS, št. 11/02) na primer določa mejno vrednost za nitrat za ugotavljanje kemijskega stanja površinskih voda, Uredba o kakovosti podzemne vode, ter druge. Spremljanje stanja kakovosti voda v Sloveniji poteka v okviru Agencije RS za okolje v sestavi Ministrstva za okolje, prostor in energijo s programom državnega monitoringa. Pridružujemo se mnenju Zavoda za zdravstveno varstvo, da gnojila negativno vplivajo na okolje v celoti. Potruditi se moramo, da bo uporaba gnojil v kmetijstvu kar se da racionalna in gojiti kulture, ki so sprejemljive, saj je pravilno gnojenje eden izmed predpogojev za zdravo pridelano hrano.

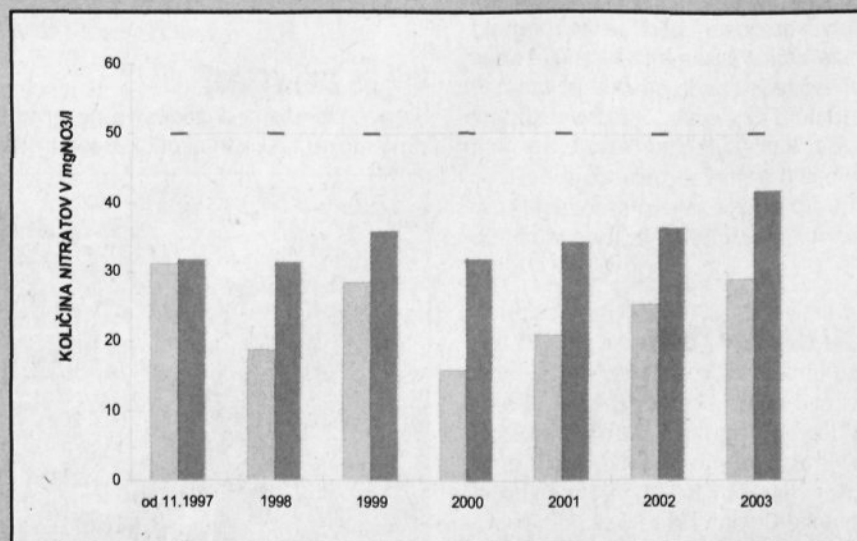
graf 1 in 2, legenda:

Brege Drnovo

Mejna dovoljena koncentracija

Vidimo, da je bila mejna vrednost nitrata presežena v letu 1995 in sicer na obeh črpališčih. Dovoljena količina nitrata do novembra leta 1997 je bila 10 mg/l.

Vidimo, da količina nitrata v obravnavanem obdobju ni bila presežena. Dovoljena količina nitrata po novembru leta 1997 je 50 mgNO₃/l.

Zaščita in reševanje ob mesecu požarne varnosti

Kako smo organizirani

Pred desetimi leti se je državna uprava prilagodila novim ustavnim pojmom tudi na področju zaščite in reševanja. Pred tem je bilo predvideno masovno vključevanje prebivalcev in zaposlenih za izvajanje nalog zaščite in reševanja. Pri tem je skoraj vsak posameznik imel določene naloge.

Danes je področje zaščite in reševanja ločeno od obrambnih zadev z Zakonom o varstvu pred naravnimi in drugimi nesrečami, ki je bil sprejet leta 1994. S tem zakonom je država prevzela nekaj prejšnjih občinskih pristojnosti, občine pa imajo nalogo, da v skladu z merili in lastno oceno ogroženosti organizirajo svoje sile za zaščito in reševanje.

V državni upravi se urejajo predpisi, pogoji skupnega izobraževanja, inšpekcijski nadzor, delovanje centrov za obveščanje, evidence o državljanih skupaj s vsemi upravnimi postopki glede pravic in dolžnosti pripadnikov CZ ter načrtovanje zaščitnih postopkov in ukrepov ob večjih naravnih in drugih nesrečah (potres, večje poplave, velike prometne nesreče, industrijske nesreče, nesreče z nevarnimi snovmi in podobno).

Zavedamo se, da na območju ene občine sodeluje v zaščiti in reševanju najprej vsak državljan, potem vsako podjetje in ustanova za svoje ljudi (zaposleni, učenci, otroci, starejše osebe), kakor tudi vsaka javna služba ali uprava v okviru svojih pristojnosti (policija, zdravstvo, gasilci, energetika, telekomunikacije, javni promet, komunala - vodovod in podobno).

Poklicna gasilska enota (PGE Krško) je edina občinska struktura, ki je 24 ur pripravljena za izvajanje nalog požarne varnosti in nalog ob nesrečah z nevarnimi snovmi ter nesrečami v prometu. Zelo pomembno vlogo imajo tudi prostovoljna gasilska društva pri Gasilski Zvezi Krško (26 društev), ki pokrivajo celotno območje občine in ob velikih nesrečah prevzemajo naloge splošnega reševanja.

Poleg tega ima Občina Krško v evidenci Civilne zaščite (CZ) še štab CZ (10 članov) s poveljnikom na čelu, 5 sektorskih štabov po krajevnih skupnostih (15 oseb), 3 enote za tehnično reševanje (21 oseb), enoti za izvidovanje ob ruševinah (16 oseb), enoti za RKB dekontaminacijo (23 oseb) in 12 ekip prve pomoči (96 oseb).

V celoti lahko rečemo, da je danes veliko manj državljanov vključeno v sistem zaščite in reševanja, veliko manj zaščitne opreme je pripravljeno za osebno zaščito zaposlenih in otrok v šolah, kot smo to bili navajeni v minulih časih. Tudi solidarnost je dobila drugačne bolj tržne dimenzije, kar ne gre vedno v prid zaščiti in reševanju. Mladi fantje danes nimajo več predvojaške in vojaške vzgoje, kar v družbi dolgoročno lahko posledično vpliva na začetni odziv in pripravljenost ob nevarnostih in nesrečah. Res pa je tudi, da je danes družba v celoti veliko bolj mobilna z osebnimi avtomobili, da ima že skoraj vsaka hiša in veliko malih obrtniških delavnic orodje in vire energije, ki bodo omogočili kvalitetnejšo reševanje ali zaščito ob eventualnih nesrečah. Splošna družbena infrastruktura je bogatejša in varnejša, kar glede na izkušnje po svetu bistveno zmanjša število mrtvih ob velikih nesrečah, povečuje pa materialno škodo. Na kratko, z ukinitvijo družbenega premoženja se je razdelila tudi odgovornost, kar pa z vidika zaščite in reševanja ni vedno učinkovito.

Kako delamo in razmišljamo na Občini Krško

Občina je dolžna na področju zaščite in reševanja določiti sile, ki bodo pomagale ob velikih nesrečah obveščati, nuditi pomoč, zaščito in reševanje ogroženim prebivalcem. To nalogo v pripravah izvajata z usposabljanjem in opremljanjem poklicnih, prostovoljnih in dolžnostnih enot, ob nesreči pa s priporočanjem zaščitnih ukrepov in vodenjem nalog reševanja na svojem območju. Za te naloge Občina Krško v svojem proračunu letno nameni približno 2,4 % svojih prihodkov, od tega 86 % za gasilstvo in 14 % za civilno zaščito. Največ občinskega denarja je tako namenjeno za požarno varstvo, kakor tudi za nabavo namenske opreme za enote CZ in pogoje logistične podpore enotam ob nesrečah.

Na ravni občinske uprave imamo danes samo enega zaposlenega delavca za vse te zadeve, ki področje zaščite in reševanja izvaja administrativno, v primeru velikih nesreč pa se vključuje preko dela občinskega štaba za CZ.

Pri svojem delu za izhodišče jemljemo ocene ogroženosti za primer potresa, poplav in ocen ogroženosti družb NEK, VIPAP, TE Brestanica in Geoplin, ki lahko v primeru nesreč najbolj ogrozijo prebivalce na območju občine oziroma Posavja.

Podatki o organiziranosti podjetij na območju občine Krško (VIPAP, TE Brestanica, NE Krško in drugi) so v pristojnosti države oziroma Izpostave za zaščito in reševanje v Krškem, kakor tudi nadzor nad njihovim načrtovanjem, usposabljanjem in pripravljenostjo, tako da občinska uprava nima več vpliva na organiziranje in stanje vseh sil za zaščito in reševanje na svojem območju, kot je to bilo do leta 1994.

Ob morebitnih velikih nesrečah se skliče Občinski štab CZ, ki ga vodita poveljnik ali njegov namestnik. Do začetka delovanja štaba, naloge na terenu med ogroženimi prebivalci usklajujejo prostovoljni gasilci, pripadniki Poklicne gasilske enote Krško, reševalna enota Zdravstvenega doma Krško, policija in po potrebi druge službe (socialne, komunalne, humanitarne). Vse strukture vodenja zaščite in reševanja tako v občini kot v podjetjih in ustanovah so povezane preko regijskega centra za obveščanje v Posavju, ki omogoča začetno obveščanje sil za zaščito in reševanje in ogroženih občanov. Predvsem je delovanje regijskega centra za obveščanje (ReCO) pomembno ob sprožitvi alarmnih naprav (siren), ko sledi tudi konkretno obvestilo delavca v centru v zvezi z nevarnostjo ali nesrečo.

Občina Krško je v letu 2003 poskrbela, da imamo tudi v naselju Resa sodobno elektronsko sireno, ki omogoča nekaj minutno obveščanje, tudi v primeru, ko ni elektrike v omrežju.

Podobno sireno imamo tudi na policijski upravi v Krškem. S tem smo zagotovili boljšo slišnost v 3 km pasu okoli NE Krško oziroma družbe Vipap. Tako imamo zdaj na območju občine Krško skupaj 33 siren, od tega 24 elektronskih in električnih, ki se sprožijo neposredno preko centra za obveščanje.

Ključnega pomena je predvsem hitro odločanje o zaščitnih ukrepih in opozarjanje občanov in javnosti ob nesrečah z nevarnimi snovmi. To nalogo lahko uspešno izvedejo samo odgovorni v podjetju povzročitelja nesreče ali pa v primeru naravnih nesreč s pomočjo občanov, predvsem gasilcev prek opozoril s terena.

Za prebivalce na območju v Posavju velja še vedno ocena največjega tveganja v primeru industrijske nesreče z nevarnimi snovmi v tovarni celuloze in papirja, v NE Krško ali v prometnem tranzitu na našem območju.

Kaj ne zmoremo?

Na podlagi analiz dogodkov o nevarnostih in nesrečah zadnjih petih letih v mestu Krško in okolici, ugotavljamo, da ne moremo biti zadovolj-

ni z dosedanjo pripravljenostjo. Stanje se na tem področju sicer izboljšuje, predvsem zaradi novih predpisov, ki so usklajeni z zahtevnejšimi postopki na evropski ravni, pričakujemo pa, da bodo tudi inšpekcijske službe svoje delo hitreje opravile do ravni, ki bo zagotovila ne samo papirno, temveč tudi operativno (dejansko) pripravljenost za odziv na nesreče z nevarnimi snovmi in da bodo podjetja, ki uporabljajo nevarne snovi, tako v industriji kot v prometu, pravočasno poskrbele za obveščanje zaposlenih in občanov v ogroženem okolju.

Kaj lahko naredimo sami?

Če smo ponovno ugotovili, da je najboljša kar lahko naredimo za sebe, samopomoč in vzajemna pomoč, potem smo ohranili največjo priložnost, da bo tudi pomoč drugih prišla v prave roke in tja, kjer bo najpotrebnejša. Vedno je pomembno, da ob nesrečah brez panike prisluh-nemo obvestilom, ki jih mediji ob nesrečah posredujejo preko centra za obveščanje.

V primeru priporočil za zaščitno ukrepanje bodimo mirni in pomagajmo najbližjim.

Na javnih mestih, predvsem v prometu, spoštujmo prometne predpise in usmeritve policije.

Vedno pomislimo o potrebi po lastni obleki, pitni vodi, zdravilih, dokumentih in stanju bivališča, če ga zapuščamo. Ne kličimo brez potrebe razne institucije, ker bodo zveze preobremenjene in verjetno kmalu prekinjene. Večina postopkov je ob nesrečah zelo podobnih pa vendar so specifičnosti. Na primer, ob radioaktivnem sevanju, naj bi se zaklanjali v zaprte in nižje predele zgradb, ob nevarnosti klora pa čimprej v čim višje predele.

Občasno prelistajmo brošure o postopkih za primer nesreče v NE Krško in skupaj z mlajšimi v družini debatirajmo glede na lastne pogoje in možnosti. To brošuro omenjamo zato, ker je prilagojena sedanjim pogojem in delovanju sistema zaščite in re-

ševanja. Tudi pogled v druge brošure (splošno kako bi ravnali ob nesreči, o nesreči s klorom) in pregled oznak in napisov na javnih mestih so pravi preventivni ukrepi. Navedene brošure se občasno delijo po gospodinjstvih, predvsem pa po osnovnih šolah. Vedno jih lahko dobite tudi na predalniku ob vhodu v Občino Krško. Ravno tako je na TV programih vedno več oddaj o postopkih ob nesrečah (Discovery), na spletni strani Uprave za zaščito in reševanje pa so objavljeni postopki za občane v primeru skoraj vseh pričakovanih nesreč na območju Slovenije.

Spet lahko zaključimo, da je preventiva najcenejša, da lahko zase največ naredimo sami, potrebujemo samo čas, vsako znanje pa preprečuje paniko in napake ob postopkih, takrat ko že moramo ukrepati. Kadar vas povabimo, da si ogledate predstavitev načrtov zaščite in reševanja ali kakšne gasilske in druge vaje, pa pridite!

Namesto zaključka

V tem članku smo se hoteli izogniti predavanju in predstavljanju obširne zakonodaje. Predvsem smo želeli ob mesecu požarne varnosti spodbuditi razmišljanje o zaščiti in reševanju ob morebitnih nesrečah. Ko slišite in vidite, da so se gasilci ali drugi poklicni reševalci pojavili s svojimi vznemirjajočimi sirenami, pomislite, da smo nesrečam izpostavljeni vsi. V zadnjem času je pohvalno, da se tudi osnovne šole bolj zavedajo, da ni potrebno čakati nalog iz Ljubljane, da bi se učenci seznanili z začetnim odzivom in postopkom ob nesrečah v šoli ali na poti v šolo. Vsekakor je boljše srečo povabiti k sebi veliko prej, ker ob nesrečah redko vpraša za nas!

*Branko Petan, svetovalec za zaščito in reševanje
Franc Pavlin, namestnik poveljnika za CZ*

Podpis pogodbe za prenovo Glasbene šole Krško

Občina Krško in Komunalno stavbno podjetje Kostak sta slovesno podpisala pogodbo s katero se na Vidmu uradno začena obnova prostorov za delovanje Glasbene šole Krško.

Glasbeno šolo v Krškem, ki predstavlja osrednjo institucijo zadolženo za razvoj glasbene kulture, v šolskem letu 2004/2005 obiskuje 441 učencev. Sedanja stavba na Dalmatinovi 6 ne nudi več ustreznih pogojev za poučevanje učencev, saj je prostorsko premajhna in predstavlja le približno 47% normativno izračunanih potrebnih površin. Trenutno je na razpolago 526 m² z desetimi učilnicami. Na svoji dosedanji lokaciji je šola tako postala preutesnjena, zato je nujno potrebna selitev v večji objekt - stari hotel Sremič, ki ga je leta 2001 za glasbeno šolo kupila Občina Krško.

S povečanjem uporabnih površin iz 526 m² na 1895 m² bo popolnoma rešena prostorska stiska, s katero se glasbeniki srečujejo v obstoječi stavbi. Odpravljena bo nevarnost poplavljanja kletnih prostorov šole, dodatni prostori bodo omogočali izvajanje koncertne dejavnosti, šola pa bo imela tudi vse prostorske možnosti za izvajanje celotnega programa glasbene šole, ki ga do sedaj ni bilo mogoče uresničevati. Prav tako bodo ustrezno veliki in izolirani prostori učencem omogočili kakovostnejši pouk in s tem učinkovitejše pridobivanje znanja ter veselja do glasbe.

Lokacija nove glasbene šole se nahaja v neposredni bližini železniške in avtobusne postaje, kar bo zagotovilo lažji in varnejši prihod in odhod učencev, kot tudi vseh ostalih obiskovalcev.

Z gradbeno obrtniški deli je izvajalec - podjetje Kostak Krško, začel zadnji teden v oktobru, zaključil pa naj bi jih novembra 2005. Predvidena vrednost gradbeno obrtniških del znaša 156.281.159,45 SIT, celotna naložba prenove pa je ocenjena na več kot 300 milijonov tolarjev, vključno z nakupom objekta, izvedbo gradbeno obrtniških del in opremo. Od tega bo Občina Krško zagotovila večino sredstev (64%), ostalo pa Ministrstvo za šolstvo, znanost in šport.

Zagotovitev ustreznih prostorov in pogojev učencem ter zaposlenim v Glasbeni šoli Krško, je eden od pomembnih ciljev, ki jim je Občina Krško sledila v prizadevanju za uresničitev projekta. Ustrezna kakovost izobraževanja na glasbenem področju je namreč odličen temelj za rast kulture prebivalstva, kar bogati tudi občinsko in širše kulturno dogajanje.

Otvoritev primarnega vodovoda Sremič

Na Grmadi je potekalo odprtje primarnega vodovoda Sremič. Projekt ureditve vodooskrbe na območju Sremiča je v prvi fazi zahteval zagotovitev zadostne količine kakovostne pitne vode za porabnike, ki so se do sedaj oskrbovali iz lokalnega vodovoda, za katerega je značilno nihanje kakovosti in količine vode, kalna voda v času deževja, njena bakteriološka oporečnost in pomanjkanje v poletnem času.

Izdelava projektov se je začela pred dvema leti, po zagotovitvi sredstev v proračunu Občine Krško pa so letos sledila izvedbena dela. Izvajalec CGP Novo mesto je z gradbenimi deli začel julija in jih zaključil sredi septembra. 24. 9. 2004 je tako steklo prvo prečrpavanje vode po novozgrajenem vodovodu v Vodohran Grmada. V tej fazi, kateri je potekala rekonstrukcija obstoječega črpališča v VH Resa, izgradnja črpališča ob VH Poljšca ter izgradnja tlačnega cevovoda od VH Poljšca do VH Grmada, se je dodatno uredila tudi kabelska kanalizacija za potrebe optičnega širokopasovnega omrežja in kabelske televizije. Po zaključeni prvi fazi vrednost del znaša 63.500.000 SIT, od tega je z nekaj manj kot osmimi milijoni tolarji naložbo sofinancirala tudi Krajevna skupnost Krško.

Druga faza projekta, postopna sanacija obstoječega vodovodnega omrežja Sremič, še poteka in predvideva prenos vaškega vodovoda v upravljanje Komunalnemu stavbnemu podjetju Kostak. Za omenjeno prenovo, predvsem zamenjavo obstoječih pod-dimenzioniranih in dotrajanih cevi, bo potrebno zagotoviti 20 milijonov SIT. Zaključena naložba vodovoda Sremič predvideva okoli 200 priključkov, kar je 40 več kot do sedaj.

Namakalni sistem Kalce - Naklo

Občina Krško in Kmečka zadruga Kostanjevica sta podpisali sporazum o sofinanciranju izgradnje transformatorske postaje s kablovodom za potrebe namakalnega sistema Kalce - Naklo.

Naložbena dela celotnega projekta se bodo začela čez mesec dni, zaključila pa maja 2005. Lastnik tega velikega namakalnega sistema je Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, ki bo tudi prevzelo stroške izgradnje črpališča ter primarnega in sekundarnega voda namakalnega sistema, Občina Krško bo z 11 mio SIT sofinancirala izgradnjo transformatorske postaje, Kmečka zadruga Kostanjevica pa je na osnovi Odredbe o uvedbi namakanja na območju občine Krško prevzela investitorstvo melioracijskih del.

Območje 260 ha velikega namakalnega sistema Kalce - Naklo se nahaja v trikotniku vasi Kalce - Naklo, Malo Mraševo in Veliko Mraševo. Izgradnja zajema tri faze, od tega se območje prve, ki meri 110 ha, razteza med regionalno cesto Kostanjevica - Cerklje in reko Krško med naseljem Brod in Veliko Mraševo. Območji 2. in 3. faze skupaj merita 150 ha ter se raztezata v trikotu med regionalno cesto Kostanjevica - Cerklje ter vasi Malo Mraševo, Kalce - Naklo in Pristava pri Leskovcu. Območja predvidenega namakanja, ki jih obdelujejo lastniki in najemniki 344 parcel, so kmetijsko pridelovalna, s poudarkom na pridelavi zelenjave, jagod in trsnic na prostem in v pokritih prostorih.

Lastniki zemljišč so se z notarsko overjeno izjavo zavezali, da bodo v roku enega leta po pridobitvi uporabnega dovoljenja za izgrajeni del državne infrastrukture, nabavili namakalno opremo - terciar in začeli uporabljati namakalni sistem. Po končani izgradnji bo veliki namakalni sistem last države, terciar pa last uporabnikov zemljišč.

Občina Krško izgradnjo transformatorske postaje med drugim sofinancira tudi na podlagi Strategije razvoja kmetijstva v občini, v kateri so opredeljene sledeče smernice razvoja pridelave vrtnin s poudarkom na povezovanju in skupnem nastopu pridelovalcev na trgu:

- povečanje števila kmetij, ki se ukvarjajo s pridelavo vrtnin,
- ureditev namakalnih sistemov,
- uvajanje skupne blagovne znamke za pridelovalce na našem območju,
- skupen nastop na trgu (doseganje večje ponujene količine),
- povečanje obsega pridelave paprike, feferonov, paradižnika, solate in zelja,
- priprava zelenjave za trg vseh zainteresiranih proizvajalcev s pomočjo pralnice in pakirnice zelenjave na Zdolah,
- opuščanje intenzivne pridelave na vodovarstvenem območju, usmeritev v integrirano in ekološko pridelavo.

Oddelek za gospodarske dejavnosti Občine Krško je za potrebe upravne pridobitve okoljevarstvenega soglasja v postopku pridobivanja gradbenega dovoljenja za namakalni sistem Kalce - Naklo pri Vodnogospodarskem inštitutu naročil tudi izdelavo poročila o vplivih na okolje, iz katerega je razvidno, da je predviden poseg v okolje sprejemljiv. Ob tem bo obratovanje namakalnega sistema Kalce - Naklo imelo tudi pozitiven vpliv na kulturne rastline, za rast katerih ugodna klima na območju občine Krško predstavlja primerne razmere.

Novo vodstvo Oddelka za javne finance in proračun

Oddelek za javne finance in proračun Občine Krško je v tem mesecu dobil novo vodstvo. Odgovorno funkcijo je s 1. oktobrom prevzela Božislava Venek, univerzitetna diplomirana ekonomistka, ki na Občino Krško prihaja z Davčne uprave RS, kjer je v okviru Davčne urada Brežice sedemnajst let vodila izpostavo v Krškem.

Kot vodja Oddelka za javne finance in proračun bo skrbela za učinkovito opravljanje nalog s področja financ, knjigovodstva in materialnega knjigovodstva, s področja dohodkovne politike, proračuna in gospodarjenja, ter za nadzor nad porabo finančnih sredstev pri vseh proračunskih porabnikih in izvajalcih gospodarskih javnih služb.

Javni razpisi Občine Krško za družbene dejavnosti

Občina Krško objavlja javne razpise za sofinanciranje programov na področjih socialnega in zdravstvenega varstva, kulture, tehnične kulture in športa ter za sofinanciranje programov za otroke in mladino.

Rok za oddajo prijav je 29.11.2004 do 12.00 ure, razen za prijavo na javni razpis za sofinanciranje programov športa. Prijavo zanj je mogoče oddati najpozneje do 1.12.2004 do 12.00 ure. Posamezna prijava na javni razpis mora biti izdelana izključno na prijavnem obrazcu razpisne dokumentacije naročnika (Občine Krško). Razpisno dokumentacijo dobijo zainteresirani na naslovu: Občina Krško, Oddelek za družbene dejavnosti, Cesta krških žrtev 14, v času uradnih dni ali na spletni strani Občine Krško www.krsko.si.

Odpiranje vlog, ki ne bo javno, bodo opravile strokovne komisije. Vlog, ki ne bodo vložene pravočasno, komisije ne bodo upoštevale. V primeru nepopolno izpolnjenih prijav s pomanjkljivo dokumentacijo, bo komisija prijavitelja pozvala, da dopolni vlogo. Prijavitelji bodo o izidu javnega razpisa obveščeni najpozneje v 60 dneh od datuma odpiranja prijav.

Javni razpis za sofinanciranje programov na področjih socialnega in zdravstvenega varstva

Predmet javnega razpisa so programi nevladnih ali nepridobitnih in/ali neprofitnih organizacij ter zavodov, ki delujejo na področju socialnega in zdravstvenega varstva. Orientacijska vrednost razpisa za leto 2005 je 21.320.000,00 SIT, in sicer za področje socialnega varstva (A) 13.670.000,00 SIT in za področje zdravstvenega varstva (B) 7.650.000,00 SIT.

Prijavitelji morajo prijavo oddati najpozneje do 29.11.2004 do 12.00 ure na naslov: Občina Krško, Oddelek za družbene dejavnosti, Cesta krških žrtev 14, 8270 Krško - soba 205. Prijave morajo biti oddane v zaprti kuverti in označene z »Ne odpiraj - ponudbe na razpis« s pripisom »za področje A« oziroma »za področje B«, odvisno od tega za katero razpisno področje je prijava. Dodatne informacije posreduje Milan Masnec (tel. 07/49 81 203, el. pošta: milan.masnec@krsko.si) v času uradnih dni od 8.00 do 10.00 ure.

Javni razpis za sofinanciranje programov na področju kulture

Predmet javnega razpisa so programi na področju kulture, ki zajemajo vse oblike ustvarjanja, posredovanja in varovanja kulturnih dobrin na področju knjižno-založniške, knjižničarske, glasbene, plesne, gledališke in lutkovne, literarne, likovne in fotografske, filmske in video dejavnosti ter varstva kulturne dediščine. Orientacijska vrednost razpisa za leto 2005 je 31.000.000,00 SIT.

Prijavitelji morajo prijavo oddati najpozneje do 29.11.2004 do 12.00 ure na naslov: Občina Krško, Oddelek za družbene dejavnosti, Cesta krških žrtev 14, 8270 Krško. Prijave morajo biti oddane v zaprti kuverti z oznako »Ne odpiraj - prijava na razpis za kulturne pro-

grame in projekte 2005«. Na hrbtni strani mora biti naveden naslov prijavitelja.

Dodatne informacije posreduje Vida Fritz (tel. 07/49 81 284, el. pošta: vida.fritz@krsko.si) v času uradnih dni od 8.00 do 10.00 ure, za ljubiteljske kulturne dejavnosti pa Sonja Levičar, (tel. 07/48 81 650, el. pošta: oi.krsko@jksk.si).

Javni razpis za sofinanciranje programov s področja tehnične kulture

Predmet javnega razpisa so programi s področja tehnične kulture, in sicer na področjih radioamaterstva, jamarstva, modelarstva, astronomije in potapljanja z avtonomno potapljaško opremo.

Na javni razpis se lahko prijavijo društva, klubi in njihove zveze, ki so registrirani za opravljanje dejavnosti s področja tehnične kulture in imajo sedež v občini Krško. Orientacijska vrednost razpisa za leto 2005 je 3.500.000,00 SIT.

Prijavitelji morajo prijavo oddati najpozneje do 29.11.2004 do 12.00 ure na naslov: Občina Krško, Oddelek za družbene dejavnosti, Cesta krških žrtev 14, 8270 Krško. Prijave morajo biti oddane v zaprti kuverti in označene z »Ne odpiraj - prijava na razpis za tehnično kulturo 2005«. Na hrbtni strani mora biti naveden naslov prijavitelja. Dodatne informacije posreduje Vida Fritz (tel. 07/49 81 284, el. pošta: vida.fritz@krsko.si) v času uradnih dni od 8.00 do 10.00 ure.

Javni razpis za sofinanciranje programov športa

Predmet javnega razpisa je sofinanciranje programov s področja športa v občini Krško za leto 2005. Orientacijska vrednost razpisa za leto 2005 je 60.000.000,00 SIT. Na razpis se lahko prijavijo športna društva in klubi, zveze športnih društev, ki jih ustanovijo športna društva s sedežem v občini Krško, zavodi s področja športa, vzgoje in izobraževanja ter zavodi, zasebniki in podjetja, ki so registrirani za izvajanje športne dejavnosti.

Prijavitelji morajo prijavo oddati najpozneje do 1.12.2004 do 12.00 ure na naslov: Občina Krško, Cesta krških žrtev 14, 8270 Krško. Prijave morajo biti oddane v zaprti kuverti in označene z »Ne odpiraj - prijava na javni razpis - šport 2005«. Na hrbtni strani mora biti naveden naslov prijavitelja. Prijava mora biti izdelana izključno na prijavnem obrazcu razpisne dokumentacije naročnika (občina Krško). Priložen mora biti natančen opis prijavljenih programov z vsemi zahtevanimi podatki. Prijavitelji, ki se prvič prijavljajo na razpis, pošljejo tudi fotokopijo odločbe ali sklepa upravne enote o registraciji. Namesto odločbe oziroma sklepa se lahko predloži odločba o statusu društva, ki deluje v javnem interesu na področju športa.

Enotne obrazce za prijavo in ostalo razpisno dokumentacijo dobijo prijavitelji na naslovu: Občina Krško, Oddelek za družbene dejavnosti, Cesta krških žrtev 14, v sobi št. 203 (Zdravko Pilipovič, tel. 07 49 81 229), ali pri sekretarju Športne zveze Krško Oskarju Kovaču, Cesta 4. julija 58, tel. 07/49 05 255, vsak delavnik med 8. in 10. uro, ali na spletni strani Občine Krško www.krsko.si.

Javni razpis za sofinanciranje programov za otroke in mladino

Predmet javnega razpisa so programi za otroke in mladino v občini Krško v letu 2005, razen programov s področja športa, zdravstva in sociale. Na javni razpis se lahko prijavijo društva, klubi in njihove zveze ter ostale nevladne organizacije, ki so registrirani za opravljanje dejavnosti s področja dela z mladimi in imajo sedež v občini Krško. Orientacijska vrednost razpisa za leto 2005 je 7.500.000,00 SIT.

Prijavitelji morajo prijave oddati do 29.11.2004 do 12.00 ure na naslov: Občina Krško, Oddelek za družbene dejavnosti, Cesta krških žrtev 14, 8270 Krško. Prijave morajo biti poslani v zaprti kuverti in označene z »Ne odpiraj - prijava na javni razpis za sofinanciranje programov za otroke in mladino 2005«. Na hrbtni strani mora biti naveden naslov prijavitelja.

Dodatne informacije posreduje Vida Fritz (tel. 07/49 81 284, el. pošta: vida.fritz@krsko.si) v času uradnih dni od 8.00 do 10.00 ure.

VARNOST V CESTNEM PROMETU

Svet za preventivo
in vzgojo v cestnem prometu
občine Krško

Ali smo dovolj pripravljani na spremenjene vozne razmere v prometu?

Poletje se poslavlja, prihaja jesen in zima, s tem pa tudi spremenjene razmere v cestnem prometu. Krajši dnevi in daljše noči, slabša vidljivost na cesti, megla, pogoste padavine (dež, sneg) povzročajo številne težave udeležencem v cestnem prometu.

Ob vsakodnevnih skrbih in problemih pogosto ne razmišljamo, da se je potrebno pripraviti na spremenjene vozne razmere v cestnem prometu. Ob jesenskih opravilih se bistveno poveča promet na naših cestah, zlasti s traktorji in delovnimi stroji, ki so vse prepogosto v slabem tehničnem stanju, brez ustreznih svetlobnih teles, z njimi pa pogosto upravljajo premalo odgovorni ljudje, včasih tudi v slabem fizičnem in psihičnem stanju.

Nečista cestna površina, prekrita z listjem in drugimi nečistočami, povzroča slabšo stabilnost vozila, bistveno se zmanjša zavorni učinek in s tem poveča zavorna pot in prometna nesreča je zelo blizu, v kolikor se udeleženci v prometu ne zavedajo teh pasti ter se pravočasno in pravilno ne odzivajo na spremenjene vozne razmere.

Za spremenjene neugodne razmere na cesti je zelo pomembno, da poskrbimo za svoje vozilo, da je v brezhibnem voznem stanju, pravilno opremljeno z ustreznimi zimskimi pnevmatikami v času od 15. novembra do 15. marca na vseh kolesih.

Zelo važno je tudi, da poskrbimo, da smo dovolj opazni - vidni, da ob slabši vidljivosti nosimo odsevna telesa (kresničke) in se držimo prave lege na cesti.

Vozniki motornih vozil naj bi ob gosti megli ali močnem sneženju uporabili meglenke in to le takrat, kadar je vidljivost manjša od 50 m, istočasno pa je potrebno prilagoditi hitrost vožnje tako, da lahko ustavimo pred vsakršno oviro na cesti.

Zelo pomembno je tudi, da si voznik ob vožnji zagotovi dobro vidljivost s tem, da poskrbi za brezhibnost brisalcev stekla in delovanje vseh naprav za čistočo stekel. Prav tako je potrebno poskrbeti za čistočo vseh svetlobnih teles na vozilu. Vzoren voznik je tudi opremljen z različnimi kemičnimi sredstvi in pripomočki za čiščenje stekel.

V jesenskih in zimskih razmerah (listje na cesti, blato, poledica, sneg) je še zlasti nevarno na nadvozih, mostovih ter na cestah v senčnih legah, kjer stanje na vozišču lahko preseneti še tako previdnega in izkušenega voznika.

Če že naletimo na spolzko vozišče, je najpomembnejše ostati priseben in ne reagirati panično, ampak umirjeno prilagodimo hitrost vožnje svojim sposobnostim in danim razmeram na cesti. Povečamo varnostno razdaljo in se izogibamo sunkovitega vrtenja volana, nenadnega močnega sunkovitega zaviranja, prepogoste menjave prestav, zlasti v nižjo prestavo ob prehitrem vključevanju sklopke.

Ob vožnji v spremenjenih voznih razmerah torej bodimo skrbni, temeljiti pri oskrbi vozila, pri vožnji pa se naučimo predvidevati nevarne situacije, ki so v bistvu lahko praviloma predvidljive, in ravnajmo kar se da preudarno, odgovorno do lastnega življenja in življenja drugih udeležencev v prometu.

Samo znanje, izkušnje, kultura in odgovornost so zagotovilo večje prometne varnosti na cesti.

PREMALO NAS JE, DA BI UMIRALI NA CESTAH!

Ivan Petrišič
predsednik SPV Občine Krško

FRIZERSKI ATELJE

Bojana Černoga s.p.
CKŽ 135c, TC JOB Krško
tel.: 07/488-1-614
GSM: 041/950-529

L' OREAL
SCHWARZKOPF
LONDA

Nudimo vam nasvet
za vaš najboljši izgled,
kajti zadovoljna stranka
pri nas nikoli ni odveč.

TRAJNO GLAJENJE LAS
Del. čas: PON - PET od 7.30 do 20. ure, SOBOTA od 7. do 14. ure

BAUTIN OPTIKA

STOJAN BAUTIN S.P.

OKULISTIČNI
PREGLEDI
KONTAKTNE
LEČE
SONČNA
OČALA

KRŠKO SEVNICA
DALMATINOVA 1 TRG SVOBODE 14A
TEL.: 07 49 22 812 TEL.: 07 81 62 620

Studio ESTET

- kozmetika
- aroma masaže
- nega rok
- francoska manikura
- umetni nohti
- parafinske obloge
- medicinska pedikura
- frizerstvo

Lidija Urbanč s.p.
Kajuhova 1, Brežice
Tel.: 07 49 62 466, GSM: 041 555 432

Cekin

DUNLOP
AEZ
GOOD YEAR

VULKANIZERSTVO, AVTOMARKET,
BAR, ROČNA AVTOPRALNICA

CKŽ 132 B, 8270 KRŠKO
TEL.: 07/490 34 70, FAX: 07/490 34 71, GSM: 041/697 839

TPR RUNOVEC
Kmetijsko vrtnarska trgovina

- kmetijski material
- gradbeni material
- vse za vrtičkarstvo (okrasno grmičevje, lončnice, sadne sadike)
- gospodinjki plin

IVAN IN MARTA d.n.o., Ob potoku 9, 8270 Krško,
Tel.: 07 49 26 605 Tel./fax: 07 49 01 605, el. pošta: tprunovec@car.si

www.alenkinstudio.com

STUDIO BREŽICE
Alenka Dirnbek s.p.
Tel.: 07 49 66 333
GSM-SMS: 031 428 258

FRIZERSTVO
PODALJŠEVANJE LAS
UTRJEVANJE NOHTOV
MODNO LIČENJE

Naš moto je:
biti drugačen, individualen,
profesionalen, natančen!

Brez znanja ni kvalitetne storitve!
www.AlenkinStudio.com

STUDIO BREZINA
Mateja Dirnbek s.p.
Tel.: 07 49 66 334
GSM: 031 529 033

IZKORISTITE
KUPON
-10% prvi obisk

Frizerstvo ANGELIKA
V PROSTORIH CEKINA

ZA LEPOTO LAS BOSTA POSKRBELE
ANDREJ - TUTO ml. in
NATAŠA - TAŠA

DELOVNI ČAS: Pon. - Pet. 08 - 19, Sob. 7 - 12
ANGELIKA MIHORIČ, s.p., CKŽ 132b, 8270 Krško
Tel.: 07/49 22 222, GSM 051 306 302

TELSAT d.o.o.

- ANTENSKI SISTEMI
- RTV-VIDEO SERVIS
- KLIMA NAPRAVE
- ALARMNI SISTEMI

www.telsat.si, e-mail: telsat@siol.net
CPB 20, 8280 Brestanica, tel.: 07/49-73-500

Sparkasse svetuje:

**Kakor si boste postlali,
tako boste poslovali.**

Dobre poslovne ideje potrebujejo za svojo uresničitve dobrega poslovnega partnerja. Naše načelo pri kreditiranju podjetnikov je, da se vedno prilagodimo finančnim okoliščinam in potrebam vsakega posameznega podjetja. Po vaši meri izdelamo načrt financiranja, ki vas bo uspešno pripeljal do zastavljenih ciljev kot so nakup zemljišča in izgradnja poslovnih prostorov, povečanje obstoječih ali posodobitev njihove infrastrukture.

Investicijski krediti za podjetja in podjetnike med drugim omogočajo:

- dobo kreditiranja od 1 do 15 let,
- individualno višino kredita,
- kredit z devizno klavzulo,
- mesečni ali četrletni interval odplačevanja.

Pri izplačevanju kreditov se lahko odločite za enkratno izplačilo, ali pa za izplačilo večkratnih zneskov glede na napredovanje gradnje oziroma izgradnje vašega podjetja.

Tudi glede izbire ustreznega kreditnega zavarovanja se Sparkasse povsem prilagodi vašim zahtevam. Izbirajte med možnostmi hipotekarnega zavarovanja, bančne garancije, ali zavarovanja v obliki porošstva.

Konec koncev je v našem interesu, da se vaše podjetje počuti karseda udobno.

Vas zanima več?

Finančni svetovalci za podjetja in zasebnike so vam vedno na voljo.

Mateja Unetič

Finančna svetovalka
Podjetja in zasebniki
Poslovna enota Novo mesto
Ljubljanska 26 (TPC Hedera)
Telefon: 07/394 23 40
info@sparkasse.si

SPARKASSE
Drugačna banka

Sodelujte v veliki nagradni igri računalniške trgovine
1A INTERNET RAČUNALNIKI
v poslovnem centru TABU Krško

Z obiskom
v trgovini
do skuterja
YAMAHA
in ostalih
bogatih
nagrad

več o nagradni igri na: www.1ainternet.net/trgovina/

možnost nakupa na obroke • gotovinski popusti
ugodna izdelava internetnih strani

kupon za 5% gotovinski popust

1A INTERNET RAČUNALNIKI

Iskreno se
zahvaljujem
vsem volivkam
in volivcem, ki
ste me izbrali
za poslanca
v Državni zbor.

Ne bom vas
razočaral.

Hvala!

Stane PAJK

STORITVE IN SVETOVANJE

PODROČJE DELOVNIH RAZMERIJ

- ⇒ pogodbe o zaposlitvi ^{2.}
- ⇒ dokumenti za nastop na delo in prenehanje delovnega razmerja
- ⇒ podjetniške pogodbe
- ⇒ akt o sistematizaciji in ostali akti

VODENJE POSLOVNIH KNJIG, PODJETNIŠTVO

Anica Koprivnik s.p., Cesta krških žrtov 132/b 8270 Krško
Tel.: 07/ 490 48 00, GSM: 041 481 698

Era

Obiščite nas
pon - sob 8 - 21 | ned 8 - 18

Center Samobor

možnost povračila davka

Restoran PANORAMA	 INTERTEKSTIL MEGASTORE	TISAK
AMADEUS JEANS	 JUTRANJKA	VITELON
SISLEY	Frizerski studio POSTMODERNA <small>BED HEAD TIGI REVLON</small> TOP STIL LMS	Knjižara SINUS
UNITED COLORS OF BENETTON.	ADUT	Sportina Group
salon cvijeća <i>orhideja</i>	 ERA Hipermarket	LIVING GIFT & INTERIOR
Cafe bar DAMA 	 SPORT MANIA	MURA
dm TU ME CIJENE TU KUPUJEM	 ZLATARNA CELJE	 karlovačka banka d.d.
 Hrvatska Lutrija	loptica	Avin Lijekovi i medicinski proizvodi
Sani Shop	SITNO SHITNO USLUŽNI CENTAR	Sanpellegrino

 ERA

Center Samobor